Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

C 204

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

57 tomas

2014 m. liepos 1 d.

Turinys

IV *Pranešimai*

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Europos Komisija

2014/C 204/01 Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairės 2014–2020 m. 1

LT

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

EUROPOS KOMISIJA

Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairės 2014–2020 m.

(2014/C 204/01)

TURINYS

		Puslapis
1 SKYRIUS.	BENDROSIOS NUOSTATOS	4
1 skyrius.	**Įvadas**	4
2 skyrius.	**Taikymo sritis ir apibrėžtys**	7
2.1.	BŽŪP ir kaimo plėtros politikos poveikis taikymo sričiai	7
2.2.	Taikymo sritis	8
2.3.	Horizontaliosios taisyklės ir pagalbos priemonės, taikytinos žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms	10
2.4.	Apibrėžtys	11
2.5.	Pagalba, apie kurią būtina pranešti	17
3 skyrius.	**Bendrieji vertinimo principai**	18
3.1.	Bendros svarbos tikslo siekimas	19
3.2.	Valstybinės intervencijos būtinybė	20
3.3.	Pagalbos tinkamumas	21
3.4.	Skatinamasis poveikis ir pagalbos būtinybė	22
3.5.	Pagalbos proporcingumas	24
3.6.	Netinkamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas	27
3.7.	Skaidrumas	29
II DALIS	PAGALBOS KATEGORIJOS	30
1 skyrius.	**Pagalba įmonėms, vykdančioms pirminės žemės ūkio produktų gamybos, perdirbimo ir prekybos veiklą**	30
1.1.	Kaimo plėtros priemonės	30
1.1.1.	Investicinė pagalba	30
1.1.1.1.	Su pirmine žemės ūkio produktų gamyba susijusių investicijų į žemės ūkio valdų materialųjį turtą ir nematerialųjį turtą kompensavimo pagalba	30
1.1.1.2.	Pagalba investicijoms, kuriomis siekiama išsaugoti žemės ūkio valdose esantį kultūros ir gamtos paveldą	35
1.1.1.3.	Pagalba su ūkio pastatų perkėlimu susijusioms investicijoms	35
1.1.1.4.	Pagalba su žemės ūkio produktų perdirbimu ir žemės ūkio produktų prekyba susijusioms investicijoms	36

1.1.2. Jauniesiems ūkininkams skirta veiklos pradžios pagalba ir smulkiems ūkiams plėtoti skirta veiklos pradžios pagalba 37

1.1.3. Žemės ūkio valdų perleidimo pagalba 38

1.1.4. Žemės ūkio sektoriaus gamintojų grupių ir organizacijų veiklos pradžios pagalba 39

1.1.5. Agrarinės aplinkosaugos ir klimato kaitos srities bei gyvūnų gerovės įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba 40

1.1.5.1. Agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba 40

1.1.5.2. Gyvūnų gerovės įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba 42

1.1.6. Išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ teritorijomis ir Vandens pagrindų direktyva, kompensavimo pagalba 43

1.1.7. Pagalba vietovėms, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių 44

1.1.8. Ekologinio ūkininkavimo pagalba 46

1.1.9. Pagalba žemės ūkio produktų kokybės sistemose dalyvaujantiems gamintojams 47

1.1.10. Techninės paramos teikimo žemės ūkio sektoriuje pagalba 48

1.1.10.1. Pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai 48

1.1.10.2. Konsultavimo paslaugų teikimo pagalba 49

1.1.10.3. Pavadavimo ūkyje paslaugų teikimo pagalba 50

1.1.11. Bendradarbiavimo žemės ūkio sektoriuje rėmimo pagalba 51

1.2. Rizikos ir krizių valdymas 52

1.2.1. Žemės ūkio produkcijai arba žemės ūkio gamybos priemonėms padarytos žalos kompensavimo ir žalos prevencijos pagalba 53

1.2.1.1. Gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti skirta pagalba 53

1.2.1.2. Žalos, patirtos dėl nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kompensavimo pagalba 55

1.2.1.3. Pagalba, kurios lėšomis kompensuojama gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų prevencija, kontrolė ir likvidavimas ar išnaikinimas, ir pagalba, skirta gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų padarytai žalai kompensuoti 56

1.2.1.4. Kritusių gyvulių pagalba 58

1.2.1.5. Saugomų gyvūnų padarytos žalos kompensavimo pagalba 59

1.2.1.6. Draudimo įmokų mokėjimo pagalba 60

1.2.1.7. Finansinių įnašų į tarpusavio pagalbos fondus kompensavimo pagalba 61

1.2.2. Gamybos pajėgumų atsisakymo pagalba 62

1.2.2.1. Pajėgumų atsisakymas dėl gyvūnų, augalų ar žmonių sveikatos, sanitarijos, etinių ar su aplinka susijusių priežasčių 62

1.2.2.2. Pajėgumų atsisakymas dėl kitų priežasčių 63

1.3. Kitų rūšių pagalba žemės ūkio sektoriuje 64

1.3.1. Pagalba gyvulininkystės sektoriui 64

1.3.2. Pagalba žemės ūkio produktų pardavimo skatinimo priemonėms 65

1.3.3. Pagalba atokiausiems regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms 67

1.3.4. Žemės ūkio reikmėms naudojamos žemės konsolidavimo pagalba 68

1.3.5. Sunkumų patiriančių įmonių sanavimo ir restruktūrizavimo pagalba 68

1.3.6. Pagalba moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai žemės ūkio sektoriuje 69

2 skyrius. Pagalba miškų ūkio sektoriui, bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis, skiriama kaip papildomas tokių bendrai finansuojamų priemonių nacionalinis finansavimas arba skiriama tik kaip valstybės pagalba 70

2.1. Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą 71

2.1.1. Miškų veisimo ir miško plotų kūrimo pagalba 72

2.1.2. Agrarinės miškininkystės sistemų kūrimo pagalba 73

2.1.3. Miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kitų nepalankių klimato reiškinių, augalų kenkėjų ir katastrofinių įvykių prevencijos ir jų miškams padarytos žalos likvidavimo pagalba 74

2.1.4. Pagalba investicijoms, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė 75

2.1.5. Pagalba investicijoms į miškų ūkio technologijas ir miško produktų perdirbimą, kaupimą bei prekybą 75

2.1.6. Pagalba investicijoms į infrastruktūrą, susijusią su miškų ūkio plėtra, modernizavimu arba pritaikymu 76

2.2. Išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ miškų plotais, kompensavimo pagalba 77

2.3. Miškų aplinkosaugos, klimato paslaugų ir miškų išsaugojimo pagalba 77

2.4. Pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai miškų ūkio sektoriuje 79

2.5. Miškų ūkio sektoriaus konsultavimo paslaugų teikimo pagalba 79

2.6. Bendradarbiavimo miškų ūkio sektoriuje pagalba 79

2.7. Miškų ūkio sektoriaus gamintojų grupių ir organizacijų veiklos pradžios pagalba 80

2.8. Kita pagalba miškų ūkio sektoriui, kuria siekiama ekologinių, apsaugos ir rekreacinių tikslų 81

2.8.1. Pagalba konkretiems miškininkystės veiksmams ir intervencijai, kurių pirminė paskirtis – padėti išsaugoti arba atkurti miškų ekosistemą ir biologinę įvairovę ar tradicinį kraštovaizdį 81

2.8.2. Dirvožemio kokybės užtikrinimo ir gerinimo bei subalansuoto ir sveiko medžių augimo užtikrinimo miškų ūkio sektoriuje pagalba 81

2.8.3. Natūralių miško takų, gamtovaizdžio elementų ir savybių bei natūralaus gyvūnų arealo atkūrimas bei priežiūra miškų ūkio sektoriuje 82

2.8.4. Pagalba kelių priežiūrai, siekiant išvengti miško gaisrų 82

2.8.5. Teisės aktais reglamentuojamų gyvūnų padarytai žalai miškuose atitaisyti skirta pagalba 82

2.8.6. Miškotvarkos planų rengimo pagalba 83

2.9. Pagalba miškų ūkio sektoriui, suderinta su žemės ūkio pagalbos priemonėmis 83

2.9.1. Pagalba moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai miškų ūkio sektoriuje 84

2.9.2. Miškų ūkio paskirties žemės konsolidavimo pagalba 85

3 skyrius. Pagalba kaimo vietovėms, bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis arba teikiama kaip papildomas tokių bendrai finansuojamų priemonių nacionalinis finansavimas 85

3.1. Pagalba investicijoms, susijusioms su žemės ūkio produktų perdirbimu į ne žemės ūkio produktus, su medvilnės gamyba, arba investicijoms į ne žemės ūkio veiklos kūrimą ir vystymą 86

3.2. Pagrindinių paslaugų ir kaimų atnaujinimo kaimo vietovėse pagalba 87

3.3. Ne žemės ūkio verslo pradžios kaimo vietovėse pagalba 88

3.4. Agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų vykdymo pagalba kitiems žemės valdytojams ir veiklos žemės ūkio sektoriuje nevykdančioms kaimo vietovių įmonėms 89

3.5. Kitiems žemės valdytojams skirta išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ teritorijomis, kompensavimo pagalba 89

3.6. Pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai kaimo vietovėse 90

3.7. Konsultavimo paslaugų teikimo kaimo vietovėse pagalba 90

3.8. Pagalba aktyviems ūkininkams, pirmą kartą dalyvaujantiems medvilnės ir maisto produktų kokybės sistemose 91

3.9. Pagalba informavimo ir pardavimo skatinimo veiklai, susijusiai su medvilne ir maisto produktais, kuriems taikoma kokybės sistema 92

3.10. Bendradarbiavimo kaimo vietovėse pagalba 92

3.11. Tarpusavio pagalbos fondų steigimo pagalba 94

III SKYRIUS PROCEDŪRINIAI KLAUSIMAI 95

1. Pagalbos schemų taikymo trukmė ir vertinimas 95

2. Nuostata dėl peržiūros 96

3. Ataskaitų teikimas ir stebėsena 96

4. Šių gairių taikymas 96

5. Pasiūlymai taikyti atitinkamas priemones 97

6. Galiojimo pabaiga 97

1 SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 skyrius. Įvadas

(1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 107 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Išskyrus tuos atvejus, kai Sutartys nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.

(2) Tačiau, nors ir yra nustatytas toks bendro pobūdžio draudimas, valstybės pagalbos gali reikėti tuomet, kai atsiranda rinkos nepakankamumas ir kai reikia užtikrinti deramą ir sąžiningą ekonomikos veikimą. Todėl Sutartyje numatyta galimybė skirti valstybės pagalbą tuomet, kai reikia pasiekti kelis politikos tikslus. Žemės ir miškų ūkio sektoriams ypač aktuali pagalba (visų pirma pagal Sutarties 107 straipsnio 2 dalies b punktą) – gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti skirta pagalba – yra suderinama su vidaus rinka. Antra, remdamasi Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu, Komisija gali laikyti, kad su vidaus rinka yra suderinama pagalba, kuria siekiama skatinti ekonominę žemės ir miškų ūkio sektorių bei kaimo vietovių plėtrą, su sąlyga, kad tokia pagalba nedaro neigiamo poveikio prekybos sąlygoms.

(3) Be to, dėl žemės ūkio sektoriaus ypatumų Sutarties 42 straipsnyje numatyta, kad konkurencijos taisyklės žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai taikomos tik Europos Parlamento ir Tarybos nustatyta apimtimi.

(4) Šiose gairėse Komisija nustato sąlygas ir kriterijus, kuriais remiantis pagalba žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms bus laikoma suderinama su vidaus rinka; taip pat kriterijus, kuriais vadovaujantis nustatomos Sutarties 107 straipsnio 3 dalies sąlygas tenkinančios vietovės. Dėl pagalbos, kuri skiriama pagal 107 straipsnio 2 dalies b punktą: Komisija šiose gairėse nustato sąlygas, kurios bus įvertintos siekiant nustatyti, ar tas straipsnis iš tiesų taikytinas priemonei, laikomai pagalba, kuria siekiama atitaisyti gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių padarytą žalą.

(5) Valstybės pagalba, kuria siekiama skatinti ekonominę žemės ir miškų ūkio sektorių bei kaimo vietovių plėtrą, yra numatyta bendroje žemės ūkio politikoje (BŽŪP). Pagal BŽŪP Sąjunga teikia finansinę paramą žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms. Kadangi ekonominis valstybės pagalbos poveikis nepriklauso nuo to, ar pagalbą (net jos dalį) finansuoja Sąjunga, ar ją finansuoja tik valstybė narė, Komisija mano, kad jos valstybės pagalbos kontrolės politika ir parama, skiriama pagal Sąjungos vykdomą bendrą žemės ūkio ir kaimo plėtros politiką, turėtų būti iš esmės suderintos ir susietos. Dėl šių priežasčių valstybės pagalbos naudojimas gali būti pateisinamas tik jei siekiama šios politikos tikslų ir visų pirma 2020 m. BŽŪP reformos ([1]) tikslų. Todėl, kai Komisija taiko ir aiškina šiose gairėse nustatytas taisykles, susijusias su konkrečiomis pagalbos schemomis, ji atsižvelgia į BŽŪP taisykles bei politiką.

(6) Su BŽŪP susijusios valstybės pagalbos sričiai ypač svarbūs yra šie Europos Sąjungos teisės aktai:

(a) 2007 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 3/2008 dėl žemės ūkio produktams skirtų informavimo ir skatinimo priemonių vidaus rinkoje ir trečiosiose šalyse ([2]) (arba kitas reglamentas, kuriuo pakeičiamas minėtas reglamentas): juo reglamentuojamos su žemės ūkio produktais ir jų gamybos būdu, taip pat su maisto produktais, kurie pagaminti žemės ūkio produktų pagrindu, susijusios informavimo ir pardavimo skatinimo priemonės, taikomos vidaus rinkoje arba trečiosiose šalyse;

(b) 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 228/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 247/2006 ([3]) ir 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 229/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1405/2006 ([4]). Pagal tuos reglamentus gali būti rengiamos paramos programos, kuriose atsižvelgiama į tų regionų geografines ir ekonomines kliūtis;

(c) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 ([5]);

(d) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 ([6]): juo siekiama skatinti tvarią kaimo plėtrą visoje Sąjungoje, papildant kitas BŽŪP priemones, pavyzdžiui, tiesiogines išmokas ir rinkos priemones. Jis prisideda prie Sąjungos žemės ūkio sektoriaus plėtros, kad tas sektorius teritorijos ir aplinkos požiūriu būtų labiau subalansuotas, nekenkiantis klimatui ir atsparesnis jo kaitai, konkurencingesnis bei inovatyvesnis;

(e) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 ([7]);

(f) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009 ([8]): juo nustatomos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos ūkininkams tiesiogiai skiriamos tiesioginės išmokos, t. y. pagal tam tikras paramos schemas remiamos pagrindinės pajamos;

([1]) Daugiau informacijos apie BŽŪP pateikta svetainėje http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm
([2]) OL L 3, 2008 1 5, p. 1.
([3]) OL L 78, 2013 3 20, p. 23.
([4]) OL L 78, 2013 3 20, p. 41.
([5]) OL L 347, 2013 12 20, p. 320.
([6]) OL L 347, 2013 12 20, p. 487.
([7]) OL L 347, 2013 12 20, p. 549.
([8]) OL L 347, 2013 12 20, p. 608.

(g) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ([9]): juo nustatomos bendros žemės ūkio rinkų taisyklės. Visų pirma, tos taisyklės susijusios su viešąja intervencija rinkose, kvotomis ir pagalbos schemomis, prekybos ir gamybos standartais, prekyba su trečiosiomis šalimis.

(7) BŽŪP grindžiama dviem ramsčiais: pirmąjį ramstį sudaro priemonės, susijusios su žemės ūkio rinkų veikimu ir maisto tiekimo grandine (Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, Reglamentas (EB) Nr. 3/2008, Reglamentas (ES) Nr. 228/2013 ir Reglamentas (ES) Nr. 229/2013) bei tiesioginėmis išmokomis (Reglamentas (ES) Nr. 1307/2013), o jų taikymo sąlyga – teisės aktais nustatyti valdymo reikalavimai ir gera agrarinė ir aplinkosaugos būklė. Šių priemonių visuma – tai Sąjungos ūkininkams teikiamos paramos pagrindas, kuriuo remiantis visoje Sąjungoje užtikrinamas darnus ūkininkavimas. Pirmojo ramsčio priemonės privalomos valstybėms narėms, ir nėra numatyta bendro finansavimo (išskyrus retas išimtis). Taip užtikrinamas bendros politikos taikymas vidaus rinkoje. Antrasis BŽŪP ramstis yra kaimo plėtros politika (ji reglamentuojama Reglamentu (ES) Nr. 1305/2013), kuria siekiama remti žemės ūkio konkurencingumą, tausų gamtos išteklių valdymą bei klimato politiką ir subalansuotą teritorinę kaimo vietovių plėtrą. Dauguma kaimo plėtros priemonių yra neprivalomos, grindžiamos sutartimis, bendrai finansuojamos ir įgyvendinamos pagal strateginę sistemą ir kaimo plėtros programas, atitinkančias Sąjungos kaimo plėtros nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens prioritetus.

(8) Pagal Sutarties 39 straipsnio 1 dalį BŽŪP tikslai – didinti žemės ūkio našumą, užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuoti rinkas ir užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas. Pagal Sutarties 39 straipsnio 2 dalį, kuriant BŽŪP ir numatant specialius jos įgyvendinimo būdus, turi būti atsižvelgiama į žemės ūkio veiklos savitumą, kuris priklauso nuo socialinės žemės ūkio struktūros ir nuo struktūrinių bei gamtinių įvairių žemės ūkio regionų skirtumų, į tai, kad atitinkami pokyčiai turi vykti palaipsniui ir kad žemės ūkis valstybėse narėse yra glaudžiai susijęs su visa ekonomika.

(9) Žemės ūkis turi prisitaikyti prie naujų sąlygų ir būti pasiruošęs įveikti iššūkius, susijusius su aprūpinimu maistu, aplinka, klimato kaita ir kaimo ekonomikos gyvybingumo išlaikymu. Kad apsvarstytų pagrindinius iššūkius, Komisija komunikate „BŽŪP artėjant 2020 m.“ ([10]) išdėstė šiuos 2014–2020 m. laikotarpio BŽŪP tikslus: 1) užtikrinti perspektyvią maisto produktų gamybą; 2) užtikrinti tvarų gamtos išteklių valdymą ir klimato politikos veiksmus, 3) subalansuotą teritorinę kaimo plėtrą.

(10) Įgyvendinant 2014–2020 m. kaimo plėtros politiką, kuri yra sudėtinė BŽŪP dalis, bus siekiama šių tikslų: 1) skatinti žemės ūkio konkurencingumą, 2) užtikrinti tvarų gamtos išteklių valdymą ir klimato politikos veiksmus, 3) užtikrinti subalansuotą teritorinę kaimo ekonomikos ir bendruomenių plėtrą, be kita ko, kurti darbo vietas ir jas išlaikyti. Šių kaimo plėtros tikslų bus siekiama nustatant šiuos Sąjungos kaimo plėtros prioritetus: 1) skatinti žinių perdavimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškų ūkio sektoriuje ir kaimo vietovėse; 2) didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir darniai vykdyti miškų ūkio veiklą; 3) skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir prekybą jais, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje; 4) atkurti, išsaugoti su žemės ir miškų ūkiu susijusias ekosistemas bei pagerinti jų būklę; 5) remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškų ūkio sektoriuose; 6) skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse ([11]).

([9]) OL L 347, 2013 12 20, p. 671.

([10]) 2010 m. lapkričio 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“ (COM(2010) 672 *final*).

([11]) Kaip apibrėžta (ES) Nr. 1305/2013 4 ir 5 straipsniuose.

(11) BŽŪP tikslai taip pat susiję su tikslais, išdėstytais 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikate „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ ([12]) ir tos strategijos pavyzdinėje iniciatyvoje „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ ([13]); jose nustatyti konkurencingumo, klimato, energijos ir biologinės įvairovės sričių tikslai.

(12) Valstybės pagalbos žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms politika taip pat turi būti įtraukta į bendrąją Komisijos valstybės pagalbos modernizavimo iniciatyvą. Savo Komunikate dėl valstybės politikos modernizavimo ([14]) Komisija paskelbė tris tikslus, kurių siekiama modernizuojant valstybės pagalbos kontrolę: 1) skatinti tvarų, pažangų ir integracinį ekonomikos augimą konkurencingoje vidaus rinkoje; 2) Komisijai atliekant *ex ante* nagrinėjimą, daugiausia dėmesio skirti didžiausią poveikį vidaus rinkai darančioms byloms, kartu stiprinant valstybių narių bendradarbiavimą valstybės pagalbos teisės vykdymo srityje; 3) supaprastinti taisykles ir pagreitinti sprendimų priėmimą. Visų pirma, Komisija ragino persvarstyti įvairias gaires ir sistemas, vadovaujantis bendru požiūriu ir siekiu stiprinti vidaus rinką, skatinti veiksmingiau naudoti viešąsias lėšas, tinkamiau prisidėti valstybės pagalbos lėšomis prie bendros svarbos tikslų ir skirti daugiau dėmesio skatinamajam poveikiui, mažinti pagalbą iki minimumo ir vengti galimo neigiamo pagalbos poveikio konkurencijai ir prekybai. Gairėse išdėstytos suderinamumo sąlygos grindžiamos bendraisiais vertinimo principais ir taikomos pagalbos schemoms ir individualiai pagalbai, apie kurias būtina pranešti.

2 skyrius. Taikymo sritis ir apibrėžtys

2.1. BŽŪP ir kaimo plėtros politikos poveikis taikymo sričiai

(13) Laikantis Sutarties 42 straipsnio, Sutarties I priede išvardytų produktų atveju Sutarties 107–109 straipsniuose išdėstytos valstybės pagalbos taisyklės taikomos tik Europos Parlamento ir Tarybos nustatyta apimtimi.

(14) Paprastai pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 211 straipsnio 1 dalį valstybės pagalbos taisyklės taikomos žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai tais produktais. Tačiau esama įvairių šio bendrojo principo taikymo išimčių, kurios nustatytos, be kita ko, Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 211 straipsnio 2 dalyje, Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 13 straipsnyje, Reglamento (ES) Nr. 3/2008 13 straipsnio 6 dalyje, Reglamento (ES) Nr. 228/2013 23 straipsnyje ir Reglamento (ES) Nr. 229/2013 17 straipsnyje.

(15) Paramos kaimo plėtrai srityje bendrasis valstybės pagalbos taisyklių taikymo principas nustatytas Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 81 straipsnio 1 dalyje. To reglamento 81 straipsnio 2 dalyje ir 82 straipsnyje nustatyta, kad valstybės pagalbos taisyklės netaikomos pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 ir jo laikantis skiriamoms valstybių narių išmokoms arba papildomam nacionaliniam finansavimui, kurie patenka į Sutarties 42 straipsnio taikymo sritį.

(16) Todėl valstybės pagalbos taisyklės netaikomos bendram kaimo plėtros paramos finansavimui (EŽŪFKP daliai ir nacionalinei daliai) arba papildomam tokios paramos nacionaliniam finansavimui, jei tam tikra priemonė yra susijusi su Sutarties 42 straipsnio taikymo sričiai priskirta žemės ūkio veikla ir yra numatyta kaimo plėtros programoje.

(17) Tačiau valstybės pagalbos taisyklės visa apimtimi taikomos visoms bendrai finansuojamoms pagalbos priemonėms (EŽŪFKP daliai ir nacionalinei daliai) ir papildomam nacionaliniam finansavimui, skiriamam Sutarties 42 straipsnio taikymo sričiai nepriskirtoms priemonėms ir numatytam Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 tokiais atvejais: a) priemonės, kuriomis remiama veikla kaimo vietovėse, ir b) miškininkystės priemonės.

(18) Jeigu priemonę, kuri parengta iš esmės laikantis tam tikros kaimo plėtros priemonės („į kaimo plėtros priemones panašios priemonės“) sąlygų, valstybė narė ketina finansuoti tik iš nacionalinių lėšų (t. y. neteikiamas bendras EŽŪFKP finansavimas), valstybės pagalbos taisyklės taikomos visa apimtimi, neatsižvelgiant į tai, ar priemonė patenka į Sutarties 42 straipsnio taikymo sritį.

([12]) COM(2010) 2020 *final*.
([13]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui (COM(2011) 21 *final*).
([14]) COM(2012) 209, 2012 5 8.

2.2. **Taikymo sritis**

(19) Komisija taikys šias gaires pagalbos schemoms ir individualiai pagalbai.

(20) Šios gairės taikomos valstybės pagalbai, kuri skiriama pirminei žemės ūkio produktų gamybai, žemės ūkio produktų perdirbimui, kurio rezultatas – kitas žemės ūkio produktas, ir prekybai žemės ūkio produktais.

(21) Remiantis bendraisiais principais, apibūdintais šių gairių I dalies 2.1 skirsnyje, taip pat siekiant darnos su kaimo plėtros politika ir siekiant užtikrinti, kad laikytis valstybės pagalbos taisyklių būtų paprasčiau, tikslinga į šias gaires įtraukti tam tikras kaimo plėtros priemones, kurios nepatenka į Sutarties 42 straipsnio taikymo sritį (bendrai finansuojamas EŽŪFKP lėšomis arba papildomomis nacionalinėmis lėšomis), taip pat į kaimo plėtros priemones panašias priemones, kurios finansuojamos tik nacionalinėmis lėšomis. Todėl šios gairės taikomos ne tik žemės ūkio sektoriui – jose dar nustatyti suderinamumo kriterijai, taikomi pagalbai miškų ūkio sektoriui ir pagalbai kaimo vietovėse veiklą vykdančioms įmonėms – šių rūšių pagalba nepatenka į Sutarties 42 straipsnio taikymo sritį.

(22) Analizuodama valstybės pagalbą ir jos suderinamumą su bendraisiais valstybės pagalbos principais Komisija, kiek įmanoma, atsižvelgs į Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 ir jo įgyvendinimo nuostatose bei deleguotajame akte nustatytas sąlygas.

(23) Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, į šių gairių taikymo sritį įtraukta toliau nurodytų kategorijų pagalba:

(a) žemės ūkio sektoriaus priemonės, finansuojamos tik nacionalinėmis lėšomis:

i) į kaimo plėtros priemones panašios priemonės, kurioms netaikoma kaimo plėtros programa (šių gairių II dalies 1.1 skirsnis);

ii) kitos priemonės nei nurodytosios i punkte, kurioms netaikomas Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 (pavyzdžiui, kai kurios rizikos ir krizių valdymo priemonės, gyvulininkystės sektoriui skirta pagalba ir tam tikros pardavimo skatinimo priemonės) (šių gairių II dalies 1.2 ir 1.3 skirsniai);

(b) miškų ūkio sektoriaus pagalba, kuri gali būti:

i) skirta pagal kaimo plėtros programą arba kaip papildomas nacionalinis tokios kaimo plėtros priemonės finansavimas (šių gairių II dalies 2.1–2.7 skirsniai);

ii) finansuojama tik nacionalinėmis lėšomis kaip

— į kaimo plėtros priemonę panaši miškininkystės priemonė, numatyta Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 ir taikoma laikantis šių gairių sąlygų (šių gairių II dalies 2.1–2.7 skirsnių);

— kita miškų ūkio sektoriui skirta pagalba, kuria siekiama ekologinių, apsaugos ir rekreacinių tikslų (šių gairių II dalies 2.8 skirsnis);

— miškų ūkio sektoriui skirta pagalba, suderinta su žemės ūkio pagalbos priemonėmis (šių gairių II dalies 2.9 skirsnis);

(c) kaimo vietovėse veiklą vykdančioms įmonėms skirta pagalba, kuri gali būti skirta kaip:

i) pagalbos priemonė, įtraukta į kaimo plėtros programą, bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 ir laikantis jo, jei valstybės pagalbos priemonė, apie kurią būtina pranešti, identiška kaimo plėtros programoje numatytai priemonei (šių gairių II dalies 3 skyrius); arba

ii) papildomas nacionalinis finansavimas, susijęs su priemone, taikoma pagal kaimo plėtros programą (šių gairių II dalies 3 skyrius).

(24) Pagalbai vietos plėtrai pagal iniciatyvą LEADER, minimai Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 35 straipsnyje ir Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 42–45 straipsniuose, susijusiai su individualiais projektais, kuriuos rengia ir vykdo vietos lygmens partnerystės, siekdamos spręsti konkrečias vietos problemas, šios gairės gali būti taikomos tiek, kiek ta plėtra atitinka susijusių kaimo plėtros priemonių sąlygas, nustatytas šiose gairėse.

(25) Iš principo šios gairės taikomos pagalbai MVĮ ir didelėms įmonėms. Didelėms įmonėms rinkos nepakankamumas paprastai daro mažesnį poveikį nei MVĮ. Be to, yra didesnė tikimybė, kad žemės ir miškų ūkio sektoriuose bei kaimo vietovėse veikiančios didelės įmonės bus svarbios rinkos dalyvės, todėl konkrečiais atvejais pagalba didelėms įmonėms gali ypač iškreipti konkurenciją ir prekybą vidaus rinkoje. Kadangi pagalba žemės ir miškų ūkio sektoriuose bei kaimo vietovėse veikiančioms didelėms įmonėms ir kitoms didelėms įmonėms potencialiai gali panašiai iškreipti konkurenciją, šiose gairėse nustatytos didelėms įmonėms taikytinos valstybės pagalbos taisyklės turėtų būti suderintos su bendrosiomis valstybės pagalbos taisyklėmis, taip pat joms turėtų būti taikomi šių gairių I dalies 3 skyriuje nustatyti bendrieji vertinimo principai. Nedarant poveikio minėtiems bendriesiems vertinimo principams, kaimo plėtros priemonių atžvilgiu, siekiant nuoseklumo ir darnos su kaimo plėtros politika, didelėms įmonėms taikytinos valstybės pagalbos taisyklės turėtų būti suderintos su atitinkamomis Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 nustatytomis taisyklėmis. Gyvulininkystės sektoriaus pagalbos priemonių, kurioms netaikomas Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013, atžvilgiu Komisija tebesilaiko ankstesnės politikos, t. y. didelės įmonės turėtų būti pajėgios padengti šių priemonių išlaidas pačios. Todėl gyvulininkystės sektoriaus pagalba turėtų būti skiriama tik MVĮ.

(26) Sunkumų patiriančios įmonės ([15]), iš principo, neįtraukiamos į šių gairių taikymo sritį. Komisija mano, kad tais atvejais, kai įmonė patiria finansinių sunkumų, ir atsižvelgiant į tai, kad kyla grėsmė jos išlikimui, ji negali būti laikoma tinkama priemone siekti kitų viešosios politikos tikslų, kol bus užtikrintas jos gyvybingumas. Todėl, kai pagalbos gavėjas patiria finansinių sunkumų, kaip apibrėžta (35) punkto 15 papunktyje, pagalba bus vertinama pagal Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti ([16]) (su pakeitimais arba pakeistas). Šis principas netaikomas kompensacinei pagalbai, kuria siekiama atlyginti gaivalinių nelaimių ir ypatingų įvykių padarytą žalą (ji minima šių gairių II dalies 1.2.1.1 ir 2.1.3 skirsniuose), suderinamai su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 2 dalies b punktą. Jeigu žemės ir miškų ūkio sektoriuose veiklą vykdančios įmonės finansinius sunkumus sukėlė pavojingas įvykis, nurodytas šių gairių II dalies 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.5, 2.1.3 arba 2.8.5 skirsniuose, pagalba, kuria siekiama kompensuoti ar atkurti tokių pavojingų įvykių padarytus nuostolius ar žalą, taip pat pagalba, kuria siekiama padengti augalų kenkėjų išnaikinimo išlaidas, gali būti skiriama pagal šias gaires ir gali būti tebelaikoma suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą. Be to, siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą ir atsižvelgiant į ekstremalias situacijas, 1.2.1.4 skirsnyje minima kritusių gyvulių pašalinimo ir sunaikinimo pagalba ir gyvūnų ligų atveju likvidavimo priemonėms skiriama pagalba, nurodyta 1.2.1.3 skirsnio (375)(c) punkte, tam tikromis sąlygomis neturi priklausyti nuo įmonės ekonominės padėties.

(27) Vertindama pagalbą, skirtą įmonei, kuriai išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti pagal ankstesnį Komisijos sprendimą, kuriame pagalba skelbiama neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, Komisija atsižvelgs į pagalbos sumą, kuri dar turi būti išieškota ([17]). Tai netaikytina pagalbai, kuria pagal Sutarties 107 straipsnio 2 dalies b punktą kompensuojama gaivalinių nelaimių padaryta žala.

([15]) Žr. (35) punkto 15 papunktyje pateiktą „sunkumų patiriančios įmonės“ apibrėžtį.
([16]) OL C 244, 2004 10 1, p. 2. Pratęsta OL C 156, 2009 7 9, p. 3 ir OL C 296, 2012 10 2, p. 3.
([17]) Žr. šiuo atžvilgiu 1995 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH prieš Komisiją* sujungtose bylose T-244/93 ir T-486/93, Rink. p. II-02265.

(28) Komisija nepatvirtins pagalbos su eksportu į trečiąsias šalis ar valstybes nares susijusiai veiklai, kuri bus tiesiogiai susijusi su eksportuojamu kiekiu; pagalbos, skiriamos, jei vietos prekėms teikiama pirmenybė prieš importuotas prekes; pagalbos paskirstymo tinklui diegti ir eksploatuoti arba kitoms su eksporto veikla susijusioms išlaidoms. Pagalba, kuria kompensuojamos dalyvavimo prekybos mugėse arba tyrimų ar konsultavimo paslaugų, kurių reikia teikiant naują arba esamą produktą naujai rinkai, išlaidos, iš esmės nėra laikoma eksporto pagalba.

(29) Atkreipiamas valstybių narių dėmesys į tai, kad apie finansavimo sistemą taikant, pvz., parafiskalinius mokesčius, turėtų būti pranešama, jei ši sistema yra neatskiriama pagalbos priemonės dalis (žr. Sprendimo T-275/44 ([18]) 41–44 punktus).

(30) Komisija vertins visas pagalbos priemones, kurioms netaikomos šios gairės arba kurios nors kitos valstybės pagalbą reglamentuojančios atitinkamos taisyklės, kiekvienu atveju atskirai, tiesiogiai remdamasi Sutarties 107 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniuose nustatytas taisykles, BŽŪP ir, pagal analogiją, šias gaires (kai įmanoma). Valstybės narės, pranešančios apie valstybės pagalbą, kuriai netaikomos šios gairės, turės įrodyti, kad ta valstybės pagalba atitinka šių gairių I dalies 3 skyriuje nustatytus bendruosius vertinimo principus. Komisija šias priemones patvirtins tik jei teigiamas poveikis sektoriaus plėtrai bus aiškiai didesnis už konkurencijos iškraipymo vidaus rinkoje ir poveikio prekybai tarp valstybių narių riziką.

2.3. Horizontaliosios taisyklės ir pagalbos priemonės, taikytinos žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms

(31) Iš principo, siekiant supaprastinti valstybės pagalbos taisykles ir dėl to, kad žemės ir miškų ūkio sektoriuose bei kaimo vietovėse veikiančios įmonės panašios į kitas įmones, į šias gaires įtrauktiems sektoriams taikomi bendrieji valstybės pagalbą reglamentuojantys teisės aktai, kuriuose nustatyti pagalbos suderinamumo kriterijai. Tai visų pirma Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistema ([19]) (su pakeitimais ar pakeista), 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės ([20]) (su pakeitimais ar pakeistos), Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui ES gairės ([21]) (su pakeitimais ar pakeistos), Valstybės pagalbos rizikos finansų investicijoms skatinti gairės ([22]) (su pakeitimais ar pakeistos), Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos mokymui, apie kurią turi būti pranešta atskirai, suderinamumo analizės kriterijai“ ([23]) (su pakeitimais ar pakeistas), Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos palankių sąlygų neturinčių ir neįgalių darbuotojų užimtumui, apie kurią turi būti pranešta atskirai, suderinamumo analizės kriterijai“ ([24]) (su pakeitimais ar pakeistas) ir teisės aktai, susiję su visuotinės ekonominės svarbos paslaugomis ([25]).

([18]) 2013 m. spalio 16 d. Sprendimas *Télévision française 1 (TF1) prieš Europos Komisiją*, T-275/11. Žr. *inter alia*. 2005 m. sausio 13 d. Sprendimas *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant*, C-174/02, Rink. p. I-85; 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimas *Laboratoires Boiron*, C-526/04, Rink. p. I-7529; 1992 m. kovo 11 d. Sprendimas sujungtose bylose C-78/90, C-79/90, C-80/90, C-81/90, C-82/90 et C-83/90 *Compagnie commerciale de l'Ouest prieš Receveur principal des douanes de La Pallice-Port*, Rink. p. I-1847; 2002 m. balandžio 23 d. Sprendimas *Niels Nygård v Svineafgiftsfonden, and Ministeriet for Fødevarer*, C-234/99, Rink. p. I-3657.

([19]) OL C 198, 2014 6 27, p. 1.

([20]) 2014 m. balandžio 9 d. priimtas tekstas pateiktas svetainėje http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/legislation_en.html

([21]) OL C 25, 2013 1 26, p. 1.

([22]) OL C 19, 2014 1 22, p. 4.

([23]) OL C 188, 2009 8 11, p. 1.

([24]) OL C 188, 2009 8 11, p. 6.

([25]) Žr. 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas (OL L 7, 2012 1 11, p. 3) ir Europos Sąjungos bendrąsias nuostatas dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma (OL C 8, 2012 1 11, p. 15).

(32) Minėtosios horizontaliosios priemonės taikomos žemės ūkio produktų gamybai, perdirbimui ir prekybai, išskyrus atvejus, kai šiose gairėse nustatytos specialios taisyklės. Šiose gairėse numatytos specialios pagalbos aplinkos apsaugai priemonės, pavyzdžiui, agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities bei gyvūnų gerovės srities įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba (II dalies 1.1.5 skirsnis), išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ teritorijomis ir Vandens pagrindų direktyva ([26]), kompensavimo pagalba (II dalies 1.1.6 skirsnis) ir ekologinio ūkininkavimo pagalba (II dalies 1.1.8 skirsnis). Pagalba investicijoms į aplinkosaugos tikslų įgyvendinimą pirminės žemės ūkio produktų gamybos srityje bus vertinama vadovaujantis taisyklėmis, išdėstytomis šių gairių II dalies 1.1.1.1 skirsnyje. Aplinkosaugos pagalba žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos veiklą vykdančioms įmonėms bus pripažįstama suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji tenkins 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių sąlygas. Šių gairių II dalies 2 ir 3 skyriai netaikomi pagalbai investicijoms į energijos taupymą, biodegalus ir energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių, nes tokia pagalba turėtų atitikti 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gaires (išskyrus atvejus, kai jai netaikomas įpareigojimas pranešti). Tačiau pagalba investicijoms į pirminę žemės ūkio produktų gamybą, kuri susijusi su energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių arba biodegalų gamyba valdose, gali patekti į šių gairių taikymo sritį, jei tokia gamyba neviršija tam tikros žemės ūkio valdos vidutinio metinio sunaudojamų degalų arba energijos kiekio (1.1.1.1 skirsnis).

(33) 2014–2020 m. regioninės valstybės pagalbos gairės ([27]) netaikomos su pirminių žemės ūkio produktų gamyba susijusiai pagalbai dėl sektoriaus specifiškumo. Tačiau šiose gairėse nustatyta apimtimi jos taikomos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai tais produktais.

(34) Bendrosios valstybės pagalbos taisyklės ir konkretesnės šių gairių nuostatos gali būti taikomos miškų ūkio sektoriuje arba kaimo vietovėse veikiančioms įmonėms. Kai taikytina, pagalba miškų ūkio sektoriuje arba kaimo vietovėse veiklą vykdančioms į įmonėms taip pat gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, laikantis bendrųjų Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių ir jose nustatytų sąlygų (visų pirma, 2014–2020 m. regioninės valstybės pagalbos gairių, Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistemos bei 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių).

2.4. Apibrėžtys

(35) Šiose gairėse:

1. pagalba – visus Sutarties 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus atitinkanti priemonė;

2. žemės ūkio sektorius – visos įmonės, kurios vykdo pirminę žemės ūkio produktų gamybos, perdirbimo ir prekybos veiklą;

3. žemės ūkio produktas – Sutarties I priede išvardyti produktai, išskyrus Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1379/2013 ([28]) I priede išvardytus žvejybos ir akvakultūros produktus;

4. pagalbos schema – kiekvienas aktas, pagal kurį bendrai ir abstrakčiai akte nurodytoms įmonėms galima teikti individualią pagalbą nereikalaujant kitų įgyvendinimo priemonių, ir kiekvienas aktas, pagal kurį vienai arba kelioms įmonėms gali būti teikiama su konkrečiu projektu nesusijusi pagalba neribotam laikotarpiui ir (arba) neriboto dydžio pagalba;

([26]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (Vandens pagrindų direktyva) (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).
([27]) OL C 209, 2013 7 23, p. 1.
([28]) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1379/2013 dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1184/2006 ir (EB) Nr. 1224/2009 ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 104/2000 (OL L 354, 2013 12 28, p. 1).

5. atokiausi regionai – Sutarties 349 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyti regionai;

6. mažosios Egėjo jūros salos – Reglamento (ES) Nr. 229/2013 ([29]) 1 straipsnio 2 dalyje nurodytos mažosios salos;

7. kaimo plėtros programa – kaimo plėtros programa, numatyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 6 straipsnio 1 dalyje;

8. žemės ūkio veikla – žemės ūkio produktų gamyba, perdirbimas ir prekyba;

9. miškas – didesnis kaip 0,5 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių aukštis siekia daugiau kaip 5 metrus, kuriuose medžių lajos danga užima daugiau kaip 10 % ploto, arba apaugęs medžiais, galinčiais pasiekti tokias ribas *in situ*; ir jis neapima žemės, kuri iš esmės naudojama žemės ūkio tikslams arba miesto reikmėms. Valstybė narė arba regionas, gali nuspręsti taikyti kitokią „miško“ apibrėžtį, grindžiamą galiojančiais nacionalinės teisės aktais arba inventorizacijos sistema. Valstybės narės ar regionai tokią apibrėžtį turi pateikti pranešime, o kai apibrėžtis susijusi su kaimo plėtros priemone, apibrėžtis turėtų būti pateikiama kaimo plėtros programoje;

10. pirminė žemės ūkio produktų gamyba – Sutarties I priede išvardytų dirvožemio ir gyvulininkystės produktų gamyba nesiimant tolesnių veiksmų, kuriais keičiamas tokių produktų pobūdis;

11. žemės ūkio produktų perdirbimas – su žemės ūkio produktu atliekama operacija, kurią atlikus taip pat gaunamas žemės ūkio produktas, išskyrus ūkyje vykdomą veiklą, susijusią su pasiruošimu pirmą kartą parduoti gyvūninį arba augalinį produktą;

12. prekyba žemės ūkio produktais – produktų laikymas arba eksponavimas ketinant parduoti, siūlymas pirkti, tiekimas arba kitoks pateikimas rinkai, išskyrus atvejus, kai pirminis gamintojas produkciją pirmą kartą parduoda perpardavėjams arba perdirbėjams, ir bet kokią produkto paruošimo tokiam pirmam pardavimui veiklą; pardavimas, kai pirminis gamintojas produktus parduoda galutiniams vartotojams, laikomas prekyba, jei prekiaujama atskirose tam skirtose patalpose;

13. MVĮ arba labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės – Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 ([30]) I priede nustatytus kriterijus atitinkančios įmonės;

14. didelės įmonės – įmonės, neatitinkančios Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priede nustatytų kriterijų;

15. sunkumų patirianti įmonė – įmonė, kuri susiduria su bent jau viena iš šių aplinkybių:

    (a) ribotos turtinės atsakomybės bendrovė (kuri nėra MVĮ, veikianti trumpiau nei trejus metus), kurios daugiau nei pusė pasirašytojo akcinio kapitalo buvo prarasta dėl sukauptų nuostolių. Taip yra tuomet, kai sukauptus nuostolius atėmus iš rezervų (ir visų kitų elementų, kurie paprastai laikomi bendrovės nuosavų lėšų dalimi) gaunama bendra neigiama suma, viršijanti pusę pasirašytojo akcinio kapitalo. Šioje nuostatoje „ribotos turtinės atsakomybės bendrovė“ visų pirma yra tokios rūšies bendrovė, kuri nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES ([31]) I priede, o „akcinis kapitalas“, jeigu taikoma, apima bet kokius akcijų priedus;

    (b) bendrovė, kurioje bent keli nariai turi neribotą turtinę atsakomybę už bendrovės (kuri nėra MVĮ, veikianti trumpiau nei trejus metus) skolą, kurios daugiau nei pusė kapitalo, kaip parodyta bendrovės apskaitoje, buvo prarasta dėl sukauptų nuostolių. Šioje nuostatoje „bendrovė, kurioje bent keli nariai turi neribotą turtinę atsakomybę už bendrovės skolą“ visų pirma yra tokios rūšies bendrovė, kuri nurodyta Direktyvos 2013/34/ES II priede;

([29]) 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 229/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1405/2006 (OL L 78, 2013 3 20, p. 41).

([30]) 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų rūšių pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius, ir panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1857/2006 (OL L 193, 2014 7 1, p. 1).

([31]) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

(c) jeigu įmonei taikoma kolektyvinė nemokumo procedūra arba ji atitinka nacionalinės teisės kriterijus, kad jos kreditorių prašymu jai būtų pradėta kolektyvinė nemokumo procedūra;

(d) jeigu įmonė gavo sanavimo pagalbą ir dar negrąžino skolos ar baigėsi jos garantijos galiojimas, arba gavo restruktūrizavimo pagalbą ir vis dar laikosi restruktūrizavimo plano;

(e) įmonė, kuri nėra MVĮ, jeigu per paskutinius dvejus metus:

(i) įmonės balansinis skolos ir nuosavo kapitalo santykis viršija 7,5, ir

(ii) įmonės EBITDA palūkanų padengimo santykis yra mažesnis negu 1,0.

16. žemės ūkio valda – vienetas, kurį sudaro pirminei žemės ūkio produktų gamybai naudojama žemė, patalpos ir įrenginiai;

17. pagalbos intensyvumas – bendras pagalbos dydis prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą, išreikštas tinkamų finansuoti išlaidų procentine dalimi;

18. individuali pagalba – *ad hoc* pagalba ir pagal pagalbos schemą atskiriems pagalbos gavėjams skiriama pagalba;

19. *ad hoc* pagalba – ne pagal pagalbos schemą skirta pagalba;

20. bendrasis subsidijos ekvivalentas – pagalbos suma, jeigu ta pagalba jos gavėjui buvo suteikta kaip dotacija, prieš bet kokį mokesčių ar kitų rinkliavų atskaitymą;

21. pagalbos suteikimo data – data, kai pagalbos gavėjui pagal taikomą nacionalinį teisinį režimą suteikiama juridinė teisė gauti pagalbą;

22. gamintojų grupė ir organizacija – grupė ar organizacija, įkurta siekiant:

(a) priderinti tokioms gamintojų grupėms ar gamintojų organizacijoms priklausančių gamintojų gamybos procesą ir produkciją prie rinkos reikalavimų arba

(b) bendrai tiekti rinkai prekes, įskaitant jų paruošimą parduoti, pardavimo centralizavimą ir tiekimą didmenininkams; arba

(c) nustatyti bendrąsias informavimo apie produktus, ypač apie derliaus nuėmimą ir produktų prieinamumą, taisykles; arba

(d) vykdyti kitą gamintojų grupių ar organizacijų veiklą, kaip antai plėtoti verslo ir rinkodaros įgūdžius ir organizuoti bei palengvinti inovacinius procesus;

23. grąžintinas avansas – paskola projektui, kuri sumokama iš karto arba dalinėmis išmokomis ir kurios grąžinimo sąlygos priklauso nuo projekto rezultatų;

24. augalų kenkėjas – Tarybos direktyvos 2000/29/EB ([32]) 2 straipsnio 1 dalies e punkte apibrėžtas ligų sukėlėjas;

25. projekto arba veiklos darbų pradžia – su investicija susijusios veiklos ar statybos darbų pradžia arba pirmasis teisiškai privalomas įsipareigojimas užsakyti įrenginius ar paslaugas, arba bet kuris kitas įsipareigojimas, dėl kurio projektas arba veikla tampa neatšaukiami; žemės pirkimas ir parengiamieji darbai, pvz., leidimų gavimas ir galimybių studijų vykdymas, nelaikomi darbų arba veiklos pradžia. Žemės pirkimas, minimas (144)(a)punkto antrame sakinyje, (502)(a) punkto antrame sakinyje ir (635)(a) punkte, kai su žemės pirkimu susijusios tinkamos finansuoti išlaidos sudaro 100 % tinkamų finansuoti investicinių išlaidų, laikomas projekto arba veiklos darbų pradžia;

26. fiskalinių teisių perėmimo schema – schema mokesčių lengvatų forma, kuri yra anksčiau galiojusios schemos mokesčių lengvatų forma versija, kuria ta schema keičiama;

([32]) 2000 m. gegužės 8 d. Tarybos direktyva 2000/29/EB dėl apsaugos priemonių nuo augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje (OL L 169, 2000 7 10, p. 1).

27. kritę gyvuliai – gyvuliai, kurie nustačius galutinę diagnozę arba jos nenustačius buvo numarinti eutanazijos būdu arba kurie nugaišo (įskaitant gimusius negyvus ir negimusius gyvulius) ūkyje ar bet kokiuose jo statiniuose arba vežant, bet nebuvo paskersti žmonėms vartoti;

28. saugomas gyvūnas – bet kuris gyvūnas, saugomas Sąjungos arba nacionalinės teisės aktais;

29. jaunasis ūkininkas – asmuo, kuris paraiškos teikimo dieną yra ne vyresnis nei 40 metų, turi pakankamai profesinių įgūdžių bei kompetencijos ir pirmą kartą kuriasi kaip žemės ūkio valdos valdytojas;

30. didelis investicinis projektas – investicija į kaimo vietoves, kuri minima šių gairių II dalies 3 skyriuje ir kurios tinkamos finansuoti išlaidos yra didesnės kaip 50 mln. EUR, apskaičiuotos pagalbos suteikimo dienos kainomis ir pagal tos dienos valiutų keitimo kursus;

31. pakoreguota pagalbos suma – didžiausia leidžiama pagalbos suma dideliam investiciniam projektui, apskaičiuojama pagal šią formulę: didžiausia pagalbos suma = R × (50 + 0,50 × B + 0,34 × C), kai R – atitinkamoje vietovėje taikytinas didžiausias pagalbos intensyvumas, neįskaitant padidinto pagalbos intensyvumo MVĮ. B – tinkamų finansuoti išlaidų dalis nuo 50 mln. iki 100 mln. EUR. C – tinkamų finansuoti išlaidų dalis, viršijanti 100 mln. EUR;

32. materialusis turtas – su žeme, pastatais, įranga, mašinomis ir įrenginiais susijęs turtas;

33. nematerialusis turtas – turtas, kuris nėra fizinis ar finansinis, kaip antai patento teisės, licencijos, praktinė patirtis arba kitas intelektinis turtas;

34. nepalankus klimato reiškinys, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei – nepalankios oro sąlygos, pavyzdžiui, šalna, audra ir kruša, ledėjimas, nepaliaujamas lietus arba didelė sausra, dėl kurių prarandama daugiau kaip 30 % vidutinės produkcijos, apskaičiuotos pagal pastarąjį trejų metų laikotarpį arba trejų metų vidurkį (išskyrus didžiausią ir mažiausią užregistruotą vertę) per praėjusį penkerių metų laikotarpį;

35. kitas nepalankus klimato reiškinys – nepalankios oro sąlygos, neatitinkančios šių gairių (35) punkto 34 papunkčio sąlygų;

36. su aplinka susijęs įvykis – konkretus taršos, užteršimo arba aplinkos kokybės pablogėjimo atvejis, kuris susijęs su konkrečiu įvykiu, kurio geografinė apimtis ribota ir dėl kurio sunaikinama daugiau kaip 30 % vidutinės metinės žemės ūkio sektoriuje veikiančios įmonės produkcijos, apskaičiuotos pagal pastarąjį trejų metų laikotarpį arba trejų metų vidurkį (išskyrus didžiausią ir mažiausią užregistruotą vertę) per praėjusį penkerių metų laikotarpį. Ši sąvoka neapima bendrų pavojų aplinkai, nesusijusių su konkrečiu įvykiu, pavyzdžiui, klimato kaitos arba atmosferos taršos;

37. katastrofinis įvykis – žmogaus veiklos sukeltas nenumatytas biotinio arba abiotinio pobūdžio įvykis, dėl kurio labai sutrinka miškų struktūros ir taip ilgainiui padaroma didelės ekonominės žalos miškų ūkio sektoriui;

38. Sąjungos standartas – Sąjungos teisės aktuose nustatytas privalomasis standartas, kuriuo reglamentuojamas lygis (visų pirma, aplinkos, higienos ir gyvūnų gerovės), kurio turi siekti atskiros įmonės; todėl Sąjungos standartais nėra laikomi Sąjungos lygmens standartai ar tikslai, kurie privalomi valstybėms narėms, bet neprivalomi atskiroms įmonėms;

39. negamybinės investicijos – investicijos, dėl kurių labai nedidėja valdos vertė ar pelningumas;

40. investicijos, kuriomis siekiama atitikties Sąjungos standartui – investicijos, kuriomis, pasibaigus Sąjungos teisės aktuose numatytam pereinamajam laikotarpiui, siekiama atitikties Sąjungos standartui;

41. konsultacijos – išsamios konsultacijos pagal tą pačią sutartį;

42. ūkinių gyvūnų kilmės knyga – knyga, registras, kartoteka arba duomenų bazė:

    (a) kurią tvarko valstybės narės oficialiai pripažinta joje įsteigta veislininkystės organizacija arba asociacija ir

    (b) į kurią įrašomi arba kurioje registruojami konkrečios veislės grynaveisliai ūkiniai gyvūnai ir nurodomi jų protėviai;

43. aktyvus ūkininkas – aktyvus ūkininkas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr.1307/2013 9 straipsnyje;

44. mažiau išsivystę regionai – regionai, kurių bendrasis vidaus produktas (BVP) vienam gyventojui yra mažesnis nei 75 % vidutinio ES-27 BVP;

45. ES-25 – 25 Sąjungos valstybės narės, kurios buvo Sąjungos valstybės narės 2005 m. gegužės mėn.;

46. ES-27 – 27 Sąjungos valstybės narės, kurios buvo Sąjungos valstybės narės 2007 m. sausio mėn.;

47. kapitaliniai darbai – paties ūkininko asmeniškai arba jo darbuotojų atliekami darbai, kuriais sukuriamas turtas;

48. mažos apimties infrastruktūra – infrastruktūra, kurios tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 2 mln. EUR;

49. maistinės kilmės biodegalai – biodegalai, gaminami iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukraus ir aliejinių augalų, kaip apibrėžta Komisijos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės ir Direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, pasiūlyme ([33]);

50. žemės ūkio paskirties žemė – bet koks žemės plotas, naudojamas kaip ariamoji žemė, daugiamečiai žolynai ir daugiametės ganyklos arba naudojamas daugiamečiams pasėliams auginti, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnyje;

51. kitas žemės valdytojas – žemę valdanti įmonė, išskyrus žemės ūkio sektoriuje veiklą vykdančią įmonę;

52. sandorio išlaidos – papildomos išlaidos, susijusios su įsipareigojimo įvykdymu, bet tiesiogiai nepriskirtinos to įsipareigojimo įgyvendinimo išlaidoms arba neįtrauktos į išlaidas arba prarastas pajamas, kurios kompensuojamos tiesiogiai; tos išlaidos gali būti apskaičiuotos standartinių išlaidų pagrindu;

53. vykdant žemės ir miškų ūkio genetinių išteklių išsaugojimo veiklą:

    (a) žemės ūkio genetinės medžiagos išsaugojimas *in situ* – genetinės medžiagos išsaugojimas ekosistemose bei natūraliose buveinėse ir rūšių ar laukinių veislių gyvybingų populiacijų išlaikymas ir atkūrimas jų natūralioje aplinkoje, o naminių gyvūnų veislių ar auginamų augalų rūšių atveju – jų gyvybingų populiacijų išlaikymas ir atkūrimas žemės ūkio aplinkoje, kurioje susidarė jų skiriamieji bruožai;

    (b) miškų ūkio genetinės medžiagos išsaugojimas *in situ* – genetinės medžiagos išsaugojimas ekosistemose bei natūraliose buveinėse ir rūšių gyvybingų populiacijų išlaikymas ir atkūrimas jų natūralioje aplinkoje;

    (c) išsaugojimas ūkyje ar miško valdoje – ūkio ar miško valdos lygmeniu vykdomas išsaugojimas ir vystymas *in situ*;

    (d) išsaugojimas *ex situ* – žemės ar miškų ūkio genetinės medžiagos išsaugojimas už jos natūralios buveinės ribų;

    (e) rinkimas *ex situ* – žemės ar miškų ūkio genetinės medžiagos rinkimas už jos natūralios buveinės ribų;

54. maisto produktai – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 ([34]) I priede nurodyti maisto produktai, kurie nėra žemės ūkio produktai;

55. fiksuotosios dalyvavimo kokybės sistemoje išlaidos – įsitraukimo į remiamą kokybės sistemą ir dalyvavimo joje metinio įnašo išlaidos, įskaitant, jei būtina, patikrų, kurios būtinos atitikčiai tos kokybės sistemos specifikacijoms nustatyti, išlaidas;

56. trumpa tiekimo grandinė – tiekimo grandinė, kuriai priklauso ribotas skaičius ekonominės veiklos vykdytojų, įsipareigojusių bendradarbiauti, vykdyti vietos ekonomikos plėtrą ir palaikyti artimus geografinius ir socialinius gamintojų, perdirbėjų bei vartotojų ryšius;

([33]) COM(2012) 595, 2012 10 17.
([34]) 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų (OL L 343, 2012 12 14, p. 1).

57. ūkininko namų ūkio narys – fizinis ar juridinis asmuo (išskyrus ūkio darbuotojus) arba tokių asmenų grupė, kad ir koks yra tai grupei ir jos nariams pagal nacionalinę teisę suteiktas teisinis statusas. Jei juridinis asmuo arba juridinių asmenų grupė yra laikomi ūkininko namų ūkio nariu, tas narys pagalbos paraiškos pateikimo metu ūkyje turi vykdyti žemės ūkio veiklą;

58. klasteris – savarankiškų įmonių (įskaitant naujai įsisteigusias įmones, mažąsias, vidutines ir didžiąsias įmones, taip pat konsultavimo paslaugas teikiančias įstaigas ir (arba) mokslinių tyrimų organizacijas) grupė, kurios tikslas yra skatinti ekonominę / inovacinę veiklą propaguojant aktyvų bendradarbiavimą, dalijantis įrenginiais ir žiniomis bei praktine patirtimi, taip pat veiksmingai prisidedant prie žinių perdavimo, bendradarbiavimo tinkle ir informacijos sklaidos tarp klasterio įmonių;

59. smulkus veiklos vykdytojas – labai maža įmonė, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361 ([35]), arba fizinis asmuo, kuris pagalbos paraiškos teikimo metu nevykdo ekonominės veiklos;

60. vietos rinkos –

(a) rinkos, nutolusios nuo ūkio, iš kurio kilęs produktas, 75 kilometrų spinduliu, kuriuo turi būti vykdoma perdirbimo ir pardavimo galutiniam vartotojui veikla, arba

(b) rinkos, kurios yra apibrėžtos atitinkamoje kaimo plėtros programoje nustačius, kelių kilometrų spinduliu nuo ūkio, iš kurio kilęs produktas, turi būti vykdoma perdirbimo ir pardavimo galutiniam vartotojui veikla, arba

(c) rinkos, kurios yra kitaip patikimai apibrėžtos atitinkamoje kaimo plėtros programoje;

61. užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos (USE) ir galvijų spongiforminės encefalopatijos (GSE) tyrimų išlaidos – visos išlaidos, įskaitant mėginiams imti ir laboratoriniams tyrimams atlikti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 999/2001 ([36]) X priedo C skyrių būtinų tyrimų komplektų išlaidas ir tuo tikslu būtinų mėginių ėmimo, vežimo, laikymo ir sunaikinimo išlaidas;

62. mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija – bet kokio teisinio statuso (kuris reglamentuojamas viešosios arba privatinės teisės) ir bet kokiu būdu finansuojamas subjektas (pavyzdžiui: universitetai arba mokslinių tyrimų institutai, technologijų perdavimo agentūros, inovacijų tarpininkai, mokslinių tyrimų srities fiziniai ir (arba) virtualūs bendradarbiavimo subjektai), kurio pagrindinė paskirtis yra vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą, kaip apibrėžta valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir naujovių diegimui sistemos dokumente, arba per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus. Jeigu toks subjektas taip pat vykdo ekonominę veiklą, tos ekonominės veiklos finansavimo duomenys, išlaidos ir pajamos į apskaitą turi būti įrašomi atskirai. Įmonės, galinčios daryti įtaką tokio subjekto veiklai, pavyzdžiui, per akcininkus arba narius, negali turėti lengvatinės prieigos prie tokio subjekto mokslinių tyrimų pajėgumų arba prie jo sukurtų rezultatų;

63. įprastos rinkos sąlygos – sutarties šalių sandorio sąlygos, nesiskiriančios nuo sąlygų, kuriomis sandorį būtų sudariusios nepriklausomos įmonės, kuriose nėra slapto susitarimo elementų. Laikoma, kad sandoriui taikant atvirą, skaidrią ir besąlyginę procedūrą paisoma įprastų rinkos sąlygų principo;

64. darnus miškų ūkio tvarkymas – miškų ir miško žemės naudojimas tokiu būdu ir mastu, kad būtų išlaikoma jų biologinė įvairovė, produktyvumas, gebėjimas atsinaujinti, gyvybingumas ir galimybė dabar ir ateityje atlikti svarbias ekologines, ekonomines ir socialines funkcijas vietos, nacionaliniu ir pasaulio lygmenimis, nedarant žalos kitoms ekosistemoms;

65. agrarinės miškininkystės sistemos – žemėnaudos sistemos, pagal kurias toje pačioje žemėje auginami medžiai ir vystomas žemės ūkis;

([35]) 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinio dydžio įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

([36]) 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 999/2001, nustatantis tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles (OL L 147, 2001 5 31, p. 1).

66. greitai augantys medžiai – trumpos rotacijos miško medžiai, kurių trumpiausias auginimo laikas iki nukirtimo yra ne mažiau nei 8 metai, o ilgiausias auginimo laikas iki nukirtimo neviršija 20 metų;

67. trumpos rotacijos želdiniams skirti medžiai – KN kodu 0602 90 41 žymimų ir valstybių narių nustatytinų rūšių medžiai, kuriems priskiriami sumedėję daugiamečiai augalai, šakniastiebiai arba atžalos, likę žemėje po derliaus nuėmimo ir kitą sezoną išleidžiantys naujus daigus, ir kuriems būdingas ilgiausias valstybių narių nustatytinas derliaus ciklas, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies k punkte;

68. retai apgyvendintos vietovės – vietovės, kurias tokiomis pripažįsta Komisija savo individualiuose sprendimuose dėl 2014 m. liepos 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d laikotarpio regioninės pagalbos žemėlapių;

69. a punkto vietovės – vietovės, taikant Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punkto nuostatas nurodytos patvirtintiname 2014 m. liepos 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpio regioninės pagalbos žemėlapyje;

70. c punkto vietovės – vietovės, taikant Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatas nurodytos patvirtintiname 2014 m. liepos 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpio regioninės pagalbos žemėlapyje;

71. NUTS 3 lygmens vietovė – pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1059/2003 ([37]) sukurtame bendrame teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriuje nurodytas 3 lygmens regionas;

72. iš anksto nenustatytos c punkto vietovės – vietovės, kurias, taikydama Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatas, valstybė narė savo nuožiūra priskiria prie c punkto vietovių, įrodžiusi, kad šios vietovės atitinka tam tikrus socialinius ir ekonominius kriterijus ir kad jos nurodytos patvirtintame 2014 m. liepos 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpio regioninės pagalbos žemėlapyje;

73. ankstesnės a punkto vietovės – vietovės, nurodytos kaip a punkto vietovės patvirtintame 2011 m. sausio 1 d.–2014 m. birželio 30 d. laikotarpio regioninės pagalbos žemėlapyje;

74. regioninės pagalbos žemėlapis – Komisijos patvirtintas sąrašas vietovių, kurias remdamasi 2014–2020 m. regioninės valstybės pagalbos gairėse nustatytomis sąlygomis nurodė valstybė narė;

75. žemės ūkio produktų perdirbimas į ne žemės ūkio produktus – su žemės ūkio produktu atliekama operacija, kurią atlikus gaunamas ne žemės ūkio produktas;

76. vertinimo planas – dokumentas, kuriame nurodoma bent tokia informacija: vertintinos pagalbos schemos tikslai; vertinimo klausimai; rezultatų rodikliai; numatyta vertinimo metodika; duomenų rinkimo reikalavimai; siūlomas vertinimo laikas, įskaitant galutinės vertinimo ataskaitos pateikimo datą; nepriklausomos įstaigos, vykdančios vertinimą arba jos vykdomai atrankai naudosimų kriterijų aprašymas ir vertinimo viešumo užtikrinimo sąlygos.

2.5. Pagalba, apie kurią būtina pranešti

(36) Jei tenkinamos Sutarties 107 straipsnio 1 dalies sąlygos, valstybės narės pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį Komisijai turi pranešti apie pagalbą žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms, ir netaikyti siūlomos priemonės, kol pagal šią procedūrą bus priimtas galutinis sprendimas; toks reikalavimas netaikomas priemonėms, kurios tenkina bendrosios išimties reglamente nustatytas sąlygas.

(37) Pagal pagalbos schemą teikiamai individualiai pagalbai Sutarties 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas įpareigojimas pranešti taikomas, jeigu pagalba viršija šias pranešimo ribas:

(a) šių gairių II dalies 1.1.1.4 skirsnyje numatytos individualios investicinės pagalbos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai atveju: tinkamos finansuoti išlaidos viršija 25 mln. EUR, arba bendrasis subsidijos ekvivalentas viršija 12 mln. EUR;

([37]) 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo (OL L 154, 2003 6 21, p. 1).

(b) šių gairių II dalies 1.3.2 skirsnyje numatytos pagalbos pardavimo skatinimo kampanijoms atveju: pardavimo skatinimo kampanijų metinis biudžetas viršija 5 mln. EUR;

(c) šių gairių II dalies 3 skyriaus 3.1, 3.2, 3.6 ir 3.10 skirsniuose numatytos individualios investicinės pagalbos atveju:

Pagalbos intensyvumas	Pranešimo riba
10 %	7,5 mln. EUR
15 %	11,25 mln. EUR
25 %	18,75 mln. EUR
35 %	26,25 mln. EUR
50 % ir daugiau	37,5 mln. EUR

3 skyrius. Bendrieji vertinimo principai

(38) Kad įvertintų, ar pagalbos priemonė, apie kurią pranešta, gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį, Komisija paprastai analizuoja, ar pagalbos priemonė parengta taip, kad teigiamas pagalbos poveikis siekiant bendros svarbos tikslo yra didesnis nei galimas jos neigiamas poveikis prekybai ir konkurencijai.

(39) Komunikate dėl valstybės pagalbos modernizavimo raginama įvardyti ir apibrėžti bendruosius principus, taikytinus visų pagalbos priemonių suderinamumo vertinimui, kurį atlieka Komisija. Šiuo tikslu Komisija laikys, kad pagalbos priemonė suderinama su Sutartimi tik tuo atveju, jei ji tenkina visus toliau nurodytus kriterijus:

(a) tiksliai apibrėžto bendros svarbos tikslo siekimas: valstybės pagalbos priemone turi būti siekiama bendros svarbos tikslo, kaip numatyta Sutarties 107 straipsnio 3 dalyje;

(b) valstybinės intervencijos būtinybė: valstybės pagalbos priemonė turi būti taikoma tuo atveju, kai ja galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip to negali padaryti pati rinka, pašalinant tiksliai apibrėžtą rinkos nepakankamumą;

(c) pagalbos priemonės tinkamumas: siūloma pagalbos priemonė turi būti tinkama politikos priemonė, skirta bendros svarbos tikslui pasiekti;

(d) skatinamasis poveikis: suteikus pagalbą įmonės (-ių) veikla turi pasikeisti taip, kad ji (jos) vykdytų papildomą veiklą, o be pagalbos ji (jos) šios veiklos nevykdytų arba vykdytų ribotai ar kitaip;

(e) pagalbos proporcingumas (pagalba sumažinta iki minimumo): pagalbos suma turi būti sumažinta iki minimalaus dydžio, būtino veiklai atitinkamame sektoriuje paskatinti;

(f) didelio netinkamo neigiamo poveikio konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai vengimas: neigiamas pagalbos poveikis turi būti pakankamai apribotas, kad bendras priemonės poveikis būtų teigiamas;

(g) pagalbos skaidrumas: valstybės narės, Komisija, ekonominės veiklos vykdytojai ir visuomenė turi galėti lengvai susipažinti su visais susijusiais aktais ir informacija apie pagalbą, kuri skirta pagal tuos aktus.

(40) Bendram tam tikrų kategorijų schemų poveikiui gali būti taikomas ir *ex post* vertinimo reikalavimas, kaip nurodyta (720)–(723) punktuose. Tokiais atvejais Komisija gali apriboti tų schemų taikymo trukmę (paprastai iki ketverių metų ar trumpesnio laikotarpio), palikdama galimybę pakartotinai pranešti apie jų taikymo pratęsimą vėliau.

(41) Be to, jei valstybės pagalbos priemonė arba su ja susietos sąlygos (įskaitant finansavimo metodą, kai jis yra neatsiejama tos priemonės dalis) neišvengiamai pažeidžia Sąjungos teisę, pagalba negali būti paskelbta suderinama su vidaus rinka ([38]). Visų pirma, neišvengiamai pažeidžiančia ES teisę laikoma toliau nurodyta pagalba:

(a) pagalba, kuri teikiama su sąlyga, kad pagalbos gavėjas turi būstinę atitinkamoje valstybėje narėje arba iš esmės yra įsisteigęs toje valstybėje narėje;

(b) pagalba, kuri teikiama su sąlyga, kad pagalbos gavėjas naudoja nacionalinėje teritorijoje pagamintas prekes arba nacionalines paslaugas;

(c) pagalba, kuria ribojamos pagalbos gavėjų galimybės naudoti mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų rezultatus kitose valstybėse narėse.

(42) Bendrieji vertinimo principai turi būti siejami su specifiniu BŽŪP kontekstu. Todėl šie bendrieji konkurencijos politikos principai taikomi šiose gairėse numatytų visų rūšių pagalbai, išskyrus atvejus, kai šių gairių I dalies 3.1–3.7 skirsniuose numatytos išimtys, atsižvelgiant į tai, kad žemės ūkio sektoriuje taikytini ypatingi principai.

3.1. Bendros svarbos tikslo siekimas

(43) Pagalbos žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms tikslai yra užtikrinti perspektyvią maisto produktų gamybą ir skatinti efektyviai ir tausiai naudoti išteklius, siekiant pažangaus ir darnaus ekonomikos augimo.

(44) Pagalba žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms turėtų būti glaudžiai susieta su BŽŪP, derėti su šių gairių (10) punkte nurodytais kaimo plėtros tikslais ir atitikti bendro žemės ūkio produktų rinkų organizavimo taisykles.

Kaimo plėtros tikslai

(45) Vertinant pagalbos suderinamumą su vidaus rinka bus atsižvelgiama į kaimo plėtros tikslus kartu su bendraisiais valstybės pagalbos principais.

(46) Komisija mano, kad priemonės, įgyvendinamos pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 ir jo įgyvendinimo bei deleguotuosius aktus ir laikantis tų aktų, arba įgyvendinamos pagal kaimo plėtros programą skiriant papildomą nacionalinį finansavimą, savaime dera su kaimo plėtros tikslais ir padeda jų siekti.

(47) Į kaimo plėtros priemones panašių priemonių, kurios finansuojamos tik nacionalinėmis lėšomis, atveju, siekiant užtikrinti derėjimą su kaimo plėtros priemonėmis, kurios pagal kaimo plėtros programas bendrai finansuojamos EŽŪFKP lėšomis, valstybės narės turėtų pateikti duomenų apie tai, kaip tam tikra valstybės pagalba susijusi su atitinkamomis kaimo plėtros programomis ir kaip ji su tomis programomis dera. Tokie dokumentai turi būti pridėti prie kiekvieno pranešimo.

(48) Komisija mano, kad šių gairių II dalies 1.2, 1.3, 2.8 ir 2.9 skirsniuose numatytų pagalbos priemonių, kurios nesusijusios su kaimo plėtra, atveju atitiktis indėlio į kaimo plėtros tikslų siekimą principui užtikrinta, nes Komisija turi pakankamai šių priemonių indėlio į kaimo plėtros tikslų siekimą vertinimo patirties.

Papildomos sąlygos, taikytinos pagal schemą skiriamai pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai

(49) Pagal kokią nors schemą skirdama pagalbą investiciniams projektams, apie kuriuos būtina pranešti atskirai, pagalbą teikiančioji institucija turi įrodyti, kad atrinktas projektas padės siekti schemos tikslo ir kartu pagalbos žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms tikslų. Jei reikia apibūdinti teigiamą investicijų poveikį atitinkamai vietovei, šiuo tikslu valstybės narės gali naudotis pagalbos paraiškos teikėjo pateikta informacija.

([38]) Žr., pavyzdžiui, 2001 m. sausio 31 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 78 punktą ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks prieš Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, Rink. p. I-10807, 94–116 punktus.

Žemės ūkio produktų rinkų bendro organizavimo taisyklės

(50) Nors valstybės pagalbos taisyklės žemės ūkio sektoriui paprastai yra taikytinos, dėl žemės ūkio sektoriaus specifikos ([39]) tą taikymą reglamentuoja pirmojo BŽŪP ramsčio reglamentų nuostatos. Kitaip tariant, valstybių narių teisė taikyti valstybės pagalbos priemones negali būti viršesnė už Reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 ([40]). Todėl Komisija neleis skirti valstybės pagalbos, kuri nesuderinama su nuostatomis, kuriomis reglamentuojamas bendras rinkos organizavimas, arba kuri sutrikdytų tinkamą bendro organizavimo veikimą.

(51) Be to, konkrečios atitikties žemės ūkio rinkų bendro organizavimo principams sąlygos, išdėstytos šių gairių II dalies 1.1.1.1 skirsnyje dėl pagalbos, kuria kompensuojamos su pirmine žemės ūkio produktų gamyba susijusios investicijos į žemės ūkio valdas, 1.1.4 skirsnyje dėl gamintojų grupių ir organizacijų veiklos pradžios pagalbos, ir 1.2.2 skirsnyje dėl gamybos pajėgumų atsisakymo.

Aplinkosauginiai tikslai

(52) Sutarties 11 straipsnyje nustatyta: „Nustatant ir įgyvendinant Sąjungos politikos ir veiklos kryptis, ypač siekiant skatinti tvarią plėtrą, turi būti atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus.“ Teisinis svarbiausių aplinkosaugos priemonių, susijusių su 1-uoju ir 2-uoju BŽŪP ramsčiais, pagrindas yra Sutarties 11 straipsnis. Atsižvelgiant į šį reikalavimą, Sąjungos kaimo plėtros prioritetai turėtų būti įgyvendinami laikantis darniojo vystymosi strategijos. Sutarties 11 straipsnyje įtvirtintas Sąjungos siekis saugoti aplinką taip pat grindžiamas principu „teršėjas moka“ ([41]). Todėl aplinkosaugos klausimams būsimuose pranešimuose apie valstybės pagalbą turi būti skirta ypač daug dėmesio. Visuose pranešimuose apie valstybės pagalbą ateityje turėtų būti nurodoma, ar remiama veikla gali padaryti poveikį aplinkai. Tais atvejais, kai daromas poveikis aplinkai, pranešimuose apie valstybės pagalbą turėtų būti pateikiama įrodymų, kad taikant pagalbos priemonę nebus pažeisti taikytini Sąjungos aplinkosaugos teisės aktai. Pavyzdžiui, jei pagalbos schema bus susijusi su investicijomis, kuriomis siekiama padidinti gamybą ir dėl kurių būtų daugiau eikvojama ribotų išteklių arba padidėtų tarša, reikės įrodyti, kad taikant schemą nebus pažeisti taikytini Sąjungos teisės aktai, įskaitant aplinkosaugos teisės aktus ([42]), ir su gera agrarine ir aplinkosaugos būkle susiję kompleksinės paramos reikalavimai, nustatyti Reglamente (ES) Nr. 1307/2013. Jeigu valstybės pagalba, apie kurią pranešta, numatyta kaimo plėtros programoje, tokiai valstybės pagalbos priemonei taikomas aplinkosaugos reikalavimas turėtų būti tapatus kaimo plėtros priemonės aplinkosaugos reikalavimui.

3.2. Valstybinės intervencijos būtinybė

(53) Norint įvertinti, ar valstybės pagalba yra būtina bendros svarbos tikslui pasiekti, pirmiausia reikia išanalizuoti spręstiną problemą. Valstybės pagalba turėtų būti svarstoma tais atvejais, kai ja galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip to rinka negali padaryti pati.

(54) Valstybės pagalbos priemonės tam tikromis sąlygomis iš tiesų gali padėti išspręsti rinkos nepakankamumo problemą ir taip paskatinti efektyvų rinkų veikimą ir padidinti konkurencingumą. Be to, kai rinka duoda veiksmingų rezultatų, tačiau teisingumo ar sanglaudos požiūriu jie laikomi nepakankamais, valstybės pagalba gali būti naudojama labiau pageidaujamiems, teisingesniems rinkos rezultatams gauti.

([39]) Žr. šių gairių (13) ir (14) punktus.

([40]) 1979 m. birželio 26 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimo *Pigs ir Bacon Komisija prieš McCarren*, C-177/78, Rink. p. 2161, 11 punktas.

([41]) Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 5 konstatuojamoji dalis.

([42]) Sąjungos aplinkosaugos teisės aktai: Direktyva 2009/147/EB (OL L 20, 2010 1 26, p. 7) (Paukščių direktyva); 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB (OJ L 206, 1992 7 22, p. 7) (Buveinių direktyva); Tarybos direktyva 91/676/EEB (OL L 375, 1991 12 31, p. 1) (Nitratų direktyva); Vandens pagrindų direktyva; Direktyva 2006/118/EB (OL L 372, 2006 12 27, p. 19) (Požeminio vandens direktyva); 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/128/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo (OL L 309, 2009 11 24, p. 71) (Tausaus pesticidų naudojimo direktyva); 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1). 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1) (Poveikio aplinkai vertinimo direktyva) ir, kai taikytina, 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001 7 21, p. 30) (Strateginio aplinkos vertinimo direktyva).

(55) Komisija mano, kad pagalbos priemonių, kurios tenkina šių gairių II dalyje išdėstytas konkrečias sąlygas, atveju be valstybinės intervencijos rinka numatytų tikslų nevykdo. Todėl turėtų būti laikoma, kad tokia pagalba būtina norint pasiekti šių gairių I dalies 3.1 skirsnyje nurodytus bendros svarbos tikslus.

3.3. **Pagalbos tinkamumas**

(56) Siūloma pagalbos priemonė turi būti tinkama politikos priemonė siekiant atitinkamo politikos tikslo. Pagalbos priemonė nebus laikoma suderinama su vidaus rinka, jei tą patį teigiamą poveikį siekiant BŽŪP ir kaimo plėtros tikslų galima pasiekti kitomis mažesnį iškraipomąjį poveikį turinčiomis politikos priemonėmis ar kitų kategorijų mažesnio iškraipomojo poveikio pagalbos lėšomis. Būtina atsižvelgti į tai, kad gali būti kitų tinkamesnių priemonių tiems tikslams siekti, pavyzdžiui, reguliavimas, rinka grindžiamos priemonės, infrastruktūros plėtojimas ir verslo sąlygų gerinimas.

Pakaitinių politikos priemonių tinkamumas

(57) Komisija mano, kad žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms skiriama pagalba, tenkinanti konkrečias sąlygas, išdėstytas atitinkamuose šių gairių II dalies skirsniuose, yra tinkama politikos priemonė.

(58) Jeigu valstybė narė nusprendžia taikyti į kaimo plėtros priemonę panašią pagalbos priemonę, finansuojamą tik nacionalinėmis lėšomis, ir jei tuo pat metu tokia pati priemonė numatyta atitinkamoje kaimo plėtros programoje, valstybė narė turėtų pateikti duomenų apie tokios nacionalinės pagalbos priemonės privalumus, palyginti su kaimo plėtros programoje numatyta priemone.

Skirtingų pagalbos priemonių tinkamumas

(59) Pagalba gali būti teikiama įvairiomis formomis. Vis dėlto valstybė narė turėtų užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama taip, kad būtų kuo mažesnė prekybos ir konkurencijos iškraipymo tikimybė.

(60) Kai šių gairių II dalyje apibūdintai priemonei numatoma konkreti forma, šių gairių taikymo tikslais tokia forma laikoma tinkama pagalbos priemone.

(61) Be to, kaimo plėtros priemonių, kurios bendrai finansuojamos EŽŪFKP lėšomis arba kurias taikant tokioms bendrai finansuojamoms kaimo plėtros priemonėms skiriamas papildomas finansavimas, atžvilgiu Komisija laikosi nuomonės, kad pagalba, suteikta tokia forma, kokia numatyta atitinkamoje kaimo plėtros priemonėje, yra tinkama pagalbos priemonė.

(62) Investicinės pagalbos, kuriai netaikomas Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 ir kuri numatyta kaimo plėtros programoje arba skiriama kaip papildomas finansavimas tokiai kaimo plėtros priemonei, atveju, kai pagalba skiriama suteikiant tiesioginį turtinį pranašumą (pavyzdžiui, tiesioginės dotacijos, atleidimas nuo mokesčių ar socialinio draudimo ar kitų privalomųjų įmokų, arba jų sumažinimas), valstybė narė turi įrodyti, kodėl ne taip tikslinga teikti pagalbą kitais, galbūt mažiau konkurenciją ar prekybą iškraipančiais būdais, pavyzdžiui, grąžintinais avansais arba teikiant pagalbą, kuri grindžiama skolos ar nuosavo kapitalo priemonėmis (pavyzdžiui, lengvatinės paskolos ar mažesnės palūkanos, valstybės garantijos ar kiti būdai suteikti kapitalo palankiomis sąlygomis).

(63) Valstybės narės turi įrodyti, kad šių gairių II dalies 2.8 skirsnyje numatytų miškininkystės priemonių ekologiniai, apsaugos ir rekreaciniai tikslai negali būti pasiekti taikant į kaimo plėtros priemones panašias miškininkystės priemones, numatytas šių gairių II dalies 2.1–2.7 skyriuose.

(64) Jeigu tai yra tam tikrų kategorijų pagalba, pavyzdžiui, pagalba, kuria kompensuojamos rinkos tyrimų veiklos, produkto koncepcijos ir dizaino išlaidos, kokybės sistemų pripažinimo paraiškų rengimo pagalba, pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai, konsultavimo paslaugų teikimo pagalba, pavadavimo ūkyje paslaugų teikimo pagalba, pardavimo skatinimo priemonių įgyvendinimo pagalba, pagalba, kuria kompensuojamos išlaidos, susijusios su gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų prevencija ir likvidavimu ar išnaikinimu, gyvulininkystės sektoriaus rėmimo pagalba, tai pagalba turi būti skiriama galutiniams pagalbos gavėjams netiesiogiai, natūra, teikiant subsidijuojamas paslaugas. Tokiais atvejais pagalba mokama atitinkamos paslaugos teikėjui ar veiklos vykdytojui.

(65) Pagalbos priemonės suderinamumo su vidaus rinka vertinimas nedaro poveikio taikytinoms viešųjų pirkimų taisyklėms ir skaidrumo, atvirumo bei nediskriminavimo principams, kuriais grindžiamas paslaugų teikėjo atrankos procesas.

3.4. Skatinamasis poveikis ir pagalbos būtinybė

(66) Pagalba žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms gali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka tik jei ji turi skatinamąjį poveikį. Skatinamasis poveikis egzistuoja, jei pagalba daromas toks poveikis įmonės elgesiui, kad ji pradeda vykdyti papildomą veiklą, kuria prisideda prie sektoriaus plėtros, ir be pagalbos ji šios veiklos nevykdytų arba vykdytų ją mažesniu mastu ar kitaip. Tačiau naudojant pagalbos lėšas negali būti subsidijuojamos veiklos išlaidos, kurias įmonė būtų patyrusi bet kuriuo atveju, ir negali būti kompensuojama įprasta ekonominės veiklos verslo rizika.

(67) Jei Sąjungos teisės aktuose arba šiose gairėse nėra numatyta aiškių išimčių, tiesiog gamintojų finansinei padėčiai gerinti skirtos ir niekaip sektoriaus plėtros neskatinančios vienašalės valstybės pagalbos priemonės, ypač tos, kurios grindžiamos tik kaina, kiekiu, gamybos vienetu arba gamybos priemonių vienetu, yra laikomos veiklos pagalba, kuri yra nesuderinama su vidaus rinka. Be to, tikėtina, kad tokia pagalba dėl savo pobūdžio kliudytų vidaus rinkos organizavimo reguliavimo mechanizmams.

(68) Dėl tų pačių priežasčių Komisija nusprendė leisti teikti pagalbą, kuria siekiama palengvinti privalomų standartų laikymąsi – tik jei tokia pagalba atitinka kaimo plėtros politikos tikslus.

(69) Tuo pačiu pagrindu pagalbos, suteiktos pagal šių gairių II dalies 1.2 ir 2.8.5 skirsnius, lėšomis turėtų būti tik siekiama padėti žemės ir miškų ūkio sektoriuose veiklą vykdančioms įmonėms, kurios patiria įvairių sunkumų, nors jau ir ėmėsi pagrįstų pastangų kuo labiau sumažinti tokią riziką. Valstybės pagalba neturėtų skatinti įmonių be reikalo rizikuoti. Žemės ir miškų ūkio sektoriuose veiklą vykdančios įmonės turėtų pačios atsakyti už neapgalvoto gamybos metodų ar produktų pasirinkimo pasekmes.

(70) Dėl tų pačių priežasčių Komisija mano, kad pagalba nedaro skatinamojo poveikio jos gavėjui, jeigu su konkrečiu projektu ar veikla susijęs darbas jau buvo pradėtas anksčiau nei pagalbos gavėjas nacionalinėms valdžios institucijoms pateikė pagalbos paraišką.

(71) Pagalbos paraiškoje turi būti nurodyta bent ši informacija: pareiškėjo vardas, pavardė arba pavadinimas, įmonės dydis, projekto ar veiklos apibūdinimas (įskaitant projekto ar veiklos vykdymo vietą, pradžios ir pabaigos datas), projektui ar veiklai reikalinga pagalbos suma ir tinkamos finansuoti išlaidos.

(72) Be to, didelės įmonės paraiškoje turi apibūdinti padėtį, kuri susiklostytų be pagalbos – vadinamąjį priešingos padėties scenarijų arba alternatyvų projektą ar veiklą, ir pateikti dokumentus, kuriais įrodomas paraiškoje apibūdintas priešingos padėties scenarijus.

(73) Gavusi paraišką pagalbą teikianti institucija turi patikrinti, ar priešingos padėties scenarijus yra įtikinamas, ir patvirtinti, kad pagalba daro būtiną skatinamąjį poveikį. Priešingos padėties scenarijus laikomas įtikinamu, jei jis tikroviškas ir susijęs su sprendimo priėmimo veiksniais, vyraujančiais tuo metu, kai pagalbos gavėjas priima sprendimą dėl atitinkamo projekto ar veiklos.

(74) Nukrypstant nuo (70)–(73) punktų, MVĮ skiriama pagalba, kurią sudaro mokesčių lengvatos, laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, jei taikant pagalbos schemą sukuriama teisė gauti pagalbą pagal objektyvius kriterijus, toliau nepaliekant valstybei narei teisės spręsti savo nuožiūra, ir jei pagalbos schema patvirtinta ir galioja prieš pradedant vykdyti su remiamu projektu ar veikla susijusius darbus. Šis reikalavimas netaikomas fiskalinių teisių perėmimo schemų atveju, jeigu veiklai jau buvo taikomos ankstesnės schemos, kurias sudaro mokesčių lengvatos.

(75) Nukrypstant nuo šių gairių (70)–(74) punktų, toliau nurodytų kategorijų pagalbai netaikomas skatinamojo poveikio reikalavimas arba manoma, kad tų kategorijų pagalba turi skatinamąjį poveikį:

(a) 1.3.4 ir 2.9.2 skirsniais grindžiamos žemės konsolidavimo pagalbos schemos ir II dalies 2.8 skirsniu grindžiamos pagalbos schemos, kuriomis siekiama aplinkosaugos, klimato, apsaugos ir rekreacinių tikslų, jei:

(i) taikant pagalbos schemą įtvirtinama teisė gauti pagalbą pagal objektyvius kriterijus ir toliau nepaliekant valstybei narei teisės spręsti savo nuožiūra;

(ii) pagalbos schema patvirtinta ir įsigaliojo, kol pagalbos gavėjas dar nebuvo patyręs tinkamų finansuoti išlaidų pagal 1.3.4, 2.9.2 ir 2.8. skirsnius, ir

(iii) pagalbos schema taikoma tik MVĮ;

(b) išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ teritorijomis ir Vandens pagrindų direktyva, kompensavimo pagalba, skiriama MVĮ pagal II dalies 1.1.6 skirsnį;

(c) II dalies 1.1.7 skirsnyje numatyta pagalba vietovėms, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių;

(d) II dalies 1.2.1.1 skirsnyje numatyta gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti skirta pagalba;

(e) II dalies 1.2.1.2 skirsnyje numatyta žalos, patirtos dėl nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kompensavimo pagalba;

(f) II dalies 1.2.1.3 skirsnyje numatyta pagalba, skirta gyvūnų ligų likvidavimo ir augalų kenkėjų išnaikinimo išlaidoms ir dėl tų gyvūnų ligų arba augalų kenkėjų patirtiems nuostoliams kompensuoti;

(g) II dalies 1.2.1.4 skirsnyje numatyta kritusių gyvulių pašalinimo ir sunaikinimo išlaidų kompensavimo pagalba;

(h) II dalies 1.2.1.5 skirsnyje numatyta saugomų gyvūnų padarytos žalos kompensavimo pagalba;

(i) II dalies 2.8.5 skirsnyje numatyta teisės aktais reglamentuojamų gyvūnų padarytai žalai miškuose atitaisyti skirta pagalba;

(j) investicinė standartų laikymosi užtikrinimo pagalba, numatyta (148) punkto a ir b papunkčiuose;

(k) investicinė standartų laikymosi užtikrinimo pagalba, skiriama MVĮ pagal (148) punkto c papunktį; investicinė standartų laikymosi užtikrinimo pagalba, skiriama didelėms įmonėms pagal (148) punkto c papunktį, gali būti laikoma darančia skatinamąjį poveikį, jei atitinkama įmonė gali įrodyti, kad negavus pagalbos jai iškiltų veiklos nutraukimo grėsmė;

(l) pagalba žemės ūkio valdoje esančio kultūros ir gamtos paveldo išsaugojimo investicijoms, numatyta II dalies 1.1.1.2 skirsnyje, išskyrus individualią pagalbą, kuri viršija 500 000 EUR vienos įmonės vienam investiciniam projektui;

(m) pagalba pardavimo skatinimo priemonėms, numatyta (464) punkto b ir c papunkčiuose, ir pagalba bendro pobūdžio pardavimo skatinimo kampanijoms, numatyta (464)(d) punkte;

(n) pagalbai moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai žemės ir miškų ūkio sektoriuose, numatyta II dalies 1.3.6 ir 2.9.1 skirsniuose;

(o) kaimų, kaimo kraštovaizdžių ir didelės gamtinės vertės vietovių kultūros ir gamtos paveldo išlaikymo, atkūrimo ir atnaujinimo pagalba, numatyta (644) punkto e papunktyje; ši išimtis netaikoma su kaimų, kaimo kraštovaizdžių ir didelės gamtinės vertės vietovių kultūros ir gamtos paveldu susijusiai investicinei pagalbai, kuri viršija (37) punkto c papunktyje nurodytas pranešimo ribas;

(p) kaimo vietovių savivaldybių bei kaimų ir jų pagrindinių paslaugų plėtros planų ir su „Natura 2000“ teritorijomis bei kitomis didelės gamtinės vertės vietovėmis susijusių apsaugos ir valdymo planų rengimo ir atnaujinimo pagalba, numatyta (644) punkto a papunktyje;

(q) miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, augalų kenkėjų, gyvūnų ligų, katastrofinių įvykių ir su klimato kaita susijusių įvykių padarytos žalos likvidavimo pagalba, numatyta II dalies 2.1.3 skirsnyje.

Papildomos sąlygos, taikomos investicinei pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai

(76) Investicinei pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomi ne tik pirmiau nurodyti reikalavimai – valstybė narė dar turi pateikti aiškių įrodymų, kad pagalba iš tikrųjų turi poveikį renkantis investiciją. Kad būtų galima atlikti išsamų vertinimą, valstybė narė turi pateikti ne tik informaciją apie remiamą projektą, bet ir išsamiai apibūdinti priešingos padėties scenarijų, t. y. kai gavėjui pagalbos neskiria jokia valdžios institucija.

(77) Valstybės narės raginamos pasikliauti dokumentais, kaip antai oficialiais valdybos dokumentais, rizikos vertinimu (įskaitant su vietos pasirinkimu susijusios rizikos vertinimą), finansinėmis ataskaitomis, vidaus verslo planais, ekspertų nuomonėmis ir kitais su vertinamu investiciniu projektu susijusiais tyrimais. Įrodyti skatinamąjį poveikį valstybėms narėms gali padėti dokumentai, kuriuose pateikiama informacija apie paklausos prognozes, išlaidų prognozes, finansines prognozes, investicijų komitetui pateikti dokumentai, kuriuose išsamiai nagrinėjami skirtingi investavimo scenarijai, arba finansų institucijoms pateikti dokumentai.

(78) Atsižvelgiant į minėtus dalykus, pelningumo lygį galima įvertinti taikant metodus, kurie paprastai naudojami konkrečiame sektoriuje ir kurie gali apimti projekto grynosios dabartinės vertės (GDV) ([43]), vidinės grąžos normos (VGN) ([44]) arba vidutinės panaudoto kapitalo grąžos (PKG) vertinimo metodus. Projekto pelningumas turi būti lyginamas su įprastomis grąžos normomis, kurias įmonė taiko kitiems panašaus pobūdžio investiciniams projektams. Jei šių normų nėra, projekto pelningumas turi būti lyginamas su visos įmonės kapitalo kaina ar atitinkamame sektoriuje įprastai taikomomis grąžos normomis.

(79) Jeigu konkretus priešingos padėties scenarijus nėra žinomas, skatinamasis poveikis gali būti numanomas, kai yra finansavimo trūkumas, t. y. kai, remiantis *ex ante* verslo planu, investicinės išlaidos viršija investicijos tikėtino veiklos pelno GDV.

(80) Jeigu pagalba, kuria skatinamos papildomos investicijos, nepakeičia pagalbos gavėjo elgesio, ji neturi teigiamo poveikio atitinkamo sektoriaus plėtrai. Todėl pagalba nebus patvirtinta tokiais atvejais, kai paaiškėja, kad tos pačios investicijos vis tiek būtų atliekamos ir be pagalbos.

3.5. Pagalbos proporcingumas

(81) Pagalba, skiriama žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms, laikoma proporcinga, jei vienam gavėjui teikiamos pagalbos suma neviršija mažiausios sumos, kuri būtina bendros svarbos tikslui, susijusiam su skiriama pagalba, pasiekti.

Didžiausias pagalbos intensyvumas ir didžiausios pagalbos sumos

(82) Kad pagalba būtų pripažinta proporcinga, Komisijos manymu, pagalbos suma paprastai neturėtų viršyti tinkamų finansuoti išlaidų sumos. Tai nedaro poveikio taisyklėms, kurios taikomos aplinkos ar aplinkosaugos ar kitoms viešosioms paskatos priemonėms, aiškiai nurodytoms šių gairių II dalies 1.1.3 ir 1.2.2 skirsniuose.

(83) Norėdama užtikrinti nuspėjamumą ir vienodas sąlygas, šiose gairėse Komisija taip pat pagalbai taiko didžiausią pagalbos intensyvumą. Kai didžiausio pagalbos intensyvumo neįmanoma nustatyti (pavyzdžiui, kai teikiama jaunųjų ūkininkų veiklos pradžios ir smulkiųjų ūkių plėtros pagalba), nustatomos didžiausios pagalbos sumos, išreikštos nominalia verte, taip siekiant užtikrinti, kad pagalba būtų proporcinga.

(84) Jei tinkamos finansuoti išlaidos apskaičiuojamos tinkamai ir neviršijamos šių gairių II dalyje numatytos didžiausio pagalbos intensyvumo vertės ar didžiausios pagalbos sumos, laikoma, kad atitiktis proporcingumo kriterijui užtikrinta.

(85) Didžiausią pagalbos intensyvumą ir pagalbos sumą pagalbą teikianti institucija turi apskaičiuoti ją skirdama. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti patvirtinamos dokumentais, kurie turėtų būti aiškūs, tikslūs ir naujausi. Apskaičiuojant pagalbos intensyvumą ir tinkamas finansuoti išlaidas visi naudojami skaičiai turi būti imami prieš bet kokį mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą.

([43]) Projekto grynoji dabartinė vertė (GDV) – iki dabartinės vertės diskontuotų (paprastai naudojant kapitalo kainą) teigiamų ir neigiamų pinigų srautų skirtumas investicijos gyvavimo laikotarpiu.

([44]) Vidinė grąžos norma (VGN) nėra grindžiama buhalteriniu pelnu per atitinkamus metus; ja atsižvelgiama į būsimus pinigų srautus, kuriuos investuotojas tikisi gauti per visą investicijos gyvavimo laikotarpį. Ji nustatoma kaip diskontuota norma, kurios grynųjų pinigų srautų GDV lygi nuliui.

(86) Pagalba neteikiama pridėtinės vertės mokesčiui (PVM) kompensuoti, išskyrus atvejus, kai to mokesčio neįmanoma susigrąžinti pagal nacionalinius PVM reglamentuojančius teisės aktus.

(87) Jeigu pagalba teikiama ne dotacijos forma, pagalbos suma atitinka pagalbos bendrąjį subsidijos ekvivalentą.

(88) Keliomis dalinėmis išmokomis mokama pagalba diskontuojama iki jos vertės pagalbos suteikimo metu. Tinkamos finansuoti išlaidos diskontuojamos iki jų vertės pagalbos suteikimo metu. Palūkanų norma, kuri turi būti naudojama diskontuojant, yra pagalbos suteikimo dieną taikoma diskonto norma.

(89) Kai pagalbą sudaro mokesčių lengvatos, pagalbos dalys diskontuojamos remiantis diskonto normomis, taikomomis įvairiu mokesčių lengvatos įsigaliojimo metu.

(90) Kaimo vietovėms skirtos investicinės pagalbos atveju didžiausias pagalbos intensyvumas dideliems investiciniams projektams turi būti sumažintas iki pakoreguotos pagalbos sumos, kaip apibrėžta (35) punkto 31 papunktyje. Be to, dideliems investiciniams projektams negali būti taikomas MVĮ nustatytas didesnis pagalbos intensyvumas.

(91) Kai įsipareigojimai pagal šių gairių II dalies 1.1.5.1, 1.1.8, 2.3 ir 3.4 skirsnius išreiškiami kitokiais vienetais nei nustatytieji Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 II priede, valstybės narės išmokas gali apskaičiuoti naudodamosi tais kitais vienetais. Tokiais atvejais valstybės narės turi užtikrinti, kad neviršijamos didžiausios metinės sumos.

(92) Išskyrus 1.1.5.1 skirsnyje nurodytą įsipareigojimų veisti vietines veisles, kurioms gresia išnykimas ūkiuose, vykdymo pagalbą, šių gairių II dalies 1.1.5.1, 1.1.8, 2.3 ir 3.4 skirsniuose numatyta pagalba negali būti skiriama už sutartinį galviją. Įvairių kategorijų gyvulių perskaičiavimo į sutartinius galvijus normos nustatytos Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 įgyvendinimo akto II priede.

(93) Pagalbos sumą šių gairių II dalies 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 2.3, 3.4 ir 3.5 skirsniuose nurodytoms priemonėms arba veiksmų tipams valstybės narės gali nustatyti vadovaudamosi standartinėmis prielaidomis dėl papildomų išlaidų ir prarastų pajamų. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad skaičiavimai ir atitinkama suma a) būtų sudaryti tik iš tokių elementų, kuriuos galima patikrinti; b) būtų grindžiami duomenimis, nustatytais remiantis tinkamomis specialiosiomis žiniomis; c) būtų aiškiai nurodyti duomenų šaltiniai; d) būtų diferencijuoti siekiant atsižvelgti į regionines ar vietos sąlygas ir faktinį žemės naudojimą (kai taikytina); ir e) neturi elementų, susijusių su investicinėmis išlaidomis.

(94) Komisija, vertindama pagalbos suderinamumą su vidaus rinka, atsižvelgs į bet kokį įsigytą draudimą arba draudimą, kurį pagalbos gavėjas būtų galėjęs įsigyti. Kai pagalba skiriama siekiant atitaisyti nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, padarytą žalą, taip siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo pavojaus, didžiausio intensyvumo pagalba turėtų būti skiriama tik tai įmonei, kuri negali apsidrausti nuo tokių nuostolių. Todėl, siekiant toliau gerinti rizikos valdymą, pagalbos gavėjus būtina skatinti sudaryti draudimo sutartis visais atvejais, kai tai įmanoma.

Papildomos sąlygos, taikomos investicinei pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, ir investicinei pagalbai didelėms įmonėms, teikiamai pagal schemas, apie kurias pranešama

(95) Paprastai investicinė pagalba, apie kurią būtina pranešti atskirai, laikoma sumažinta iki minimumo, jei jos suma atitinka grynąsias papildomas išlaidas, patiriamas įgyvendinant investiciją atitinkamoje vietovėje, palyginti su priešingos padėties scenarijumi, jei pagalba nebūtų skirta. Norėdamos teikti investicinę pagalbą didelėms įmonėms pagal schemas, apie kurias pranešama, valstybės narės turi užtikrinti, kad pagalbos suma būtų sumažinta iki minimumo, remiantis grynųjų papildomų išlaidų metodu.

(96) Pagalbos suma neturėtų viršyti minimumo, būtino pakankamam projekto pelningumui užtikrinti, pvz., dėl tos pagalbos VGN neturėtų būti didesnė už įprastas grąžos normas, kurias atitinkama įmonė taiko kituose panašaus pobūdžio investiciniuose projektuose, arba, kai informacijos apie tokias normas neturima, VGN neturėtų būti didesnė už visos bendrovės kapitalo kainą ar už grąžos normas, įprastai taikomas atitinkamame sektoriuje.

(97) Jei pagal schemas, apie kurias pranešama, teikiama investicinė pagalba didelėms įmonėms, valstybės narės turi užtikrinti, kad pagalbos suma atitiktų grynąsias papildomas išlaidas, patiriamas įgyvendinant investiciją atitinkamoje vietovėje, palyginti su priešingos padėties scenarijumi, jei pagalba nebūtų skirta. Turi būti naudojamas ir (96)punkte apibūdintas metodas, kartu taikant didžiausią pagalbos intensyvumą kaip viršutinę ribą.

(98) Komisija patikrins, ar investicinės pagalbos, apie kurią būtina pranešti atskirai, suma neviršija minimumo, būtino pakankamam projekto pelningumui užtikrinti, taikydama (96) punkte nustatytą metodą. Skaičiavimus, naudojamus skatinamajam poveikiui nustatyti, taip pat galima taikyti pagalbos proporcingumui įvertinti. Valstybė narė turi įrodyti pagalbos proporcingumą remdamasi (77) punkte nurodytais dokumentais. Šis reikalavimas netaikomas investicinei pagalbai, susijusiai su pirmine žemės ūkio produktų gamyba.

Pagalbos sumavimas

(99) Pagalba gali būti skiriama pagal kelias schemas tuo pačiu metu arba sumuojama su *ad hoc* pagalba, jeigu bendra veiklai ar projektui skirtos valstybės pagalbos suma neviršija šiose gairėse nustatytų viršutinių pagalbos ribų.

(100) Pagalba, kurios tinkamas finansuoti išlaidas galima nustatyti, gali būti sumuojama su kita valstybės pagalba, jeigu tos pagalbos priemonės susijusios su skirtingomis finansuoti tinkamomis išlaidomis. Pagalba, kurios tinkamų finansuoti išlaidų negalima nustatyti, gali būti sumuojama su kita valstybės pagalba tų pačių tinkamų finansuoti išlaidų atžvilgiu, kurios iš dalies arba visiškai sutampa – tik jei taip susumavus neviršijamas pagal šias gaires tokios kategorijos pagalbai taikomas didžiausias pagalbos intensyvumas ar pagalbos suma.

(101) Pagalba, kurios tinkamų finansuoti išlaidų negalima nustatyti, numatyta šių gairių II dalies 1.1.2 ir 3.3 skirsniuose, gali būti sumuojama su kita valstybės pagalbos priemone, kurios tinkamas finansuoti išlaidas galima nustatyti. Pagalba, kuria finansuotinų išlaidų negalima nustatyti, gali būti sumuojama su kita valstybės pagalba, kuria finansuotinų išlaidų negalima nustatyti, iki didžiausios atitinkamos bendros finansavimo ribos, nustatytos šiose gairėse ar kitose valstybės pagalbos gairėse, bendrosios išimties reglamente arba Komisijos priimtame sprendime, atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes.

(102) Žemės ūkio sektoriui skirta valstybės pagalba neturėtų būti sumuojama su išmokomis, nurodytomis Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 81 straipsnio 2 dalyje ir 82 straipsnyje, tų pačių tinkamų finansuoti išlaidų atžvilgiu, jeigu taip susumavus pagalbos intensyvumas arba pagalbos suma viršytų šiose gairėse nustatytą pagalbos intensyvumą ar pagalbos sumą.

(103) Kai Sąjungos finansavimas, kurį centralizuotai valdo Sąjungos institucijos, agentūros, bendrosios įmonės ar kitos įstaigos ir kurio tiesiogiai ar netiesiogiai nekontroliuoja valstybė narė, yra derinamas su valstybės pagalba, nustatant, ar laikomasi pranešimo ribų ir didžiausio pagalbos intensyvumo ir viršutinių ribų, bus atsižvelgiama tik į pastarąjį elementą su sąlyga, kad suteikto viešojo finansavimo, susijusio su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, visa suma neviršija palankiausios finansavimo normos (-ų), nustatytos (-ų) taikomose Sąjungos teisės taisyklėse.

(104) Pagalba, kuri yra leidžiama pagal šias gaires, neturėtų būti sumuojama su *de minimis* pagalba siekiant kompensuoti tas pačias tinkamas finansuoti išlaidas, jeigu taip susumavus pagalbos intensyvumas arba pagalbos suma viršytų šiose gairėse nustatytą pagalbos intensyvumą ar pagalbos sumą.

(105) Pagalba investicijoms, kuriomis siekiama atkurti žemės ūkio gamybos potencialą, kaip nurodyta (143)(e) punkte, neturėtų būti sumuojama su materialinės žalos kompensavimo pagalba, minima šių gairių 1.2.1.1, 1.2.1.2 ir 1.2.1.3 skirsniuose.

(106) Turėtų būti vengiama skirti dvigubą finansavimą klimatui ir aplinkai naudingai žemės ūkio veiklai pagal šių gairių II dalies 1.1.5.1, 1.1.6, 1.1.8 ir 3.5 skirsnius bei lygiavertei veiklai, nurodytai Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 43 straipsnyje. Nuostata dėl peržiūros, numatyta šių gairių (724) punkte, taip pat turėtų užtikrinti, kad būtų vengiama dvigubo finansavimo.

(107) Veiklos pradžios pagalba žemės ūkio sektoriuje veikiančioms gamintojų grupėms ir organizacijoms, nurodyta šių gairių II dalies 1.1.4 skirsnyje, neturėtų būti sumuojama su žemės ūkio sektoriaus gamintojų grupių ir organizacijų steigimosi pagalba, numatyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 27 straipsnyje. 1.1.2 skirsnyje nurodyta jauniesiems ūkininkams skiriama veiklos pradžios pagalba ir veiklos pradžios pagalba smulkiems ūkiams plėtoti neturėtų būti sumuojamos su verslo pradžios pagalba jauniesiems ūkininkams arba smulkių ūkių plėtros pagalba, nurodytomis Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 19 straipsnio 1 dalies a punkto i ir iii papunkčiuose, jei dėl tokio sumavimo pagalbos suma viršytų šiose gairėse nustatytas pagalbos sumas.

3.6. Netinkamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas

(108) Kad pagalba būtų suderinama, neigiamas pagalbos priemonės poveikis (konkurencijos iškraipymas ir poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai) turi būti ribotas ir mažesnis už teigiamą poveikį siekiant bendros svarbos tikslo.

Bendrieji principai

(109) Vertindama pagalbos priemonės neigiamą poveikį, Komisija, atlikdama konkurencijos iškraipymo tyrimą, daugiausia dėmesio skirs numatomam žemės ir miškų ūkio sektorių bei kaimo vietovių rėmimo pagalbos poveikiui įmonių konkurencijai atitinkamose produktų rinkose ([45]).

(110) Visų pirma, jei pagalba tikslinga, proporcinga ir neviršija grynųjų papildomų išlaidų, neigiamas pagalbos poveikis sušvelninamas, o pavojus, kad pagalba nederamai iškreips konkurenciją, bus mažesnis. Antra, Komisija nustato didžiausią pagalbos intensyvumą. Tai pagrindinis suderinamumo reikalavimas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad valstybės pagalba nebūtų naudojama projektams, jei pagalbos sumos ir tinkamų finansuoti išlaidų santykis labai didelis ir yra ypač didelė tikimybė, kad pagalba iškreips konkurenciją. Paprastai kuo didesnis gali būti teigiamas remiamo projekto poveikis ir kuo didesnis tikėtinas pagalbos poreikis, tuo aukštesnė bus pagalbos intensyvumo riba.

(111) Tačiau net jei pagalba būtina ir proporcinga, suteikus pagalbą, pagalbos gavėjų elgesys gali pasikeisti taip, kad bus iškreipta konkurencija. Tai labiau tikėtina žemės ūkio sektoriuje, kuris skiriasi nuo kitų rinkų dėl specifinės pirminės žemės ūkio produktų gamybos struktūros, kuriai būdinga tai, kad veiklą vykdo daug mažų įmonių. Tokiose rinkose konkurencijos iškraipymo pavojus yra didelis net kai skiriamos nedidelės pagalbos sumos.

(112) Žemės ir miškų ūkio sektoriams bei kaimo vietovėms skirta pagalba gali iškraipyti konkurenciją ir prekybą dviem pagrindiniais būdais. Gali būti iškraipyta produktų rinka bei padarytas poveikis vietovei. Abiejų rūšių iškraipymai gali nulemti neveiksmingą išteklių paskirstymą, dėl kurio prastėja ekonominiai vidaus rinkos rezultatai, ir paskirstymo problemas, kai pagalba paveikia ekonominės veiklos pasiskirstymą regionuose.

(113) Iš principo, dėl teigiamo pagalbos poveikio sektoriaus plėtrai Komisija mano, kad tais atvejais, kai pagalba tenkina sąlygas ir neviršija atitinkamų didžiausio pagalbos intensyvumo normų, nustatytų taikytinuose šių gairių II dalies skirsniuose, neigiamas poveikis konkurencijai ir prekybai yra kuo mažiausias.

(114) Tačiau, kadangi investicinė pagalba žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos sektoriuose veikiančioms įmonėms ir kituose sektoriuose (pavyzdžiui, maisto perdirbimo sektoriuje ([46])) veikiančioms įmonėms daro panašų iškraipomąjį poveikį konkurencijai ir prekybai, tiems sektoriams taip pat turėtų būti taikomi bendrieji konkurencijos politikos principai dėl poveikio konkurencijai ir prekybai. Todėl skiriant investicinę pagalbą žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai, miškų ūkio sektoriui ir kaimo vietovėms turi būti įvykdytos (115)–(127) punktuose apibūdintos sąlygos.

([45]) Pagalba gali padaryti poveikį kelioms rinkoms, nes pagalbos poveikis negali apsiriboti tik rinka, kurioje vykdoma remiama veikla; kitos su ta rinka susijusios rinkos gali būti paveiktos dėl to, kad yra gamintojų rinkos, vartotojų rinkos, arba minėtą rinką papildančios rinkos, arba dėl to, kad pagalbos gavėjas jau vykdo jose veiklą arba gali pradėti vykdyti veiklą artimiausiu metu.

([46]) Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairėse (OL C 319, 2006 12 27, p. 1) žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos bendrovėms taikomos taisyklės jau buvo suvienodintos su taisyklėmis, kurios taikomos ne žemės ūkio bendrovėms (tų gairių 17 punktas).

Investicinės pagalbos schemos, taikomos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai, miškų ūkio sektoriui ir kaimo vietovėms

(115) Pagalbos schemomis negali būti stipriai iškraipoma konkurencija ir prekyba. Visų pirma, net jei atskiri iškraipymai gali būti nedideli (su sąlyga, kad visos investicinės pagalbos sąlygos tenkinamos), bendras investicinės pagalbos schemų iškraipomasis poveikis gali būti labai didelis. Gali būti iškraipomos produkcijos rinkos – sukuriami ar padidinami pertekliniai pajėgumai arba kai kurie pagalbos gavėjai įgyja didelę įtaką rinkoje, ją padidina ar išlaiko, darydami neigiamą poveikį dinaminėms paskatoms. Be to, dėl pagalbos, teikiamos pagal investicinės pagalbos schemas, kitos Europos ekonominės erdvės (EEE) vietovės gali prarasti didelę dalį ekonominės veiklos. Investicinės pagalbos schemos, skirtos tam tikriems sektoriams, atveju šių iškraipymų rizika dar didesnė.

(116) Todėl atitinkama valstybė narė turi įrodyti, kad šis neigiamas poveikis bus kuo mažesnis, atsižvelgdama į, pvz., susijusių projektų dydį, atskiras ir bendras pagalbos sumas, numatomus pagalbos gavėjus ir tikslinių sektorių ypatybes. Kad Komisija galėtų įvertinti galimą neigiamą poveikį, valstybė narė raginama pateikti turimus poveikio vertinimus ir ankstesnių panašių schemų *ex post* vertinimus.

Žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai, taip pat kaimo vietovėms skirta investicinė pagalba, apie kurią būtina pranešti atskirai

(117) Vertindama neigiamą individualios investicinės pagalbos poveikį Komisija ypatingą dėmesį skiria neigiamam poveikiui, susijusiam su perteklinio pajėgumo susidarymu nuosmukį patiriančiose rinkose, trukdymu trauktis iš rinkos ir didelės įtakos rinkoje koncepcija. Šis neigiamas poveikis apibūdintas (118)–(127) punktuose, jį turi atsverti teigiamas pagalbos poveikis.

(118) Kad būtų galima nustatyti ir įvertinti galimus konkurencijos ir prekybos iškraipymus, valstybės narės turėtų pateikti įrodymų, pagal kuriuos Komisija galėtų nustatyti atitinkamas produkto rinkas (t. y. produktus, kuriems turės įtakos pasikeitęs pagalbos gavėjo elgesys) ir susijusius konkurentus ir klientus / vartotojus.

(119) Komisija šiuos galimus iškraipymus įvertins atsižvelgdama į įvairius kriterijus, pvz., atitinkamo produkto rinkos struktūrą, rinkos veiklos rezultatus (nuosmukį patirianti rinka arba auganti rinka), pagalbos gavėjo atrankos procesą, patekimo į rinką ir pasitraukimo iš rinkos kliūtis, produktų diferencijavimą.

(120) Jei įmonė nuolat naudojasi valstybės pagalba, galima daryti prielaidą, kad ji negali pati atlaikyti konkurencijos arba jai netinkamai suteikiamas pranašumas konkurentų atžvilgiu.

(121) Komisija išskiria du pagrindinius neigiamo poveikio produkto rinkoms šaltinius:

(a) atvejai, kai labai padidinus pajėgumą jis tampa perteklinis arba jau perteklinis pajėgumas dar labiau padidinamas, ypač nuosmukį patiriančioje rinkoje, ir

(b) atvejai, kai pagalbos gavėjas turi didelę įtaką rinkoje.

(122) Norėdama įvertinti, ar pagalba gali prisidėti kuriant arba išlaikant neveiksmingas rinkos struktūras, Komisija atsižvelgs į papildomą gamybos pajėgumą, kuris sukuriamas įgyvendinant projektą, ir į tai, ar rinka veikia nepakankamai gerai.

(123) Jei nagrinėjama rinka auga, paprastai mažiau tikėtina, kad pagalba neigiamai paveiks dinamines paskatas ar netinkamai trukdys trauktis iš rinkos ar į ją patekti.

(124) Didesnį susirūpinimą kelia nuosmukį patiriančios rinkos. Šiuo atveju Komisija atskiria atvejus, kai atitinkama rinka patiria ilgalaikį struktūrinį nuosmukį (t. y. kurių augimo tempas neigiamas), ir atvejus, kai atitinkama rinka patiria santykinį nuosmukį (t. y. augimo tempas teigiamas, tačiau nesiekiantis lyginamojo augimo tempo).

(125) Nepakankamas rinkos veiksmingumas paprastai vertinamas lyginant su praėjusių trejų metų EEE BVP prieš pradedant įgyvendinti projektą (lyginamasis standartas); jį taip pat galima nustatyti remiantis prognozuojamu augimo tempu per kitą trejų–penkerių metų laikotarpį. Galimi rodikliai: numatomas būsimas atitinkamos rinkos augimas ir su juo susijusios tikėtinos pajėgumo panaudojimo normos, taip pat tikėtinas pajėgumo padidėjimo poveikis konkurentams, nes padidėjimas paveiks kainas ir pelno maržas.

(126) Tam tikrais atvejais produkto rinkos augimas EEE gali būti netinkamas rodiklis pagalbos poveikiui visiškai įvertinti, ypač jeigu geografinė rinka yra pasaulinė. Tokiais atvejais Komisija vertins pagalbos poveikį atitinkamoms rinkos struktūroms, visų pirma galimybę, kad dėl jos bus išstumti EEE gamintojai.

(127) Norėdama įvertinti, ar pagalbos gavėjas turi didelę įtaką rinkoje, Komisija atsižvelgs į pagalbos gavėjo padėtį iki pagalbos gavimo ir numatomą padėtį rinkoje užbaigus investicinį projektą. Komisija atsižvelgs į pagalbos gavėjo rinkos dalis ir jo konkurentų rinkos dalis bei kitus susijusius veiksnius, įskaitant, pvz., rinkos struktūrą, įvertindama koncentraciją rinkoje, galimas patekimo kliūtis [47], pirkėjų galią [48] ir kliūtis plėstis ar pasitraukti.

3.7. Skaidrumas

(128) Atitinkama valstybė narė turi užtikrinti, kad išsamioje valstybės pagalbos svetainėje nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu būtų skelbiama:

(a) visas pagalbos schemos ir jos įgyvendinimo nuostatų tekstas arba teisinis individualios pagalbos pagrindas, arba nuoroda į jį;

(b) pagalbą teikiančios institucijos (-ų) pavadinimas (-ai);

(c) atskirų pagalbos gavėjų tapatybė, kiekvienam gavėjui suteiktos pagalbos forma ir suma, suteikimo data, įmonės rūšis (MVĮ / didelė bendrovė), regionas, kuriame gavėjas yra įsikūręs (NUTS II lygmuo), ir pagrindinis ekonomikos sektorius, kuriame gavėjas vykdo veiklą (NACE grupės lygmeniu). Šis reikalavimas gali būti netaikomas individualiai pagalbai, kuri neviršija šių ribų:

(i) 60 000 EUR – pagalbos gavėjams, kurie verčiasi pirmine žemės ūkio produktų gamyba;

(ii) 500 000 EUR – pagalbos gavėjams, kurie vykdo veiklą žemės ūkio produktų perdirbimo, prekybos, miškų ūkio sektoriuose arba kurių veikla nepatenka į Sutarties 42 straipsnio taikymo sritį.

(129) Jeigu pagalbą sudaro mokesčių lengvatos, informacija apie individualios pagalbos sumas gali būti teikiama laikantis tokių intervalų (mln. EUR): 0,06–0,5 (tik pirminės žemės ūkio produktų gamybos atveju); 0,5–1; 1–2; 2–5; 5–10; 10–30; 30 ir daugiau.

(130) Jeigu skiriama individuali pagalba patenka į Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 taikymo sritį ir yra arba bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis, arba skiriama kaip papildomas nacionalinis tokių bendrai finansuojamų priemonių finansavimas, atitinkama valstybė narė gali nuspręsti jos neskelbti (128) minimoje valstybės pagalbos svetainėje, jei ta skiriama individuali pagalba jau paskelbta, laikantis Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 111, 112 ir 113 straipsnių. Tuo atveju (128) punkte nurodytoje valstybės pagalbos svetainėje valstybė narė turėtų pateikti nuorodą į Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 111 straipsnyje minimą svetainę.

(131) Ši informacija turi būti skelbiama po to, kai priimamas sprendimas suteikti pagalbą, ir turi būti saugoma bent 10 metų; ji taip pat turi būti neribotai prieinama plačiajai visuomenei [49]. Iki 2016 m. liepos 1 d. valstybės narės neprivalės pateikti pirmiau nurodytos informacijos [50].

---

[47] Šioms patekimo į rinką kliūtims priskiriamos teisinės kliūtys (visų pirma intelektinės nuosavybės teisių apsauga), masto ir apimties ekonomijos, prieigos prie tinklų ir infrastruktūros kliūtys. Jeigu pagalba susijusi su rinka, kurioje pagalbos gavėjas yra įsitvirtinęs, galimos patekimo į rinką kliūtys gali dar labiau padidinti galimą didelę pagalbos gavėjo įtaką rinkoje ir tikėtinus neigiamus tos įtakos rinkoje padarinius.

[48] Jeigu rinkoje veikia stiprūs pirkėjai, mažiau tikėtina, kad pagalbos gavėjas galėtų didinti kainas šiems pirkėjams.

[49] Ši informacija turi būti skelbiama per šešis mėnesius nuo pagalbos suteikimo dienos (arba mokesčių lengvatų pavidalo pagalbos atveju – per vienerius metus nuo mokesčių deklaracijos dienos). Valstybės narės privalės užtikrinti, kad neteisėtos pagalbos atveju ši informacija būtų paskelbta *ex post* per šešis mėnesius nuo Komisijos sprendimo datos. Informacija turi būti teikiama tokiu formatu, kuriuo naudojantis galima atlikti duomenų paiešką, juos gauti ir nesunkiai skelbti internete, pavyzdžiui, CSV arba XML formatu.

[50] Skelbti informacijos apie pagalbą, suteiktą iki 2016 m. liepos 1 d., ir skelbti informacijos apie fiskalinę pagalbą, kurios paprašyta arba kuri suteikta iki 2016 m. liepos 1 d., nebus reikalaujama.

(132) Siekdamos skaidrumo, valstybės narės turi teikti ataskaitas ir atlikti peržiūrą, kaip reikalaujama šių gairių III dalies 2 skyriuje.

II DALIS. PAGALBOS KATEGORIJOS

1 skyrius. Pagalba įmonėms, vykdančioms pirminės žemės ūkio produktų gamybos, perdirbimo ir prekybos veiklą

1.1. Kaimo plėtros priemonės

1.1.1. *Investicinė pagalba*

(133) Šis skirsnis taikomas žemės ūkio valdose vykdomoms investicijoms, kurios susijusios su pirmine žemės ūkio produktų gamyba, investicijoms, susijusioms su žemės ūkio produktų perdirbimu ir prekyba.

(134) Visų rūšių investicinė pagalba, numatyta šių gairių II dalies 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3 ir 1.1.1.4 skirsniuose, turi atitikti šią sąlygą: kai bendro rinkos organizavimo sistemoje (įskaitant iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) lėšų finansuojamas tiesioginės paramos schemas) numatomi gamybos apribojimai arba Sąjungos paramos apribojimai, taikomi individualioms įmonėms, valdoms arba perdirbimo įmonėms, investicijos, dėl kurių gamyba gali padidėti tiek, kad bus viršyti tie apribojimai, valstybės pagalbos lėšomis neremiamos.

1.1.1.1 Su pirmine žemės ūkio produktų gamyba susijusių investicijų į žemės ūkio valdų materialųjį turtą ir nematerialųjį turtą kompensavimo pagalba

(135) Komisija laikys, kad su pirmine žemės ūkio produktų gamyba susijusių investicijų į žemės ūkio valdų materialųjį turtą ir nematerialųjį turtą kompensavimo pagalba yra suderinama su Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu, jei ji atitiks šiose gairėse išdėstytus bendruosius vertinimo principus, šių gairių (134) punkte nustatytą bendrąją investicinės pagalbos sąlygą ir toliau nurodytas sąlygas.

(136) Šis skirsnis taikomas pagalbai, kuria kompensuojamos su pirmine žemės ūkio produktų gamyba susijusios investicijos į žemės ūkio valdų materialųjį ir nematerialųjį turtą. Investicijos vykdomos vieno ar kelių pagalbos gavėjų arba turi būti susijusios su vieno ar kelių pagalbos gavėjų naudojamu materialiuoju ar nematerialiuoju turtu.

(137) Šis skirsnis taip pat taikomas investicijoms į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusioms su energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių arba biodegalų gamyba valdose, jei tos investicijos tenkina toliau nurodytas sąlygas:

(a) jeigu investuojama į biodegalų gamybą, kaip apibrėžta Direktyvoje 2009/28/EB ([51]), žemės ūkio valdose, atsinaujinančiosios energijos gamybos įrenginiai atitinka pagalbos skyrimo reikalavimus tik tuomet, jei jų gamybos pajėgumas nėra didesnis už vidutinį metinį transporto degalų suvartojimą žemės ūkio valdoje; pagaminti biodegalai neturėtų būti parduodami rinkoje;

(b) investicijų į šiluminės energijos ir (arba) elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių žemės ūkio valdose atveju atsinaujinančiosios energijos gamybos įrenginiai atitinka pagalbos skyrimo reikalavimus tik tuomet, jei siekiama patenkinti jų pačių energijos poreikius, o jų gamybos pajėgumas nėra didesnis už bendrą vidutinį metinį šiluminės ir elektros energijos suvartojimą žemės ūkio valdoje, įskaitant ūkininko namų ūkį; elektros energiją parduoti tinklui leidžiama, jei neviršijama metinė individualaus vartojimo riba.

(138) Jeigu kelios žemės ūkio valdos investuoja į energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių, kad patenkintų savo energijos poreikius, arba į biodegalų gamybą ūkyje, vidutinis metinis sunaudojamas kiekis negali viršyti kiekio, lygiaverčio vidutiniam metiniam visų pagalbos gavėjų sunaudojamam kiekiui.

(139) Valstybės narės turi reikalauti, kad investicijos į atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūrą, kurioje vartojama ar gaminama energija, atitiktų būtiniausius energijos vartojimo efektyvumo standartus, jei šie yra nustatyti nacionaliniu lygmeniu.

(140) Investicijos į įrenginius, kurių pagrindinė paskirtis – gaminti elektros energiją iš biomasės, neatitinka pagalbos skyrimo reikalavimų, nebent panaudojama valstybių narių nustatytina mažiausia procentinė šiluminės energijos dalis.

([51]) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).

(141) Valstybės narės skirtingų rūšių įrenginiams turi nustatyti bioenergijos, įskaitant biodegalus, gamybai naudojamų javų ir kitų krakmolingų augalų, cukrinių ir aliejinių augalų didžiausias proporcines dalis. Pagalba bioenergijos projektams vykdyti teikiama tik jei bioenergija atitinka Sąjungos teisės aktuose, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB 17 straipsnio 2–6 dalis, nustatytus taikytinus tvarumo kriterijus.

(142) Jeigu įrenginio gamybos pajėgumas viršija vidutinį metinį pagalbos gavėjo ar gavėjų sunaudojamą kiekį, kaip nurodyta šių gairių (137) ir (138) punktuose, valstybės narės turi įvykdyti sąlygas, nustatytas 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairėse, išskyrus atvejus, kai tokiai pagalbai netaikomas įpareigojimas pranešti.

(143) Investicijomis turi būti siekiama bent vieno iš šių tikslų:

(a) gerinti bendrus žemės ūkio valdos veiklos rezultatus ir tvarumą, visų pirma, mažinant gamybos sąnaudas arba gerinant ir perorientuojant gamybą;

(b) gerinti natūralią aplinką, higienos arba gyvūnų gerovės standartus, jei susijusiomis investicijomis siekiama įvykdyti griežtesnius standartus nei galiojantis Sąjungos standartas;

(c) sukurti ir gerinti su žemės ūkio plėtra, pritaikymu ir modernizavimu susijusią infrastruktūrą, įskaitant prieigą prie ūkio žemės, žemės konsolidaciją ir gerinimą, energijos ir vandens tiekimą bei taupymą;

(d) įgyvendinti agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities tikslus, įskaitant rūšių ir buveinių biologinės įvairovės išsaugojimo būklę, taip pat gerinti „Natura 2000“ vietovės arba kitų didelės gamtinės vertės sistemų visuomeninę vertę, jei tokios investicijos yra negamybinės;

(e) atkurti dėl gaivalinių nelaimių, ypatingų įvykių ar nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų, saugomų gyvūnų prarastą žemės ūkio gamybos potencialą ir užtikrinti žalos prevenciją bei mažinti riziką, susijusią su minėtais įvykiais ir veiksniais;

(f) užtikrinti atitiktį standartams (148) punkte nurodytomis sąlygomis.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(144) Pagalba kompensuojamos šios tinkamos finansuoti išlaidos:

(a) nekilnojamojo turto statybos, įsigijimo (įskaitant išperkamąją nuomą) arba atnaujinimo išlaidos; su įsigyta žeme susijusios išlaidos gali būti tinkamos finansuoti tik jei jos neviršija 10 % visų tinkamų finansuoti atitinkamo veiksmo išlaidų; išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais su aplinkos išsaugojimu susijusiems veiksmams gali būti taikomas didesnis procentinis dydis;

(b) mašinų ir įrangos pirkimo arba išperkamosios nuomos išlaidos, neviršijančios turto rinkos vertės;

(c) bendrosios išlaidos, susijusios su a ir b punktuose nurodytomis išlaidomis, pvz., atlygis architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokesčiai, susiję su konsultacijomis, kaip siekti aplinkosauginio ir ekonominio tvarumo, įskaitant galimybių studijas; galimybių studijų rengimo išlaidos tebėra tinkamos finansuoti net ir tuo atveju, jei remiantis jų rezultatais nėra patiriama išlaidų pagal a ir b punktus;

(d) kompiuterių programinės įrangos įsigijimo ar kūrimo išlaidos ir patentų, licencijų, autorių teisių ir prekių ženklų įsigijimo išlaidos;

(e) negamybinių investicijų, susijusių su (143) punkto d papunktyje nurodytais tikslais, išlaidos;

(f) jei investicijomis siekiama atkurti žemės ūkio gamybos potencialą, kuris buvo prarastas dėl gaivalinių nelaimių, išskirtinių įvykių arba nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų, saugomų gyvūnų, tinkamomis finansuoti išlaidomis gali būti laikomos gamybos potencialo atkūrimo iki tokio lygio, koks jis buvo prieš įvykstant tiems įvykiams, išlaidos;

(g) jei investicijomis siekiama išvengti gaivalinių nelaimių, išskirtinių įvykių arba nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų bei saugomų gyvūnų daromos žalos, tinkamomis finansuoti išlaidomis gali būti laikomos išlaidos, susijusios su konkrečiais prevencijos veiksmais, kuriais siekiama sušvelninti tokių tikėtinų įvykių pasekmes.

(145) Iš pagalbos lėšų neturi būti finansuojama:

(a) gamybos teisių, teisių į išmokas ir metinių augalams įsigijimas;

(b) metinių augalų sodinimas;

(c) gyvūnų įsigijimas;

(d) investicijos, kuriomis siekiama atitikties galiojantiems Sąjungos standartams;

(e) kitos nei (144) punkte nurodytos išlaidos, susijusios su išperkamosios nuomos sutartimis, pvz., nuomotojo pelnas, palūkanų perfinansavimo išlaidos, pridėtinės išlaidos ir draudimo mokesčiai;

(f) apyvartinis kapitalas.

(146) Nukrypstant nuo (145) punkto c papunkčio, pagalba gali būti skirta gyvūnų įsigijimui, kuriuo siekiama šių gairių (143) punkto e papunktyje nurodyto tikslo.

(147) Nukrypstant nuo (145) punkto c papunkčio, pagalba gali būti skirta veislinių gyvūnų įsigijimui, siekiant pagerinti ūkinių gyvūnų genetinę kokybę, jei ta pagalba atitinka šias sąlygas:

(a) Komisija laikosi nuomonės, kad ūkinių gyvūnų genetinė kokybė paprastai gali būti pagerinta taikant dirbtinį apvaisinimą naudojant aukštos kokybės gyvūnų genetinę medžiagą. Tačiau ji pripažįsta, kad dėl taikomos gyvulininkystės praktikos mėsinių galvijų, avių ir ožkų dirbtinis apvaisinimas tam tikru būdu yra ribojamas; todėl pagalba gali būti skirta tik veislinių gyvūnų įsigijimui, siekiant pagerinti mėsinių galvijų, avių ir ožkų genetinę kokybę;

(b) tinkamomis finansuoti investicijomis turėtų būti laikomos tik investicijos, kuriomis siekiama pagerinti genetinę gyvulių kokybę įsigyjant aukštos kokybės veislinius gyvūnus (patinus ir pateles), kurie įregistruoti ūkinių gyvūnų kilmės knygose; veislinių gyvūnų pakeitimo atveju pagalba gali būti skirta tik gyvūnų, kurie nebuvo įregistruoti ūkinių gyvūnų kilmės knygoje, pakeitimui;

(c) pagalbos skyrimo reikalavimus atitinka tik aktyvūs ūkininkai;

(d) turėtų būti įsigyjami tik tokie gyvūnai, kurie tam tikru laikotarpiu užtikrina optimalų reprodukcinį potencialą; todėl pagalbos skyrimo reikalavimus turėtų atitikti tik patelės, įsigytos iki pirmųjų jauniklių atsivedimo;

(e) įsigyti gyvūnai turi būti laikomi bent ketverius metus bandoje.

(148) Nukrypstant nuo (145) punkto d papunkčio, standartų laikymosi užtikrinimo pagalba gali būti teikiama, jei laikomasi šių sąlygų:

(a) jauniesiems ūkininkams, kurie pirmą kartą kuriasi kaip žemės ūkio valdos valdytojai, siekiant kompensuoti investicijas, kuriomis siekiama atitikties Sąjungos standartams, taikomiems žemės ūkio gamybai, įskaitant darbo saugos standartus; tokia pagalba gali būti skirta ne ilgesniam kaip 24 mėnesių laikotarpiui, skaičiuojamam nuo įsisteigimo dienos;

(b) Kroatija gali skirti pagalbą Nitratų direktyvai ([52]) įgyvendinti per ne ilgesnį kaip ketverių metų laikotarpį nuo Kroatijos prisijungimo dienos, laikydamasi tos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies ir 5 straipsnio 1 dalies;

(c) jeigu pagal Sąjungos teisę pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms nustatomi nauji reikalavimai, pagalba gali būti skiriama investicijoms, kuriomis siekiama atitikties tiems reikalavimams; ši pagalba skiriama ne ilgesniam nei 12 mėnesių laikotarpiui, skaičiuojamam nuo dienos, kurią jie tampa privalomi atitinkamai įmonei.

([52]) Žr. šių gairių 64 išnašą.

(149) Naujų ir esamų drėkinamų plotų drėkinimo atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis bus laikomos tik tos investicijos, kurios atitinka šias sąlygas:

(a) kaip reikalaujama pagal Vandens pagrindų direktyvoje nustatytas sąlygas, Komisijai pateiktas upės baseino valdymo planas, apimantis visą būsimų investicijų teritoriją, taip pat kitas teritorijas, kurių aplinkai investicijos gali padaryti poveikį; laikantis tos direktyvos 11 straipsnio pagal upės baseino valdymo planą taikomos priemonės, susijusios su žemės ūkio sektoriumi, yra nurodytos atitinkamoje priemonių programoje;

(b) įdiegtos vandens matavimo priemonės, kuriomis galima nustatyti su remiamomis investicijomis susijusį sunaudojamo vandens kiekį, arba jas reikia įdiegti investuojant;

(c) investicijos į esamų drėkinimo įrenginių ar drėkinimo infrastruktūros elementų patobulinimą atitinka pagalbos skyrimo reikalavimus tik jei, *ex ante* vertinimu, jomis suteikiama galimybė potencialiai sutaupyti bent 5–25 % vandens, remiantis esamų įrenginių ar infrastruktūros techninėmis charakteristikomis; jei investicija daromas poveikis požeminio ar paviršinio vandens telkiniams, kurių būklė dėl su vandens kiekiu susijusių priežasčių atitinkamame upės baseino valdymo plane pripažinta prastesne nei gera:

(i) investicija turi būti užtikrintas faktinis vandens sunaudojimo sumažinimas investicijos lygiu, siekiantis bent 50 % potencialiai dėl tos investicijos sutaupytino vandens kiekio;

(ii) investicijos, susijusios su paviene žemės ūkio valda, atveju, investicijos rezultatas taip pat turi būti žemės ūkio valdos bendro vandens sunaudojimo sumažinimas, siekiantis bent 50 % potencialiai investicijos lygiu sutaupytino vandens kiekio; bendras valdoje sunaudojamo vandens kiekis turi apimti valdos parduodamą vandenį;

nė viena iš c punkto sąlygų neturėtų būti taikoma investicijoms į esamą įrenginį, kurios daro poveikį tik energijos vartojimo efektyvumui, arba investicijoms į tvenkinio įrengimą, arba investicijoms į apytakinio vandens panaudojimą, kuriomis nedaromas poveikis požeminio ar paviršinio vandens telkiniui;

(d) investicija, kurios rezultatas – grynasis drėkinamo ploto padidėjimas, darantis poveikį tam tikram požeminio ar paviršinio vandens telkiniui, laikoma atitinkančia pagalbos skyrimo reikalavimus tik jei:

(i) vandens telkinio būklė dėl su vandens kiekiu susijusių priežasčių atitinkamame upės baseino valdymo plane nepripažinta prastesne nei gera; ir

(ii) poveikio aplinkai analizė rodo, kad investicija nebus padaryta didelio neigiamo poveikio aplinkai. Tokią poveikio aplinkai analizę turi atlikti arba patvirtinti kompetentinga institucija; ji taip pat gali apimti valdų grupes;

(e) nukrypstant nuo d punkto i papunkčio, investicija, kurios rezultatas – grynasis drėkinamo ploto padidėjimas, tebegali atitikti pagalbos skyrimo reikalavimus, jeigu:

(i) investicijomis, derinamomis su investicijomis į esamus drėkinimo įrenginius ar drėkinimo infrastruktūros elementus, *ex ante* vertinimu suteikiama galimybė potencialiai sutaupyti bent 5–25 % vandens, remiantis esamų įrenginių ar infrastruktūros techninėmis charakteristikomis, ir

(ii) investicijomis užtikrinamas faktinis vandens sunaudojimo sumažinimas visos investicijos lygiu, siekiantis bent 50 % potencialiai dėl tos investicijos į esamus drėkinimo įrenginius ar drėkinimo infrastruktūros elementus sutaupytino vandens kiekio;

(f) nukrypstant nuo d punkto i papunkčio, toje nuostatoje nustatytos sąlygos netaikomos investicijoms į naujų drėkinimo įrenginių, į kuriuos vanduo tiekiamas iš esamo tvenkinio, patvirtinto kompetentingos institucijos iki 2013 m. spalio 31 d., įrengimą, jei tenkinamos šios sąlygos:

(i) tam tikras tvenkinys yra identifikuojamas atitinkamame upės baseino valdymo plane ir jam taikomi Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnio 3 dalies e punkte nurodyti kontrolės reikalavimai;

(ii) 2013 m. spalio 31 d. galiojo arba didžiausia bendrai iš tvenkinio paimamo vandens riba, arba mažiausias reikalaujamas vandens srauto lygis nuo tvenkinio priklausančiuose vandens telkiniuose;

(iii) ta didžiausia riba arba mažiausias reikalaujamas vandens srauto lygis atitinka Vandens pagrindų direktyvos 4 straipsnyje nurodytas sąlygas; ir

(iv) dėl atitinkamų investicijų neviršijama didžiausia paimamo vandens riba, galiojanti 2013 m. spalio 31 d., arba vandens srauto lygis nuo tvenkinio priklausančiuose vandens telkiniuose nesumažėja žemiau reikalaujamo mažiausio lygio, galiojančio 2013 m. spalio 31 d.

(150) Plotai, kurie nėra drėkinami, bet kuriuose dar neseniai veikė drėkinimo įrenginiai ir kuriuos turi nustatyti ir pagrįsti valstybės narės, gali būti laikomi drėkinimo plotais siekiant nustatyti grynąjį drėkinamo ploto padidėjimą.

(151) Nuo 2017 m. sausio 1 d. drėkinimo pagalbą moka tik tos valstybės narės, kurios upės baseino rajone, kuriame investuojama, užtikrina, kad įvairiose vandens naudojimo srityse būtų prisidedama prie išlaidų, patirtų teikiant vandens paslaugas žemės ūkio sektoriuje, susigrąžinimo, laikantis Direktyvos 2000/60/EB 9 straipsnio 1 dalies pirmos įtraukos, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į tokio susigrąžinimo socialinį bei ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai, taip pat į poveikį patiriančio regiono arba regionų geografines ir klimato sąlygas.

Pagalbos intensyvumas

(152) Pagalbos intensyvumas neturi viršyti:

(a) 75 % tinkamų finansuoti išlaidų atokiausiuose regionuose;

(b) 75 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosiose Egėjo jūros salose;

(c) 75 % tinkamų finansuoti išlaidų sumos Kroatijoje įgyvendinant Nitratų direktyvą, laikantis šių gairių (148) punkto b papunkčio;

(d) 50 % tinkamų finansuoti išlaidų mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir visuose regionuose, kuriuose bendrasis vidaus produktas (BVP) vienam gyventojui 2007 m. sausio 1 d.–2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu buvo mažesnis nei 75 % ES-25 valstybių vidurkio ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kuriuose BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 75 % BVP vidurkio ES-27 valstybėse;

(e) 40 % tinkamų finansuoti išlaidų kituose regionuose;

(f) 30 % tinkamų finansuoti išlaidų, susijusių su ūkinių gyvūnų įsigijimu, kaip nurodyta (147) punkte.

(153) (152) punkte nurodytos pagalbos intensyvumo normos gali būti padidintos 20 procentinių punktų, jei didžiausia kompleksinė pagalba neviršija 90 %, kai ji skiriama:

(a) jauniesiems ūkininkams arba ūkininkams, kurie įsisteigė per penkerius metus iki pagalbos paraiškos pateikimo;

(b) kolektyvinėms investicijoms (pvz., grupės ūkininkų naudojamos saugyklos arba infrastruktūra, kurią naudojant žemės ūkio produktai ruošiami prekybai); ir integruotiems projektams, apimantiems kelias priemones, numatytas Reglamente (ES) Nr. 1305/2013, įskaitant projektus, susijusius su gamintojų organizacijų susijungimu;

(c) investicijoms vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnį;

(d) vykdyti veiklai, finansuojamai pagal Europos inovacijų partnerystę (EIP), pavyzdžiui, investicijoms į naują tvartą, suteikiančioms galimybę išbandyti naują gyvūnų laikymo metodą, kurį sukūrė veiklos grupė, sudaryta iš ūkininkų, mokslininkų ir gyvūnų gerovės nevyriausybinių organizacijų atstovų;

(e) investicijoms, kuriomis siekiama gerinti natūralią aplinką, higienos sąlygas arba gyvūnų gerovės standartus, kaip nurodyta (143) punkto b papunktyje; tuo atveju padidintas pagalbos intensyvumas, kaip numatyta šiame punkte, taikomas tik papildomoms išlaidoms, kurios yra būtinos siekiant aukštesnio nei galiojančiais Sąjungos standartais nustatyto lygio ir kurios nedidina gamybos pajėgumų;

(f) investicijoms į žemės ūkio valdos tvarumo didinimą (kaip nurodyta (143) punkto a papunktyje), susijusioms su agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimais ir ekologiniu ūkininkavimu pagal II dalies 1.1.5.1 ir 1.1.8 skirsnius.

(154) (143) punkto d papunktyje nurodytų negamybinių investicijų ir (143) punkto e papunktyje nurodytų investicijų į gamybos potencialo atkūrimą atveju didžiausias pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(155) (143) punkto e papunktyje nurodytų investicijų, kurių tikslai yra prevenciniai, atveju didžiausias pagalbos intensyvumas neturi viršyti 80 %. Tačiau jis gali būti padidintas iki 100 %, jeigu investicijas bendrai vykdo daugiau nei vienas pagalbos gavėjas.

1.1.1.2 Pagalba investicijoms, kuriomis siekiama išsaugoti žemės ūkio valdose esantį kultūros ir gamtos paveldą

(156) Komisija laikys, kad pagalba investicijoms, kuriomis siekiama išsaugoti žemės ūkio valdose esantį kultūros ir gamtos paveldą, yra suderinama su Sutarties 107 straipsnio 3 dalimi, jei ji atitiks šiose gairėse išdėstytus bendruosius vertinimo principus, šių gairių (134) punkte nustatytą bendrąją investicinės pagalbos sąlygą ir toliau nurodytas sąlygas.

(157) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(158) Pagalba turėtų būti skiriama kultūros ir gamtos paveldui – gamtiniam kraštovaizdžiui ir pastatams, kuriuos valstybės narės kompetentingos institucijos oficialiai pripažino kultūros arba gamtos paveldu.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(159) Tinkamos finansuoti yra šios siekiant išsaugoti kultūros ir gamtos paveldą patirtos išlaidos:

(a) investicijų į materialųjį turtą išlaidos;

(b) išlaidos kapitaliniams darbams.

Pagalbos intensyvumas

(160) Taikomas toliau nurodytas pagalbos intensyvumas:

(a) jeigu investicijomis siekiama išsaugoti gamybinius žemės ūkio valdose esančius paveldo objektus ir jei dėl investicijos nepadidėja gamybos pajėgumas, pagalbos intensyvumas neturi viršyti:

(i) 80 % faktinių išlaidų, patirtų vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, remiantis Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsniu;

(ii) 70 % faktinių išlaidų, patirtų mažiau išsivysčiusiuose regionuose;

(iii) 60 % faktinių išlaidų, patirtų kitose vietovėse;

(b) jei gamybos pajėgumas padidėja, investicijoms taikomas (152) ir (153) punktuose nustatytas pagalbos intensyvumas;

(c) papildoma pagalba, kuria siekiama padengti papildomas išlaidas, patirtas naudojant žemės ūkio valdose esančių pastatų paveldo savybėms išsaugoti būtinas tradicines medžiagas, gali siekti iki 100 % tinkamų finansuoti išlaidų;

(d) nepaisant a, b ir c punktuose nustatytų taisyklių, didžiausias pagalbos intensyvumas gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų, jei investicijos susijusios su mažos apimties infrastruktūra;

(e) jei investicijomis siekiama išsaugoti negamybinius žemės ūkio valdose esančius paveldo objektus (pvz., archeologinius arba istorinius objektus), didžiausias pagalbos intensyvumas gali siekti iki 100 % patirtų faktinių išlaidų;

(f) pagalba kapitaliniams darbams neturi viršyti 10 000 EUR per metus.

1.1.1.3 Pagalba su ūkio pastatų perkėlimu susijusioms investicijoms

(161) Komisija laikys, kad pagalba su ūkio pastatų perkėlimu susijusioms investicijoms yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąją investicinės pagalbos sąlygą, nustatytą šių gairių (134) punkte, ir toliau nurodytas konkrečias sąlygas.

(162) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(163) Perkeliant ūkio pastatą turi būti siekiama visuomenės interesus atitinkančio tikslo. Visuomenės interesas, kuriuo siekiama pagrįsti pagal šį skirsnį skiriamą pagalbą, turi būti nurodomas susijusiose atitinkamos valstybės narės nuostatose.

Su tinkamomis finansuoti išlaidomis susijęs pagalbos intensyvumas

(164) Taikomas toliau nurodytas pagalbos intensyvumas:

(a) jei perkeliant ūkio pastatą esami įrenginiai išmontuojami, pašalinami ir perstatomi, pagalbos intensyvumas gali siekti 100 % faktinių išlaidų, patirtų vykdant tokią veiklą;

(b) kai, papildant a punktą, perkėlus ūkio pastatą įrenginiai modernizuojami arba padidėja gamybos pajėgumas, (152) ir (153) punktuose nurodytas investicinės pagalbos intensyvumas taikomas išlaidoms, susijusioms su įrenginių modernizavimu arba gamybos pajėgumo padidėjimu. Taikant šį punktą, jei esamas pastatas ar įrenginiai tik pakeičiami nauju šiuolaikišku pastatu ar įrenginiais, iš esmės nekeičiant gamybos arba atitinkamos technologijos, toks pakeitimas nelaikomas su modernizavimu susijusiu pakeitimu;

(c) jei perkėlimas susijęs su veikla, vykdoma netoli kaimo gyvenviečių, siekiant pagerinti gyvenimo kokybę arba pagerinti kaimo gyvenvietės aplinkosaugos rezultatus, ir yra susijęs su mažos apimties infrastruktūra, pagalbos intensyvumas gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

1.1.1.4 Pagalba su žemės ūkio produktų perdirbimu ir žemės ūkio produktų prekyba susijusioms investicijoms

(165) Komisija laikys, kad pagalba su žemės ūkio produktų perdirbimu ir prekyba susijusioms investicijoms yra suderinama su Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu, jei ji atitiks šiose gairėse išdėstytus bendruosius vertinimo principus, (134) punkte nustatytą bendrąją investicinės pagalbos sąlygą ir toliau nurodytas sąlygas.

(166) Siekiant paskatinti perėjimą prie pažangesnių biodegalų rūšių, kaip numatyta horizontaliosiose aplinkos apsaugos ir energetikos sričių valstybės pagalbos taisyklėse, pagalba pagal šį skirsnį neturėtų būti skiriama maistinės kilmės biodegalams gaminti.

(167) Šis skirsnis taikomas pagalbai investicijoms į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusioms su žemės ūkio produktų perdirbimu ir prekyba tais produktais, kaip nurodyta šių gairių (35)punkto 11 papunktyje ir (35) punkto 12 papunktyje.

(168) Valstybės narės gali skirti pagalbą investicijoms, susijusioms su žemės ūkio produktų perdirbimu ir prekyba tais produktais, jeigu pagalba tenkina visas vienos iš toliau nurodytų pagalbos priemonių sąlygas:

(a) 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų rūšių pagalba yra suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius ([53]), arba

(b) 2014–2020 m. regioninės valstybės pagalbos gairės, arba

(c) šių gairių šio skirsnio sąlygos.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(169) Tinkamos finansuoti išlaidos pagal (168)(c) punktą turi būti tik tokios išlaidos:

(a) nekilnojamojo turto statybos, įsigijimo (įskaitant išperkamąją nuomą) arba atnaujinimo išlaidos; su įsigyta žeme susijusios išlaidos gali būti tinkamos finansuoti tik jei jos neviršija 10 % visų tinkamų finansuoti atitinkamo veiksmo išlaidų;

(b) mašinų ir įrangos pirkimo arba išperkamosios nuomos išlaidos, neviršijančios turto rinkos vertės;

([53]) OL L 187, 2014 6 26, p. 1.

(c) bendrosios išlaidos, susijusios su a ir b punktuose nurodytomis išlaidomis, pvz., atlygis architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokesčiai, susiję su konsultacijomis, kaip siekti aplinkosauginio ir ekonominio tvarumo, įskaitant galimybių studijas; išlaidos galimybių studijoms tinkamos finansuoti net ir tuo atveju, jei remiantis jų rezultatais nėra patiriama išlaidų pagal a ir b punktus;

(d) kompiuterių programinės įrangos įsigijimo ar kūrimo ir patentų, licencijų, autorių teisių, prekių ženklų įsigijimo išlaidos.

(170) Netinkamos finansuoti išlaidos:

(a) kitos nei (169) punkte nurodytos išlaidos, susijusios su išperkamosios nuomos sutartimis, pvz., nuomotojo pelnas, palūkanų perfinansavimo išlaidos, pridėtinės išlaidos ir draudimo mokesčiai;

(b) apyvartinis kapitalas;

(c) išlaidos, susijusios su investicijoms, kuriomis siekiama atitikties galiojantiems Sąjungos standartams.

Pagalbos intensyvumas

(171) Didžiausias pagalbos intensyvumas pagal šias gaires neturi viršyti:

(a) 75 % tinkamų finansuoti išlaidų atokiausiuose regionuose;

(b) 75 % tinkamų finansuoti investicinių išlaidų mažosiose Egėjo jūros salose;

(c) 50 % tinkamų finansuoti investicinių išlaidų mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir visuose regionuose, kuriuose BVP vienam gyventojui 2007 m. sausio 1 d.–2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu buvo mažesnis nei 75 % ES-25 valstybių vidurkio ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kuriuose BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 75 % BVP vidurkio ES-27 valstybėse;

(d) 40 % tinkamų finansuoti investicinių išlaidų kituose regionuose.

(172) (171) punkte nurodytos pagalbos normos gali būti padidintos 20 procentinių punktų, jei didžiausias pagalbos intensyvumas neviršija 90 %, kai pagalba skiriama veiksmams:

(a) susijusiems su gamintojų organizacijų susijungimu arba

(b) remiamiems pagal EIP.

(173) Apie individualią pagalbą, kuri viršija (37) punkto a papunktyje nustatytą pranešimo ribą, Komisijai turi būti pranešama pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį.

1.1.2. *Jauniesiems ūkininkams skirta veiklos pradžios pagalba ir smulkiems ūkiams plėtoti skirta veiklos pradžios pagalba*

(174) Komisija laikys, kad jauniesiems ūkininkams skirta veiklos pradžios pagalba ir smulkiems ūkiams plėtoti skirta veiklos pradžios pagalba yra suderinamos su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei jos atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(175) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(176) Pagalba skiriama jauniesiems ūkininkams (kaip apibrėžta šių gairių (35) punkto 29papunktyje), kurie turi labai mažų ir mažų įmonių statusą, arba smulkiems ūkiams. Smulkius ūkius valstybės narės turi apibrėžti vadovaudamosi objektyviais kriterijais, ir tokiems ūkiams turi būti priskirtos tik labai mažos ir mažos įmonės.

(177) Valstybės narės turi nustatyti viršutines ir apatines galimybės gauti jaunųjų ūkininkų veiklos pradžios pagalbą ir smulkiems ūkiams plėtoti skirtą veiklos pradžios pagalbą ribas, kurios grindžiamos žemės ūkio valdos gamybos potencialu, matuojamu kaip standartinė produkcija, apibrėžta Komisijos reglamento (EB) Nr. 1242/2008 ([54]) 5 straipsnyje, arba lygiaverčiu parametru. Apatinė galimybės gauti jaunųjų ūkininkų veiklos pradžios pagalbą riba turi būti didesnė nei viršutinė galimybės gauti smulkių ūkių plėtros pagalbą riba.

([54]) 2008 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1242/2008, kuriuo nustatoma Bendrijos žemės ūkio valdų tipologija (OL L 335, 2008 12 13, p. 3).

(178) Jei pagalba teikiama jaunajam ūkininkui, kuris steigia ūkį kaip juridinis asmuo, jaunasis ūkininkas turi veiksmingai ilgą laiką kontroliuoti juridinį asmenį – priimti su valdymu, nauda ir finansine rizika susijusius sprendimus. Jei juridinio asmens kapitalą valdo arba juridiniam asmeniui vadovauja keli fiziniai asmenys, įskaitant asmenis, kurie nėra jaunieji ūkininkai, jaunasis ūkininkas turi būti pajėgus vykdyti nurodytą veiksmingą ilgalaikę kontrolę vienas arba kartu su kitais asmenimis. Jei juridinį asmenį vienas arba kartu su kitais kontroliuoja kitas juridinis asmuo, tie reikalavimai turi būti taikomi bet kuriam fiziniam asmeniui, kontroliuojančiam tą kitą juridinį asmenį.

(179) Pagalba turi būti teikiama tik tuo atveju, kai atitinkamos valstybės narės kompetentingai institucijai pateikiamas verslo planas, kuris turi būti pradėtas įgyvendinti per devynis mėnesius nuo sprendimo skirti pagalbą priėmimo dienos.

(180) Jei pagalba skiriama jauniesiems ūkininkams, verslo plane turi būti numatyta, kad pagalbos gavėjas turi atitikti aktyvaus ūkininko sąvokos apibrėžtį, kuri pateikta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnyje, per 18 mėnesių nuo įsikūrimo dienos.

(181) Jaunieji ūkininkai, neturintys tinkamų profesinių įgūdžių ir kompetencijos, turi teisę gauti pagalbą, jei jie įsipareigoja įgyti tuos profesinius įgūdžius ir kompetenciją per 36 mėnesius nuo sprendimo skirti pagalbą priėmimo dienos. Tas įsipareigojimas turi būti įtrauktas į verslo planą.

(182) Verslo plane turi būti apibūdinti bent toliau nurodyti dalykai:

(a) jei siekiama gauti jaunųjų ūkininkų veiklos pradžios pagalbą:

(i) pradinė žemės ūkio valdos padėtis;

(ii) veiklos žemės ūkio valdoje plėtojimo etapai ir tikslai;

(iii) informacija apie veiksmus (įskaitant veiksmus, susijusius su aplinkos tvarumu ir išteklių vartojimo efektyvumu), kurių reikia veiklai žemės ūkio valdoje plėtoti, pavyzdžiui, apie investicijas, mokymą, konsultacijas ar bet kokią kitą veiklą;

(b) jei siekiama gauti smulkių ūkių plėtros pagalbą:

(i) pradinė žemės ūkio valdos padėtis; ir

(ii) informacija apie veiksmus (įskaitant veiksmus, susijusius su aplinkos tvarumu ir išteklių vartojimo efektyvumu), kurie galėtų padėti užtikrinti ekonominį gyvybingumą, pavyzdžiui, apie investicijas, mokymą, bendradarbiavimą ar bet kokį kitą veiksmą.

(183) Pagalba turi būti teikiama mažiausiai dviem dalimis arba išmokama mažiausiai dviem dalinėmis išmokomis per ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį. Jauniesiems ūkininkams paskutinė pagalbos dalis arba paskutinė pagalbos dalinė išmoka turi būti išmokamos tik po to, kai teisingai įgyvendinamas (179)punkte nurodytas verslo planas.

Pagalbos intensyvumas

(184) Didžiausia pagalbos suma neturi viršyti 70 000 EUR vienam jaunajam ūkininkui ir 15 000 EUR vienam smulkiam ūkiui. Valstybės narės pagalbos sumą turi nustatyti atsižvelgdamos į jaunųjų ūkininkų socialinę ir ekonominę padėtį atitinkamoje vietovėje.

1.1.3. *Žemės ūkio valdų perleidimo pagalba*

(185) Komisija laikys, kad žemės ūkio valdų perleidimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(186) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms, kurios visam laikui perleidžia savo žemės ūkio valdą kitai pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančiai įmonei.

(187) Pagalba skiriama teisę dalyvauti Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 V antraštinėje dalyje nustatytoje smulkiųjų ūkininkų sistemoje turinčioms įmonėms, kurios savo pagalbos paraiškos pateikimo dieną turėjo tokią teisę ne trumpiau kaip vienerius metus ir kurios įsipareigoja visam laikui perleisti visą savo žemės ūkio valdą ir atitinkamas teises į išmokas kitai įmonei.

(188) Ši pagalba turi būti skiriama kaip metinė išmoka arba kaip vienkartinė išmoka.

(189) Pagalba turi būti išmokėta nuo žemės ūkio valdos perleidimo dienos iki 2020 m. gruodžio 31 d.

Pagalbos intensyvumas

(190) Pagalba atitinka 120 % metinės išmokos, kurią pagalbos gavėjas turi teisę gauti pagal smulkiųjų ūkininkų sistemą.

1.1.4. *Žemės ūkio sektoriaus gamintojų grupių ir organizacijų veiklos pradžios pagalba*

(191) Komisija palankiai vertina gamintojų grupių ir gamintojų organizacijų veiklos pradžios pagalbą, nes taip ūkininkai skatinami vienytis. Todėl ji laikys, kad gamintojų grupių ir gamintojų organizacijų veiklos pradžios pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei tokia pagalba tenkins šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo kriterijus ir toliau nurodytas sąlygas.

(192) Šis skirsnis taikomas visam žemės ūkio sektoriui ([55]).

(193) Pagalba gali būti teikiama tik toms gamintojų grupėms arba organizacijoms, kurias atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija pripažino remdamasi pateiktu verslo planu.

(194) Veiklos pradžios pagalba turi būti teikiama valstybei narei įsipareigojus patikrinti, ar per penkerius metus nuo oficialaus gamintojų grupės ar organizacijos pripažinimo buvo įgyvendinti verslo plane numatyti tikslai.

(195) Gamintojų grupės ar organizacijos susitarimai, sprendimai ir suderinta praktika turi atitikti atitinkamas konkurencijos taisykles, taikomas pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 206–210 straipsnius.

(196) Užuot skyrus veiklos pradžios pagalbą gamintojų grupėms ar organizacijoms, tos pačios bendros sumos neviršijanti pagalba per pirmuosius penkerius metus po grupės ar organizacijos sukūrimo gali būti išmokėta tiesiogiai gamintojams, siekiant kompensuoti jų įnašus į grupių ar organizacijų veiklos išlaidas.

(197) Valstybės narės gali ir toliau teikti veiklos pradžios pagalbą gamintojų grupėms – net ir pripažinus jas kaip gamintojų organizacijas, laikantis Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 sąlygų.

(198) Pagalba turi būti skiriama tik toms gamintojų grupėms ir gamintojų organizacijoms, kurios atitinka MVĮ apibrėžtį ([56]). Komisija nepatvirtins valstybės pagalbos, kuria siekiama kompensuoti didelių įmonių ([57]) išlaidas, nurodytas šiame skirsnyje.

(199) Pagal šį skirsnį leistinoms pagalbos schemoms bus taikoma sąlyga, kad tos schemos turėtų būtų koreguojamos atsižvelgiant į reglamentų, kuriais reguliuojamas bendras žemės ūkio rinkos organizavimas, pakeitimus.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(200) Pagalba gali būti kompensuojamos šios tinkamos finansuoti išlaidos: tinkamų patalpų nuomos išlaidos, biuro įrangos, įskaitant kompiuterinę techniką ir programinę įrangą, įsigijimo išlaidos, išlaidos administracijos darbuotojams, pridėtinės išlaidos, mokesčiai už teisines ir administracines paslaugas. Jeigu įsigyjamos patalpos, tinkamos finansuoti išlaidos patalpoms įsigyti neturi viršyti nuomos išlaidų pagal rinkos įkainius.

(201) Pagalba neturi būti skiriama:

(a) gamybos organizacijoms, subjektams ar įstaigoms, pvz., bendrovėms arba kooperatyvams, kurių tikslas – valdyti vieną arba kelias žemės ūkio valdas ir kurie dėl to iš esmės yra pavieniai gamintojai;

([55]) Žr. žemės ūkio sektoriaus apibrėžtį šių gairių (35) punkto 2 papunktyje.
([56]) Žr. MVĮ apibrėžtį šių gairių (35) punkto 13 papunktyje.
([57]) Žr. didelės įmonės apibrėžtį šių gairių (35) punkto 14 papunktyje.

(b) žemės ūkio asociacijoms, kurios narių valdose vykdo tam tikras užduotis, pvz., teikia abipusės paramos, paramos ūkiams ir ūkių vadybos paslaugas, tačiau nedalyvauja bendrai pritaikant pasiūlą prie rinkos;

(c) gamintojų grupėms, organizacijoms arba asociacijoms, kurių tikslai nėra suderinami su Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 152 straipsnio 1 dalies c punktu ir 3 dalimi bei 156 straipsniu.

(202) Pagalba turi būti teikiama kaip fiksuoto dydžio pagalba ir išmokama metinėmis dalinėmis išmokomis per pirmuosius penkerius metus nuo tos dienos, kurią gamintojų grupę ar organizaciją, remdamasi verslo planu, oficialiai pripažino kompetentinga institucija. Paskutinę dalinę išmoką valstybės narės turi išmokėti tik patikrinusios, ar verslo planas tinkamai įgyvendintas.

(203) Gamintojų grupėms arba organizacijoms skiriama pagalba su veiklos pradžios išlaidomis nesusijusioms išlaidoms kompensuoti (pavyzdžiui, investicijų ar pardavimo skatinimo veiklos išlaidoms), bus vertinama pagal tokios rūšies pagalbą reglamentuojančias taisykles.

Pagalbos intensyvumas

(204) Didžiausias pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(205) Bendra pagalbos suma neturi viršyti 500 000 EUR. Pagalba turi būti teikiama mažėjančia tvarka.

1.1.5. *Agrarinės aplinkosaugos ir klimato kaitos srities bei gyvūnų gerovės įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba*

(206) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

1.1.5.1 Agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba

(207) Komisija laikys, kad agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(208) Šis skirsnis taikomas pagalbai, kuri skiriama įmonėms ir tokių įmonių grupėms, kurios savanoriškai įsipareigoja žemės ūkio reikmėms naudojamoje žemėje, kurią turi apibrėžti valstybės narės ir kuri gali apimti šių gairių (35) punkto 50 papunktyje apibrėžtą žemės ūkio paskirties žemę, atlikti veiksmus pagal vieną ar kelis agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimus.

(209) Šia priemone turi būti siekiama išsaugoti ir skatinti būtinus žemės ūkio praktikos pakeitimus, kurie daro teigiamą poveikį aplinkai ir klimatui.

(210) Pagalba bus skiriama tik tais atvejais, kai savanoriški įsipareigojimai bus griežtesni nei pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyrių nustatyti atitinkami privalomi standartai, pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies c punkto ii ir iii papunkčius nustatyti atitinkami kriterijai ir būtiniausia veikla, atitinkami būtiniausi reikalavimai dėl trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo, taip pat kiti nacionalinės teisės aktais nustatyti atitinkami privalomi reikalavimai. Visi šie privalomi standartai ir reikalavimai turi būti nurodomi ir apibūdinami Komisijai skirtame pranešime.

(211) Valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti, kad įmonėms, įsipareigojusioms įgyvendinti veiksmus pagal šią priemonę, būtų suteiktos tiems veiksmams įgyvendinti būtinos žinios ir informacija, pavyzdžiui, toms įmonėms gali būti teikiamos su įsipareigojimais susijusios ekspertų konsultacijos ir (arba) nustatyta, kad pagalba pagal šią priemonę bus teikiama su sąlyga, kad bus dalyvaujama atitinkamuose mokymuose.

(212) Įsipareigojimai pagal šią priemonę turi būti vykdomi penkerius–septynerius metus. Tačiau, jei būtina, kad būtų gauta arba išlaikyta norima nauda aplinkai, valstybės narės tam tikrų rūšių įsipareigojimams vykdyti gali nustatyti ilgesnį laikotarpį, pavyzdžiui, numatyti, kad pasibaigus pirminiam laikotarpiui, įsipareigojimų vykdymo laikotarpis bus kasmet pratęsiamas ([58]). Naujiems įsipareigojimams, prisiimtiems iš karto po pirminio laikotarpio, valstybės narės gali nustatyti trumpesnį laikotarpį.

([58]) Pavyzdžiui, jei tai priemonių dalys, kuriomis siekiama atkurti šlapžemių buveines ir išlaikyti jų būklę, pagalba galėtų būti skirta ilgesniam nei septynerių metų laikotarpiui, atsižvelgiant į tai, kad šiuos tikslus pasiekti sunku.

(213) Tais atvejais, kai tinkama, turėtų būti užtikrinta atitiktis su plotu susijusias išmokas reglamentuojančioms taisyklėms, nustatytoms Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 47 straipsnyje ir bet kuriame deleguotajame akte, priimtame pagal tą nuostatą.

(214) Agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų vykdymo pagalba kitiems žemės valdytojams ir kitoms pagalbos gavėjų grupėms nei žemės ūkio sektoriuje veiklą vykdančios įmonės gali būti skirta pagal šių gairių II dalies 3.4 skirsnį.

(215) Pagal agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonę prisiimti įsipareigojimai plėtoti gyvulininkystę turi atitikti bent šias sąlygas:

(a) siekiant išvengti per didelio arba nepakankamo nuganymo, turi būti valdomas ir prižiūrimas visas valdai priklausantis ganymo plotas;

(b) gyvulių tankumas turi būti nustatomas atsižvelgus į visus ūkyje laikomus ganomus gyvulius arba, jei prisiimamas įsipareigojimas apriboti maistingųjų medžiagų išplovimą, visus su atitinkamu įsipareigojimu susijusius ūkyje laikomus gyvulius.

(216) Vykdant pagal agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonę prisiimtus įsipareigojimus veisti vietines veisles, kurioms gresia išnykimas ūkiuose, ar išsaugoti augalų genetinius išteklius, kuriems gresia genetinė erozija, privaloma:

(a) veisti vietinių veislių, kurioms gresia išnykimas ūkiuose, ūkinius gyvūnus, genetiškai prisitaikiusius prie vienos ar daugiau tos šalies tradicinių auginimo sistemų ar aplinkos; arba

(b) saugoti augalų, kurie yra natūraliai prisitaikę prie vietos ir regiono sąlygų, genetinius išteklius, kuriems gresia genetinė erozija.

(217) Pagalbos skyrimo reikalavimus atitinka šios ūkinių gyvūnų rūšys: galvijai; avys; ožkos; arklinių šeimos gyvūnai; kiaulės ir paukščiai.

(218) Vietinės veislės bus laikomos veislėmis, kurioms gresia išnykimas ūkiuose, jei tenkinamos toliau nurodytos sąlygos ir jei tos sąlygos taip pat apibūdintos ir įtrauktos į Komisijai skirtą pranešimą:

(a) nurodomas atitinkamų veislinių patelių skaičius (nacionaliniu lygiu);

(b) tą skaičių ir į sąrašą įrašytų nykstančių veislių statusą yra patvirtinusi tinkamai pripažinta atitinkama mokslo įstaiga;

(c) tinkamai pripažinta atitinkama techninė įstaiga yra sudariusi ir nuolat atnaujina tos veislės gyvūnų bandos arba paukščių pulko registracijos knygą;

(d) atitinkamos įstaigos turi veislių, kurioms gresia išnykimas, gyvūnams identifikuoti reikalingų įgūdžių ir žinių.

(219) Augalų genetiniai ištekliai bus laikomi ištekliais, kuriems gresia genetinė erozija, jei Komisijai skirtame pranešime bus apibūdinta ir į jį įtraukta pakankamai genetinę eroziją patvirtinančių įrodymų, pagrįstų mokslinių tyrimų rezultatais ar rodikliais, rodančiais, kad mažėja vietinių veislių / pagrindinių vietinių rūšių, menksta jų populiacijos įvairovė ir, kai tinkama, rodikliais, rodančiais, kad kinta toje vietoje vyraujanti žemės ūkio praktika.

(220) Pagalba gali būti numatoma žemės ūkio genetinių išteklių išsaugojimo ir tausaus naudojimo bei tvaraus vystymosi veiksmams, kuriems netaikomos šio skirsnio (208)–(219) punktų nuostatos.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(221) |Pagalba, išskyrus pagalbą genetinių išteklių išsaugojimo veiksmams, nurodyta (220) punkte, apima pagalbos gavėjams mokamą visų arba dalies papildomų išlaidų arba prarastų pajamų, susijusių su prisiimtais įsipareigojimais, kompensaciją. Pagalba turi būti teikiama kasmet.

(222) Tinkamai pagrįstais atvejais pagalba su aplinkos išsaugojimu susijusiems veiksmams, susieta su įsipareigojimais atsisakyti naudoti plotus komerciniais tikslais, gali būti skiriama kaip fiksuoto dydžio arba vienkartinė išmoka už vienetą, apskaičiuota remiantis papildomomis patirtomis išlaidomis ir prarastomis pajamomis.

(223) Jei būtina, pagalbos lėšomis taip pat gali būti padengiamos sandorių išlaidos – iki 20 % įmokos, sumokėtos už agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimus. Jei įsipareigojimus prisiima įmonių grupės, didžiausia padengiama dalis turi būti 30 %.

(224) Tačiau, jei valstybė narė nori kompensuoti sandorio išlaidas, patirtas dėl prisiimtų agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų, ji turi pateikti įtikinamų įrodymų, kad tokių išlaidų buvo, pavyzdžiui, pateikti tokių įmonių ir įsipareigojimų neprisiėmusių įmonių išlaidų palyginimą. Todėl Komisija įprastomis aplinkybėmis nepatvirtins valstybės pagalbos, kuria būtų finansuojamos sandorio išlaidos, patirtos tęsiant praeityje prisiimtus įsipareigojimus, nebent valstybė narė įrodo, kad tokių išlaidų vis dar atsiranda arba kad atsirado naujų sandorio išlaidų.

(225) Jei sandorio išlaidos apskaičiuojamos remiantis vidutinėmis išlaidomis ir (arba) vidutiniais ūkiais, valstybės narės turėtų įrodyti, kad, visų pirma, didelės įmonės negauna per didelių kompensacijų. Apskaičiuodamos kompensaciją, valstybės narės turi atsižvelgti į tai, ar tos sandorio išlaidos tenka vienai įmonei, ar vienam hektarui.

(226) Pagalba pagal šią priemonę negali būti skiriama įsipareigojimams, kuriems taikoma šių gairių II dalies 1.1.8 skirsnyje apibrėžta ekologinio ūkininkavimo priemonė.

(227) Žemės ūkio genetinių išteklių išsaugojimo pagalbos lėšomis padengiamos toliau nurodytų veiksmų išlaidos:

(a) tikslinių veiksmų, t. y. veiksmų, kuriais skatinamas žemės ūkio genetinių išteklių išsaugojimas *in situ* ir *ex situ*, jų apibūdinimas, rinkimas ir naudojimas, įskaitant šiuo metu *in situ* saugojamų genetinių išteklių (įskaitant ūkyje saugojamą genetinę medžiagą) bei *ex situ* rinkinių ir duomenų bazių internetinių aprašų sudarymą;

(b) suderintų veiksmų, t. y. veiksmų, kuriais valstybių narių kompetentingos organizacijos skatinamos keistis informacija siekiant išsaugoti, apibūdinti, rinkti ir naudoti Sąjungos žemės ūkio genetinius išteklius;

(c) papildomų veiksmų, t. y. informavimo, informacijos platinimo ir konsultavimo veiklos, kurioje dalyvauja nevyriausybinės organizacijos ir kitos susijusios suinteresuotosios šalys, mokymo kursų ir techninių ataskaitų rengimo.

Pagalbos suma ir pagalbos intensyvumas

(228) Pagalba, išskyrus pagalbą (220) punkte nurodytiems genetinių išteklių išsaugojimo veiksmams, neturi viršyti šių didžiausių sumų: 600 EUR per metus už hektarą vienmečių kultūrų; 900 EUR per metus už hektarą specializuotų daugiamečių kultūrų; 450 EUR per metus už hektarą kitos paskirties žemės; 200 EUR per metus už sutartinį galviją (vietinės veislės, kuriai gresia išnykimas ūkiuose).

(229) Tinkamai pagrįstais atvejais šias sumas galima padidinti, atsižvelgiant į specifines aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos Komisijai skirtame pranešime.

(230) Miško genetinių išteklių išsaugojimo žemės ūkyje pagalba neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

1.1.5.2 Gyvūnų gerovės įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba

(231) Komisija laikys, kad gyvūnų gerovės įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitinka šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(232) Šis skirsnis taikomas pagalbai pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms, kurios savanoriškai imasi įgyvendinti veiksmus pagal vieną ar kelis gyvūnų gerovės įsipareigojimus ir kurios laikomos aktyviais ūkininkais.

(233) Pagalba skiriama tik tais atvejais, kai įsipareigojimai yra griežtesni nei atitinkami privalomi standartai, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyrių, ir kiti atitinkami privalomi reikalavimai. Šie atitinkami reikalavimai turi būti nurodomi ir apibūdinami Komisijai skirtame pranešime.

(234) Pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančiais gyvūnų gerovės įsipareigojimais turi būti užtikrinami aukštesni gamybos metodų standartai vienoje iš šių sričių:

(a) vandens, pašarų ir gyvulių priežiūros, atsižvelgiant į natūralius gyvulininkystės poreikius;

(b) laikymo sąlygų, tokių kaip didesnė erdvė, grindų paviršiai, aplinkos gerinimo medžiagos, natūralus apšvietimas;

(c) galimybių patekti į lauką;

(d) praktikos, pagal kurią vengiama žaloti ir (arba) kastruoti gyvūnus, o ypatingais atvejais, kai gyvūnų žalojimas arba kastravimas laikomas būtinu, naudojami anestetikai, analgetikai ir vaistai nuo uždegimo arba atliekama imuninė kastracija.

(235) Gyvūnų gerovės įsipareigojimai turi būti prisiimami laikotarpiui nuo vienerių iki septynerių metų, kuris gali būti pratęsiamas.

(236) Sutartis taip pat gali būti pratęsiama savaime, jei tokio pratęsimo sąlygos nustatytos sutartyje. Gyvūnų gerovės įsipareigojimų pratęsimo mechanizmą valstybės narės turi nustatyti remdamosi savo atitinkamomis nacionalinėmis taisyklėmis. Apie tokį mechanizmą Komisijai turi būti pranešta, kai pagal šį skirsnį teikiamas pranešimas apie valstybės pagalbą. Pratęsiant įsipareigojimus visada turi būti laikomasi Komisijos patvirtintų pagalbos skyrimo pagal šį skirsnį sąlygų.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(237) Pagalba turi būti skiriama kasmet; iš jos lėšų gali būti kompensuojamos pirminę žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančių įmonių visos papildomos dėl prisiimtų įsipareigojimų patirtos išlaidos ar jų dalis, taip pat prarastos pajamos.

(238) Jei būtina, jomis taip pat padengiamos sandorių išlaidos – iki 20 % įmokos, sumokėtos už gyvūnų gerovės įsipareigojimus. Tačiau, jei valstybė narė nori kompensuoti sandorio išlaidas, patirtas dėl prisiimtų gyvūnų gerovės įsipareigojimų, ji turi pateikti įtikinamų įrodymų, kad tokių išlaidų buvo, pavyzdžiui, pateikti tokių įmonių ir gyvūnų gerovės įsipareigojimų neprisiėmusių įmonių išlaidų palyginimą. Todėl Komisija įprastomis aplinkybėmis nepatvirtins valstybės pagalbos sandorio išlaidoms, patirtoms tęsiant praeityje prisiimtus gyvūnų gerovės įsipareigojimus, kompensuoti, nebent valstybė narė įrodo, kad tokių išlaidų vis dar atsiranda arba kad atsirado naujų sandorio išlaidų.

(239) Jei sandorio išlaidos apskaičiuojamos remiantis vidutinėmis išlaidomis ir (arba) vidutiniais ūkiais, valstybės narės turėtų įrodyti, kad, visų pirma, didelės įmonės negauna per didelių kompensacijų. Apskaičiuodamos kompensaciją, valstybės narės turi atsižvelgti į tai, ar tos sandorio išlaidos tenka vienai įmonei, ar vienam hektarui.

Pagalbos suma

(240) Pagalba neturi viršyti 500 EUR už vieną sutartinį galviją.

1.1.6. *Išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ teritorijomis ir Vandens pagrindų direktyva, kompensavimo pagalba*

(241) Komisija laikys, kad išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ teritorijomis ir Vandens pagrindų direktyva, kompensavimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(242) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(243) Pagalba kitiems žemės valdytojams, išskyrus žemės ūkio sektoriuje veiklą vykdančias įmones, tinkamai pagrįstais atvejais gali būti suteikta pagal šių gairių II dalies 3.5 skirsnį.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(244) Iš pagalbos lėšų kompensuojamos pagalbos gavėjų papildomos išlaidos ir pajamos, prarastos dėl sunkumų atitinkamose teritorijose, atsiradusių įgyvendinant Buveinių direktyvą, Paukščių direktyvą ir Vandens pagrindų direktyvą ([59]).

([59]) Žr. šių gairių (52) punktą ir 42 išnašą.

(245) Pagalba, susijusi su Buveinių direktyva ir Paukščių direktyva, gali būti skiriama tik tais atvejais, kai patiriama sunkumų įgyvendinant reikalavimus, kurie yra griežtesni nei geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimai, nustatyti Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 94 straipsnyje ir II priede, ir atitinkami kriterijai bei būtiniausia veikla, nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies c punkto ii ir iii papunkčiuose.

(246) Su Vandens pagrindų direktyva susijusi pagalba ūkininkams gali būti skiriama tik tuo atveju, kai ji yra susijusi su konkrečiais reikalavimais:

(a) kurie buvo nustatyti Vandens pagrindų direktyva, atitinka upių baseinų valdymo planų priemonių programas, skirtas tos direktyvos aplinkos tikslams įgyvendinti, ir kurie griežtesni už priemones, reikalingas kitiems Sąjungos vandens apsaugos teisės aktams įgyvendinti;

(b) kurie griežtesni už teisės aktais numatytus valdymo reikalavimus ir geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartus, nustatytus Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyriuje, ir atitinkamus kriterijus bei būtiniausią veiklą, nustatytus pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 (ES) 4 straipsnio 1 dalies c punkto ii ir iii papunkčius;

(c) kurie viršija Sąjungos teisės aktuose, galiojusiuose priimant Vandens pagrindų direktyvą, nustatytą apsaugos lygį, kaip nustatyta tos direktyvos 4 straipsnio 9 dalyje; ir

(d) kuriais nustatoma esminių žemės naudojimo būdų pakeitimų ir (arba) didelių ūkininkavimo praktikos apribojimų, ir dėl to prarandama daug pajamų.

(247) Reikalavimai, nurodyti (245) ir (246) punktuose, turi būti nurodyti ir apibūdinti Komisijai skirtame pranešime.

(248) Pagalbos skyrimo reikalavimus atitinka šie plotai:

(a) pagal Buveinių direktyvą ir Paukščių direktyvą tinklui „Natura 2000“ priskirti žemės ūkio paskirties žemės plotai;

(b) kitos nustatytų ribų gamtos apsaugos teritorijos, kuriose ūkininkavimui taikomi aplinkosaugos apribojimai, kuriais prisidedama prie Buveinių direktyvos 10 straipsnio įgyvendinimo; tos teritorijos neturi viršyti 5 % tinklui „Natura 2000“ priskirtų teritorijų, įtrauktų į atitinkamos kaimo plėtros programos teritorinę taikymo sritį;

(c) pagal Vandens pagrindų direktyvą į upės baseino valdymo planus įtraukti žemės ūkio paskirties žemės plotai.

Pagalbos suma

(249) Pagalba neturi viršyti šių sumų: 500 EUR didžiausios sumos per metus už hektarą pirminiu ne ilgesniu kaip penkerių metų laikotarpiu; vėliau – ne daugiau kaip 200 EUR už hektarą per metus. Mažiausia su Vandens pagrindų direktyva susijusios pagalbos suma turi būti 50 EUR už hektarą per metus.

(250) Didžiausios 500 EUR ir 200 EUR sumos gali būti padidintos išimtiniais atvejais, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kurias būtina pagrįsti. Su Vandens pagrindų direktyva susijusios pagalbos mažiausia 50 EUR suma gali būti sumažinta tinkamai pagrįstais atvejais, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kurias būtina pagrįsti.

1.1.7. *Pagalba vietovėms, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių*

(251) Komisija laikys, kad pagalba, skiriama kalnų vietovėse ir kitose vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(252) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(253) Pagalba gali būti skiriama įmonėms, kurios įsipareigoja tęsti ūkininkavimo veiklą vietovėse, nustatytose pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnį, ir turi aktyvaus ūkininko statusą.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(254) Pagalba skiriama siekiant kompensuoti dėl kliūčių, turinčių poveikį žemės ūkio produktų gamybos veiklai atitinkamoje vietovėje, pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančių įmonių patirtas visas papildomas išlaidas ir prarastas pajamas ar jų dalį. Valstybės narės turi pateikti tokių kliūčių egzistavimą įrodančios informacijos ir įrodymų, kad mokėtinos kompensacijos suma neviršija dėl tų kliūčių prarastas pajamas ir papildomas išlaidas.

(255) Papildomos išlaidos ir prarastos pajamos turi būti apskaičiuojamos lyginant su vietovėmis, kuriose nėra gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, atsižvelgiant į išmokas, kurios skiriamos pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyrių.

(256) Apskaičiuodamos papildomas išlaidas ir prarastas pajamas, tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės gali diferencijuoti išmokos dydį atsižvelgdamos į:

(a) nustatytos nuolatinės gamtinės kliūties, darančios poveikį ūkininkavimo veiklai, mastą,

(b) ūkininkavimo sistemą.

(257) Pagalba bus skiriama kasmet už žemės ūkio paskirties žemės hektarą.

Pagalbos suma

(258) Nustatytas pagalbos dydis turi atitikti šias mažiausias ir didžiausias sumas: mažiausia suma – vidutiniškai 25 EUR per metus už hektarą pagalbos gavėjo žemės ploto, o didžiausia suma – 250 EUR per metus už hektarą. Tačiau didžiausia suma gali siekti 450 EUR už hektarą per metus kalnų vietovėse, kurios apibrėžtos Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnio 2 dalyje.

(259) Tinkamai pagrįstais atvejais didžiausias sumas galima padidinti, atsižvelgiant į specifines aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos Komisijai skirtame pranešime.

(260) Valstybės narės turi numatyti proporcingą pagalbos mažinimą, kai viršijamas vienos valdos ploto ribinis dydis (jis turi būti nustatytas), išskyrus atvejus, kai dotacija susijusi tik su mažiausia suma už hektarą per metus, kaip nustatyta šių gairių (258) punkte. Todėl pranešimuose turėtų būti tiksliai nurodoma, kokio dydžio ūkiams bus mokama tokia pagalba.

(261) Juridinio asmens arba fizinių ar juridinių asmenų grupės atveju valstybės narės gali taikyti proporcingą išmokų mažinimą šių juridinių asmenų arba grupių narių lygmeniu tais atvejais, kai nacionalinėje teisėje yra numatyta, kad atskirų narių teisės ir įsipareigojimai yra sulyginami su atskirų ūkininkų, turinčių valdos vadovo statusą – visų pirma ekonominiu, socialiniu ir mokestiniu požiūriu, – teisėmis ir pareigomis, su sąlyga, kad jie prisidėjo stiprinant atitinkamų juridinių asmenų arba grupių žemės ūkio struktūras.

(262) Be (253) punkte numatytos pagalbos valstybės narės pagalbą pagal šią priemonę 2014–2020 m. gali skirti pagalbos gavėjams, įsikūrusiems vietovėse, kurios atitiko pagalbos skyrimo reikalavimus pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 ([60]) 36 straipsnio a punkto ii papunktį 2007–2013 m. kaimo plėtros programavimo laikotarpiu. Pagalbos gavėjams vietovėse, kurios nebeatitinka pagalbos skyrimo kriterijų po naujo ribų nustatymo, minimo Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnio 3 dalyje, ši pagalba turi būti teikiama mažėjančia tvarka ne ilgesniu kaip ketverių metų laikotarpiu, kuris prasideda pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnio 3 dalį vykdomo ribų nustatymo užbaigimo dieną ir ne vėliau kaip 2018 m. Tos pagalbos pradinis dydis turi būti ne didesnis nei 80 % vidutinės išmokos, nustatytos 2007–2013 m. kaimo plėtros programoje, arba, jei priemonė taikyta naudojant tik nacionalines lėšas, – atitinkamame valstybės pagalbos sprendime, priimtame laikantis Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 36 straipsnio a punkto ii papunkčio, ir turi būti baigta mokėti ne vėliau kaip 2020 m., o dydis neturi viršyti 20 %. Kai dėl proporcingo mažinimo išmokos dydis pasiekia 25 EUR ribą, valstybė narė šio dydžio pagalbą gali toliau mokėti, kol užbaigiamas laipsniško nutraukimo laikotarpis.

(263) Baigus nustatyti ribas, vietovėse, kurios tebeatitinka pagalbos skyrimo reikalavimus, įsikūrę pagalbos gavėjai pagal šią priemonę turi gauti viso dydžio išmoką.

([60]) 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

1.1.8. *Ekologinio ūkininkavimo pagalba*

(264) Komisija laikys, kad ekologinio ūkininkavimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(265) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(266) Pagalba už žemės ūkio paskirties žemės hektarą gali būti skirta įmonėms arba įmonių grupėms, kurios savanoriškai įsipareigoja pereiti prie ekologinio ūkininkavimo praktikos ir metodų (arba juos išlaikyti), apibrėžtų Tarybos reglamente (EB) Nr. 834/2007 ([61]), ir kurios turi aktyvaus ūkininko statusą.

(267) Pagalba skiriama tik jei įsipareigojimai yra griežtesni nei toliau nurodyti standartai ir reikalavimai; jie turi būti nurodyti ir apibūdinti Komisijai skirtame pranešime:

(a) atitinkami privalomi standartai, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyrių;

(b) atitinkami kriterijai ir būtiniausia veikla, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies c punkto ii ir iii papunkčius;

(c) atitinkami būtiniausi reikalavimai, taikytini trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimui, taip pat

(d) kiti atitinkami privalomi reikalavimai, nustatyti nacionalinėje teisėje.

(268) Įsipareigojimai turi būti vykdomi pradiniu penkerių–septynerių metų laikotarpiu. Tačiau, jei pagalba skiriama perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo, valstybės narės gali nustatyti trumpesnį pirminį laikotarpį, atitinkantį perėjimo laikotarpį. Jei pagalba skiriama ekologiniam ūkininkavimui išlaikyti, valstybės narės gali numatyti, kad, pasibaigus pirminiam laikotarpiui, jis bus kasmet pratęsiamas. Valstybės narės gali nustatyti trumpesnį laikotarpį, taikomą su išlaikymu susijusiems naujiems įsipareigojimams, prisiimtiems iš karto po pirminiu laikotarpiu įvykdytų įsipareigojimų.

(269) Tais atvejais, kai tinkama, turėtų būti užtikrinta atitiktis su plotu susijusias išmokas reglamentuojančioms taisyklėms, nustatytoms Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 47 straipsnyje ir bet kuriame deleguotajame akte, priimtame pagal tą nuostatą.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(270) Pagalba kompensuojamos visos dėl įsipareigojimų vykdymo pagalbos gavėjų patirtos papildomos išlaidos ir prarastos pajamos arba jų dalis.

(271) Jei būtina, pagalba taip pat gali būti padengiamos sandorių išlaidos – ne daugiau kaip 20 % už įsipareigojimą sumokėtos priemokos. Jei įsipareigojimus prisiima įmonių grupės, didžiausia padengiama dalis yra 30 %. Pagalba skiriama kasmet.

(272) Tačiau, jei valstybė narė nori kompensuoti sandorio išlaidas, patirtas dėl prisiimtų ekologinio ūkininkavimo įsipareigojimų, ji turi pateikti įtikinamų įrodymų, kad tokių išlaidų buvo, pavyzdžiui, pateikti tokių įmonių ir įsipareigojimų neprisiėmusių įmonių išlaidų palyginimą. Todėl Komisija įprastomis aplinkybėmis nepatvirtins valstybės pagalbos, kuria būtų kompensuotos sandorio išlaidos, patirtos tęsiant praeityje prisiimtus ekologinio ūkininkavimo įsipareigojimus, nebent valstybė narė įrodo, kad tokių išlaidų vis dar atsiranda arba kad atsirado naujų sandorio išlaidų.

(273) Jei sandorio išlaidos apskaičiuojamos remiantis vidutinėmis išlaidomis ir (arba) vidutiniais ūkiais, valstybės narės turėtų įrodyti, kad, visų pirma, didelės įmonės negauna per didelių kompensacijų. Apskaičiuodamos kompensaciją, valstybės narės turėtų atsižvelgti į tai, ar tos sandorio išlaidos tenka vienai įmonei, ar vienam hektarui.

(274) Pagalba pagal šį skirsnį negali būti skiriama įsipareigojimų, prisiimtų pagal agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonę, išlaidoms arba išlaidoms, nurodytoms skirsnyje dėl pagalbos, kuria siekiama paskatinti žemės ūkio produktų gamintojus dalyvauti kokybės sistemose, padengti.

(275) Teikiant pagalbą investicijoms į ekologiškų produktų pirminę gamybą ir perdirbimą bei prekybą, taikomos skirsnių dėl pagalbos investicijoms nuostatos.

([61]) 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 (OL L 189, 2007 7 20, p. 1).

Pagalbos suma

(276) Didžiausia pagalbos suma: 600 EUR per metus už hektarą vienmečių kultūrų; 900 EUR per metus už hektarą specializuotų daugiamečių kultūrų; 450 EUR per metus už hektarą kitos paskirties žemės.

(277) Šias viršutines ribas galima viršyti išimtiniais atvejais, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos.

1.1.9. *Pagalba žemės ūkio produktų kokybės sistemose dalyvaujantiems gamintojams*

(278) Komisija laikys, kad pagalba žemės ūkio produktų kokybės sistemose dalyvaujantiems gamintojams ir jų grupėms yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(279) Šis skirsnis taikomas žemės ūkio produktų gamintojams. (280) punkto a papunktyje nurodytą pagalbą gali gauti tik aktyvūs ūkininkai.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(280) Iš pagalbos lėšų finansuojamos šios tinkamos finansuoti išlaidos, susijusios su šių gairių (282) punkte nurodytomis kokybės sistemomis:

(a) naujų dalyvių dalyvavimo kokybės sistemose išlaidos;

(b) su kokybės sistemomis susijusių privalomų kontrolės priemonių, kurias pagal Sąjungos ar nacionalinės teisės aktus taiko kompetentingos institucijos arba kurios taikomos tų institucijų vardu, išlaidos;

(c) rinkos tyrimų veiklos, produkto koncepcijos ir dizaino išlaidos, kokybės sistemų pripažinimo paraiškų rengimo išlaidos.

(281) (280) punkto a ir b papunkčiuose nurodyta pagalba neturi būti skiriama kontrolės, kurią atlieka patys pagalbos gavėjai, išlaidoms kompensuoti arba tais atvejais, kai Sąjungos teisės aktuose numatyta, kad kontrolės išlaidas privalo padengti žemės ūkio produktų gamintojai ar jų grupės, tačiau nenurodytas faktinis mokesčių dydis.

(282) Šių gairių (280)(a) punkte minimos kokybės sistemos turi būti tokios:

(a) kokybės sistema, nustatyta pagal toliau nurodytus reglamentus ir nuostatas:

(i) Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 II dalies II antraštinės dalies I skyriaus 2 skirsnio nuostatos dėl vyno;

(ii) Reglamentas (ES) Nr. 1151/2012;

(iii) Reglamentas (EB) Nr. 834/2007 ([62]);

(iv) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 110/2008 ([63]);

(v) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 251/2014 ([64]);

(b) žemės ūkio produktų kokybės sistemos, įskaitant ūkio sertifikavimo sistemas, kurias valstybės narės pripažino atitinkančiomis šiuos kriterijus:

(i) pagal tokias kokybės sistemas gaminamo galutinio produkto savitumo šaltinis turi būti aiškus įpareigojimas užtikrinti:

— specifines produkto savybes arba

— specifinius ūkininkavimo arba gamybos metodus, arba

([62]) 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 (OL L 189, 2007 7 20, p. 1).

([63]) 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 110/2008 dėl spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo, pateikimo, ženklinimo ir geografinių nuorodų apsaugos bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1576/89 (OL L 39, 2008 2 13, p. 16).

([64]) 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 251/2014 dėl spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo, pateikimo, ženklinimo ir geografinių nuorodų apsaugos bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1601/91 (OL L 84, 2014 3 20, p. 14).

— tokią galutinio produkto kokybę, kuri smarkiai pranoksta komercinių prekių standartus, susijusius su visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata, gyvūnų gerove ar aplinkos apsauga;

(ii) galimybę dalyvauti kokybės sistemoje turi turėti visi gamintojai;

(iii) į kokybės sistemą turi būti įtraukiamos privalomos galutinio produkto specifikacijos, o atitiktį joms turi tikrinti valdžios institucijos arba nepriklausoma tikrinimo įstaiga;

(iv) kokybės sistema turi būti skaidri ir tokia, kad būtų užtikrintas visiškas žemės ūkio produktų atsekamumas;

(c) savanoriškos žemės ūkio produktų sertifikavimo sistemos, kurias valstybės narės pripažįsta atitinkančiomis Komisijos komunikate „ES žemės ūkio ir maisto produktais savanoriško sertifikavimo sistemų geriausios patirties gairės“ ([65]) nustatytus reikalavimus.

(283) Turi būti sudarytos sąlygos pagalba naudotis visoms pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančioms įmonėms atitinkamoje vietovėje, remiantis objektyviai nustatytomis sąlygomis.

(284) Šių gairių (280) punkto b ir c papunkčiuose nurodyta pagalba neturi apimti tiesioginių išmokų pagalbos gavėjams ir turi būti mokama už kontrolės priemones atsakingai įstaigai, mokslinių tyrimų ar konsultavimo paslaugų teikėjui.

Pagalbos suma

(285) (280) punkto a papunktyje nurodyta pagalba turi būti skiriama ne ilgesniam kaip penkerių metų laikotarpiui, o jos suma neturi viršyti 3 000 EUR vienam pagalbos gavėjui per metus. Ji turi būti teikiama kaip metinė skatinamoji išmoka, kurios dydis nustatomas pagal fiksuotųjų dalyvavimo kokybės sistemose išlaidų dydį.

(286) (280) punkto b ir c papunkčiuose nurodyta pagalba gali siekti 100 % patirtų faktinių išlaidų.

1.1.10. *Techninės paramos teikimo žemės ūkio sektoriuje pagalba*

(287) Šis skirsnis taikomas techninės paramos teikimo žemės ūkio sektoriuje pagalbai, išskyrus pavadavimo ūkyje paslaugų teikimo pagalbą, kuri gali būti skiriama tik pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(288) Techninę paramą gali teikti gamintojų grupės arba kitos organizacijos, nepriklausomai nuo jų dydžio.

(289) Turi būti sudarytos sąlygos pagalba naudotis visiems pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkantiems subjektams atitinkamoje vietovėje, remiantis objektyviai nustatytomis sąlygomis. Jeigu techninę paramą teikia gamintojų grupės arba organizacijos, narystė šiose grupėse arba organizacijose neturi būti sąlyga, norint pasinaudoti paslauga. Bet koks atitinkamai grupei ar organizacijai nepriklausančių subjektų įnašas į jos administracines išlaidas neturi viršyti paslaugos teikimo išlaidų.

1.1.10.1 Pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai

(290) Komisija laikys, kad pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias techninės paramos teikimo pagalbos sąlygas ir toliau nurodytas sąlygas.

(291) Pagalba teikiama profesinio mokymo ir įgūdžių įgijimo veiklai, įskaitant mokymo kursus, seminarus ir patariamąją veiklą, taip pat parodomajai bei informavimo veiklai vykdyti.

(292) Pagalba taip pat gali būti skiriama trumpalaikiams ūkio valdytojų apsikeitimams ir apsilankymams ūkiuose atlikti.

([65]) OL C 341, 2010 12 16, p. 5.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(293) Pagalba kompensuojamos šios tinkamos finansuoti išlaidos:

(a) profesinio mokymo ir įgūdžių įgijimo veiklos, parodomosios ir informavimo veiklos išlaidos;

(b) dalyvių kelionės, apgyvendinimo ir dienpinigių išlaidos;

(c) pavadavimo paslaugų teikimo, kai nėra dalyvių, išlaidos;

(d) parodomųjų projektų atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis taip pat laikomos šios investicinės išlaidos:

(i) nekilnojamojo turto statybos, įsigijimo (įskaitant išperkamąją nuomą) arba atnaujinimo išlaidos; su žeme susijusios išlaidos gali būti tinkamos finansuoti tik jei jos neviršija 10 % visų tinkamų finansuoti atitinkamo veiksmo išlaidų;

(ii) mašinų ir įrangos pirkimo arba išperkamosios nuomos išlaidos, neviršijančios turto rinkos vertės;

(iii) bendrosios išlaidos, susijusios su i ir ii punktuose nurodytomis išlaidomis, pavyzdžiui, atlygis architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokesčiai, susiję su konsultacijomis, kaip siekti aplinkosauginio ir ekonominio tvarumo, įskaitant galimybių studijas; galimybių studijų išlaidos yra tinkamos finansuoti net ir tuo atveju, jei remiantis jų rezultatais nėra patiriama išlaidų pagal i ir ii punktus;

(iv) kompiuterių programinės įrangos įsigijimo ar kūrimo išlaidos ir patentų, licencijų, autorių teisių ir prekių ženklų įsigijimo išlaidos;

(v) tinkamai pagrįstais atvejais, pagalba nedidelio masto parodomiesiems projektams gali būti skirta, siekiant kompensuoti su parodomuoju projektu susijusias papildomas išlaidas ir prarastas pajamas.

(294) (293) punkto d papunkčio i–iv dalyse nurodytos išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti tik jeigu jos naudojamos parodomajam projektui vykdyti ir tik parodomojo projekto vykdymo laikotarpiu. Tinkamomis finansuoti laikomos tik tos nusidėvėjimo išlaidos, kurios atitinka parodomojo projekto trukmę ir yra apskaičiuotos pagal visuotinai priimtus apskaitos principus.

(295) Žinių perdavimo ir informavimo veiklą vykdančios įstaigos turi turėti tinkamų pajėgumų (t. y. kvalifikuotų darbuotojų) ir reguliariai rengti mokymus, kad galėtų atlikti tokias užduotis.

(296) (293) punkto a ir c papunkčiuose, taip pat d papunkčio i–iv dalyse nurodyta pagalba neturi apimti tiesioginių išmokų pagalbos gavėjams ir turi būti mokama žinių perdavimo ir informavimo paslaugų teikėjui. (293) punkto d papunkčio v dalyje nurodyta pagalba turi būti mokama tiesiogiai pagalbos gavėjams. (293) punkto d papunkčio i–iv dalyse nurodyta pagalba nedidelio masto parodomiesiems projektams gali būti mokama tiesiogiai pagalbos gavėjams.

Pagalbos intensyvumas

(297) Didžiausias pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(298) (293)(d) punkte nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų atveju didžiausia pagalbos suma neturi viršyti 100 000 EUR per 3 finansinius metus.

1.1.10.2 Konsultavimo paslaugų teikimo pagalba

(299) Komisija laikys, kad konsultavimo paslaugų teikimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias techninės paramos teikimo pagalbos sąlygas ir toliau nurodytas sąlygas.

(300) Pagalba turėtų būti siekiama padėti įmonėms, vykdančioms veiklą žemės ūkio sektoriuje, ir jauniesiems ūkininkams pasinaudoti konsultavimo paslaugomis, siekiant pagerinti savo įmonės ir (arba) investicijų ekonominės ir aplinkosaugos veiklos rezultatus, taip pat palankumą klimatui ir atsparumą.

(301) Konsultacijos turi būti susijusios su bent vienu Sąjungos kaimo plėtros prioritetu ir apimti bent vieną iš šių elementų:

(a) įpareigojimus, atsirandančius dėl teisės aktais nustatytų valdymo reikalavimų ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartų, numatytų Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyriuje;

(b) prireikus, klimatui ir aplinkai palankią žemės ūkio praktiką, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 III antraštinės dalies 3 skyriuje, ir žemės ūkio paskirties žemės išlaikymą, kaip nurodyta to reglamento 4 straipsnio 1 dalies c punkte;

(c) ūkio modernizavimo, konkurencingumo stiprinimo, sektorių integracijos, inovacijų diegimo, orientavimo į rinką, taip pat verslumo skatinimo priemones;

(d) valstybių narių nustatytus reikalavimus ūkio lygiu siekiant įgyvendinti Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnio 3 dalį;

(e) valstybių narių nustatytus reikalavimus, susijusius su Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2009 ([66]) 55 straipsniu, visų pirma atitiktį bendriesiems integruotosios kenkėjų kontrolės principams, nurodytiems Tausaus pesticidų naudojimo direktyvos ([66]) 14 straipsnyje;

(f) prireikus su ūkiais susijusius saugos arba darbo saugos standartus;

(g) specialias konsultacijas pirmą kartą įsikuriantiems ūkininkams, įskaitant konsultacijas ekonominio ir aplinkosauginio tvarumo klausimais.

(302) Konsultacijos gali apimti kitus klausimus, visų pirma susijusius su informacija klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos srityje, biologine įvairove ir vandens apsauga, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 I priede, arba klausimus, susijusius su žemės ūkio valdos ekonominės veiklos rezultatais ir aplinkosauginiu veiksmingumu, įskaitant konkurencingumo aspektą. Tai, be kita ko, gali būti konsultacijos dėl trumpų tiekimo grandinių ir ekologinio ūkininkavimo plėtojimo, taip pat ūkinių gyvūnų sveikatos apsaugos aspektų.

(303) Pagalba neturi apimti tiesioginių išmokų pagalbos gavėjams. Pagalba turi būti mokama konsultavimo paslaugų teikėjui.

(304) Teikti konsultavimo paslaugas atrinktos įstaigos turi turėti pakankamai nuolat mokomų bei kvalifikuotų darbuotojų ir konsultavimo patirties ir turi būti patikimos tose srityse, kurių konsultacijas jos teikia.

(305) Teikdami konsultavimo paslaugas konsultavimo paslaugų teikėjai turi laikytis Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų įpareigojimų neatskleisti informacijos.

(306) Tinkamai pagrįstais ir tinkamais atvejais dalis konsultacijų gali būti teikiamos grupėms, atsižvelgiant į atskirų pagalbos gavėjų, kuriems teikiamos konsultavimo paslaugos, padėtį.

Pagalbos suma

(307) Pagalbos suma neturi viršyti 1 500 EUR vienai konsultacijai.

1.1.10.3 Pavadavimo ūkyje paslaugų teikimo pagalba

(308) Komisija laikys, kad pavadavimo ūkyje paslaugų teikimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias techninės paramos teikimo pagalbos sąlygas ir toliau nurodytas sąlygas.

(309) Pagalba neturi apimti tiesioginių išmokų ūkininkui. Pagalba turi būti mokama pavadavimo ūkyje paslaugų teikėjui.

([66]) Žr. šių gairių 64 punktą.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(310) Pagalba kompensuojamos ūkininko, fizinio asmens, kuris yra ūkininko namų ūkio narys, arba ūkio darbininko pavadavimo jam neatliekant pareigų dėl ligos, įskaitant jo vaiko ligą, atostogų, motinystės ir vaiko priežiūros atostogų arba mirties atveju pavadavimo faktinės išlaidos.

(311) Visa pavadavimo trukmė neturėtų viršyti 3 mėnesių per metus vienam pagalbos gavėjui, išskyrus motinystės ir vaiko priežiūros atostogų, kurių kiekvienos trunka ne ilgiau kaip 6 mėnesius, atveju. Tačiau tinkamai pagrįstais atvejais Komisija gali pritarti ilgesniam laikotarpiui.

Pagalbos intensyvumas

(312) Didžiausias pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

1.1.11. *Bendradarbiavimo žemės ūkio sektoriuje rėmimo pagalba*

(313) Komisija laikys, kad bendradarbiavimo žemės ūkio sektoriuje rėmimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(314) Šis skirsnis taikomas visam žemės ūkio sektoriui ([67]).

(315) Pagalba turėtų būti skiriama, siekiant skatinti bendradarbiavimo, kuriame dalyvauja bent du subjektai, formas, neatsižvelgiant į tai, ar jie vykdo veiklą žemės ūkio sektoriuje, tačiau toks bendradarbiavimas turi būti naudingas tik žemės ūkio sektoriui; bendradarbiavimas visų pirma apima:

(a) bendradarbiavimą tarp įvairių žemės ūkio sektoriaus įmonių, maisto grandinės (tik tuo atveju, jei perdirbimo rezultatas yra žemės ūkio produktas) ir kitų veiklą žemės ūkio sektoriuje vykdančių subjektų, kurie padeda įgyvendinti kaimo plėtros politikos tikslus ir prioritetus (įskaitant gamintojų grupes, kooperatyvus ir tarpšakines organizacijas);

(b) klasterių ir tinklų kūrimą;

(c) EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje veiklos grupių, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 56 straipsnyje, kūrimą ir veiklą.

(316) Pagalba bus skiriama bendradarbiavimui, susijusiam su, visų pirma, tokia veikla:

(a) bandomaisiais projektais;

(b) naujų produktų, praktikos, procesų ir technologijų kūrimu žemės ūkio ir maisto (tik žemės ūkio produktų) sektoriuose;

(c) smulkių žemės ūkio sektoriaus veiklos vykdytojų bendradarbiavimu organizuojant bendrus darbo procesus, dalijantis infrastruktūra ir ištekliais;

(d) tiekimo grandinės dalyvių horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu kuriant ir plėtojant trumpas tiekimo grandines ir vietos rinkas;

(e) vietos lygmens pardavimo skatinimo veikla, susijusia su trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų plėtojimu;

(f) bendra veikla, kuria siekiama sušvelninti klimato kaitą ar prisitaikyti prie jos;

(g) bendrai vykdomais aplinkosaugos projektais ir taikoma aplinkosaugos praktika, įskaitant veiksmingą vandentvarką, atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą ([68]) ir žemės ūkio kraštovaizdžių išsaugojimą;

([67]) Žr. žemės ūkio sektoriaus apibrėžtį šių gairių (35) punkto 2 papunktyje.

([68]) Tai taikoma bendradarbiavimui, susijusiam su energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamyba arba biodegalų gamyba valdose, jeigu laikomasi šių gairių II dalies 1.1.1.1 skirsnyje nustatytų sąlygų.

(h) horizontaliu ir vertikaliu tiekimo grandinės dalyvių bendradarbiavimu tvariai tiekiant maisto gamybai naudojamą biomasę, jei rezultatas yra žemės ūkio produktas ir energijos gamyba savo reikmėms;

(i) Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 2 straipsnio 19 dalyje nenurodytų vietos plėtros strategijų, kuriomis siekiama vieno ar kelių Sąjungos kaimo plėtros prioritetų, įgyvendinimu, ypač kai jas įgyvendina viešųjų ir privačiųjų partnerių grupės, nenurodytos Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 32 straipsnio 2 dalies b punkte.

(317) Pagalba klasterių ir tinklų kūrimui turi būti skiriama tik tiems klasteriams ir tinklams, kurie yra naujai suformuoti arba kurie pradeda naują veiklą.

(318) Pagalba (316) punkto a ir b papunkčiuose nurodytai veiklai gali būti skiriama ir individualiems subjektams. Kai pagalba skiriama individualiems subjektams, remiamo projekto ar veiklos rezultatai turi būti išplatinami.

(319) Trumpo tiekimo grandinių kūrimo ir plėtojimo pagalba, nurodyta (316) punkto d ir e papunkčiuose, turi apimti tik tiekimo grandines, kuriose ūkininką nuo vartotojo skiria ne daugiau kaip vienas tarpininkas.

(320) Šiame skirsnyje numatyta pagalba turėtų atitikti atitinkamas konkurencijos teisės nuostatas, visų pirma Sutarties 101 ir 102 straipsnius – taip, kaip jie taikomi pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 206–210 straipsnius.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(321) Pagalba skiriama šioms tinkamoms finansuoti išlaidoms padengti, jei jos susijusios su žemės ūkio veikla:

(a) atitinkamos vietovės tyrimų, jos galimybių studijų išlaidos, verslo plano parengimo išlaidos arba Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 33 straipsnyje nenurodytos vietos plėtros strategijos išlaidos;

(b) atitinkamos vietovės aktyvaus pritaikymo, kad būtų galima įgyvendinti kolektyvinį teritorinį projektą arba projektą, kurį turi vykdyti EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srities veiklos grupė, nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 56 straipsnyje, išlaidas. Klasterių atveju šis aktyvus pritaikymas taip pat gali būti susijęs su mokymo organizavimu, narių bendradarbiavimu tinkle ir naujų narių priėmimu;

(c) einamosios bendradarbiavimo išlaidos, pavyzdžiui, koordinatoriaus atlyginimas;

(d) tiesioginės konkrečių projektų išlaidos, susijusios su verslo plano, aplinkosaugos plano, Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 33 straipsnyje nenurodytos vietos plėtros strategijos arba kitų veiksmų, kuriais siekiama diegti inovacijas (įskaitant bandymus), įgyvendinimu; tiesioginės išlaidos turi būti susijusios tik su investicinės pagalbos tinkamomis finansuoti išlaidomis, kaip nurodyta šių gairių II dalies 1.1.1.1 skirsnyje dėl investicinės pagalbos;

(e) pardavimo skatinimo veiklos išlaidos.

(322) Pagalba turi būti teikiama ne ilgiau kaip septynerius metus, išskyrus tinkamai pagrįstus kolektyvinių aplinkos veiksmų atvejus.

Pagalbos intensyvumas

(323) Didžiausias pagalbos intensyvumas gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(324) (321) punkto d papunktyje nurodytos tiesioginės išlaidos neturi viršyti didžiausio investicinės pagalbos intensyvumo, nurodyto skirsnyje dėl investicinės pagalbos.

1.2. **Rizikos ir krizių valdymas**

(325) Valstybės pagalbos teikimas gali būti tinkama parama tam tikrų rūšių rizikos žemės ūkio sektoriuje atvejais, nes žemės ūkio veiklai apskritai ypač būdinga rizika bei krizės. Tačiau pirminę žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančių įmonių rizika skiriasi nuo žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos įmonių rizikos, nes šios paprastai turi didesnių galimybių rizikai sušvelninti. Taigi kai kurių kategorijų pagalba, minima šiame skirsnyje, bus prieinama tik pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(326) Teikdama valstybės pagalbą veiklai, kuriai poveikį daro tokia rizika ir krizės, Komisija atsižvelgs į būtinybę išvengti pernelyg didelio konkurencijos iškraipymo, reikalaudama, kad gamintojai skirtų minimalų įnašą nuostoliams ar su tokiomis pagalbos priemonėmis susijusioms išlaidoms padengti arba taikytų kitas tinkamas priemones, kad būtų sumažintas konkurencijos iškraipymo pavojus ir užtikrinta, kad valstybės pagalba būtų proporcinga patirtiems nuostoliams. Atlikdama vertinimą, Komisija atsižvelgs į tai, kad pagalbos gavėjas turi imtis tinkamų prevencinių priemonių tam, kad bendra visos suteiktos pagalbos suma būtų kuo mažesnė.

1.2.1. *Žemės ūkio produkcijai arba žemės ūkio gamybos priemonėms padarytos žalos kompensavimo ir žalos prevencijos pagalba*

1.2.1.1 Gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti skirta pagalba

(327) Komisija laikys, kad gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti skirta pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, jeigu ji atitiks toliau nurodytas sąlygas.

(328) Šis skirsnis taikomas žemės ūkio sektoriui ([69]).

(329) Komisija nuosekliai laikosi nuomonės, kad Sutarties 107 straipsnio 2 dalies b punkte pateiktas sąvokas „gaivalinės nelaimės“ ir „ypatingi įvykiai“ reikia aiškinti siaurai, nes jos – bendrojo draudimo teikti valstybės pagalbą vidaus rinkoje, nustatyto Sutarties 107 straipsnio 1 dalyje, taikymo išimtis. Tai patvirtino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ([70]).

(330) Iki šiol Komisija sutikdavo, kad žemės drebėjimai, griūtys, nuošliaužos ir potvyniai gali būti laikomi gaivalinėmis nelaimėmis. Be to, ji atsižvelgia į pokyčius, įvykusius įgyvendinant valstybės pagalbos modernizavimo iniciatyvą, kurioje numatyta galimybė taikyti bendrąją išimtį ir šių kategorijų gaivalinėms nelaimėms: tornadams, uraganams, ugnikalnio išsiveržimams ar laukinės augmenijos gaisrams. Anksčiau Komisija ypatingiems įvykiams priskirdavo karus, vidaus neramumus arba streikus ir, taikydama tam tikras išlygas bei atsižvelgdama į mastą, dideles branduolines ar pramonines nelaimes ir gaisrus, kurie padarė didelių nuostolių ([71]). Komisija toliau vertins valstybės pagalbos skyrimo paraiškas kiekvienu atveju atskirai, remdamasi Sutarties 107 straipsnio 2 dalies b punktu, ir atsižvelgdama į šioje srityje anksčiau įgytą patirtį.

(331) Pagal šį skirsnį teikiama pagalba turi atitikti šias sąlygas:

(a) valstybės narės kompetentinga institucija oficialiai pripažino, kad įvykis yra gaivalinės nelaimės arba ypatingo įvykio pobūdžio,

ir

(b) gaivalinė nelaimė arba ypatingas įvykis ir įmonės patirta žala tiesiogiai susijusios.

(332) Prireikus valstybės narės gali iš anksto nustatyti kriterijus, kuriais remiantis laikoma, kad (331) punkto a papunktyje nurodytas oficialus pripažinimas suteiktas.

(333) Pagalba turi būti tiesiogiai mokama žalą atitinkamai įmonei arba gamintojų grupei ar organizacijai, kuriai ta įmonė priklauso. Jei pagalba mokama gamintojų grupei ir organizacijai, pagalbos suma neturi viršyti pagalbos sumos, kurios skyrimo kriterijus atitinka ta įmonė.

(334) Pagalbos schemos turi būti įdiegiamos per trejus metus po įvykio dienos; pagalba turi būti išmokėta per ketverius metus nuo tos dienos.

([69]) Žr. žemės ūkio sektoriaus apibrėžtį šių gairių (35) punkto 2 papunktyje.

([70]) 2004 m. lapkričio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-73/03, 37 punktas; 2006 m. vasario 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Giuseppe Atzeni ir kiti*, C-346/03 ir C-529/03, 79 punktas.

([71]) Komisija nepritarė tam, kad įprastu komerciniu draudimu apdraustoje atskiroje perdirbimo gamykloje kilęs gaisras būtų laikomas ypatingu įvykiu. Paprastai Komisija nesutinka, kad gyvūnų ligos protrūkis arba augalų kenkėjų atsiradimas būtų laikomi gaivalinėmis nelaimėmis arba ypatingais įvykiais. Tačiau vienu atveju, kai labai plačiai išplito visiškai nauja gyvūnų liga, Komisija pripažino, kad tai ypatingas įvykis.

(335) Kad sudarytų palankias sąlygas skubiai imtis krizės valdymo priemonių, Komisija leis taikyti *ex ante* pagrindines pagalbos schemas, kuriomis siekiama kompensuoti žemės drebėjimų, griūčių, nuošliaužų ir potvynių, taip pat tornadų, uraganų, vulkanų išsiveržimų ir laukinės augmenijos gaisrų padarytą žalą, jeigu yra aiškiai nustatytos pagalbos skyrimo minėtais gaivalinių nelaimių atvejais sąlygos ([72]). *Ex-ante* schemų atveju valstybės narės turi laikytis (728) punkte nustatyto įpareigojimo teikti pranešimus.

(336) Apie pagalbą, kuria siekiama kompensuoti kitų rūšių gaivalinių nelaimių, nenurodytų (330) punkte, ir ypatingų įvykių padarytus nuostolius, Komisijai turi būti pranešama atskirai.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(337) Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su žala susijusios išlaidos, kurios yra tiesioginė gaivalinės nelaimės ar ypatingo įvykio pasekmė; tokių išlaidų vertinimą atlieka valdžios institucija, pagalbą teikiančios institucijos pripažintas nepriklausomas ekspertas arba draudimo įmonė.

(338) Žala gali apimti:

(a) pastatams, įrangai, mašinoms, atsargoms ir gamybos priemonėms padarytą materialinę žalą;

(b) dėl sunaikintos visos arba dalies žemės ūkio produkcijos ir žemės ūkio gamybos priemonių prarastas pajamas.

(339) Žala turi būti apskaičiuojama atskiro pagalbos gavėjo lygmeniu.

(340) Materialinės žalos apskaičiavimas turi būti grindžiamas remonto išlaidomis arba turto, kuriam padaryta žala, ekonomine verte prieš gaivalinę nelaimę ar ypatingą įvykį. Apskaičiuota materialinė žala neturi viršyti remonto išlaidų arba gaivalinės nelaimės ar ypatingo įvykio sukelto tikrosios rinkos vertės sumažėjimo, t. y. turto vertės prieš pat gaivalinę nelaimę ar ypatingą įvykį ir iš karto po tos nelaimės ar įvykio skirtumo.

(341) Prarastos pajamos turi būti apskaičiuojamos:

(a) sumą, gautą žemės ūkio produktų, pagamintų tais metais, kuriais įvyko gaivalinė nelaimė ar ypatingas įvykis, arba kiekvienais vėlesniais metais, kuriais sunaikintos visos gamybos priemonės ar jų dalis, kiekį padauginus iš tais metais gautos vidutinės pardavimo kainos,

atimant iš

(b) sumos, gautos vidutinį metinį žemės ūkio produktų, pagamintų per trejų metų laikotarpį prieš įvykstant gaivalinei nelaimei ar ypatingam įvykiui, kiekį arba trejų metų vidurkį, apskaičiuotą remiantis penkerių metų laikotarpiu prieš įvykstant gaivalinei nelaimei ar ypatingam įvykiui, išskyrus didžiausią ir mažiausią registruotas vertes, padauginus iš gautos vidutinės pardavimo kainos.

(342) Ta suma gali būti padidinta įtraukiant kitas išlaidas, kurias pagalbos gavėjas patyrė dėl gaivalinės nelaimės ar ypatingo įvykio, ir ji turi būti sumažinta atėmus iš jos visas išlaidas, kurios nebuvo patirtos dėl gaivalinės nelaimės ar ypatingo įvykio ir kurias pagalbos gavėjas vis tiek būtų patyręs.

(343) Pagalbos gavėjo metinei žemės ūkio produkcijai apskaičiuoti gali būti naudojami indeksai, jeigu skaičiavimo metodas yra toks, kad galima nustatyti atskiro pagalbos gavėjo faktinius nuostolius tam tikrais metais.

(344) Komisija pritars kitiems žalos apskaičiavimo metodams, jeigu bus įrodyta, kad jie yra tipiniai, nėra pagrįsti pernelyg dideliais produkcijos kiekiais ir dėl jų taikymo pagalbos gavėjams neskiriama pernelyg didelė kompensacija. Žalos masto skaičiavimas gali būti pritaikytas prie kiekvienos rūšies produkto konkrečių ypatybių naudojant:

a) biologinius rodiklius (prarastas biomasės kiekis) arba lygiaverčius prarasto derliaus kiekio rodiklius, nustatytus ūkio, vietos, regioniniu ar nacionaliniu lygiu, arba

b) meteorologinius rodiklius (įskaitant lietaus kiekį ir temperatūrą), nustatytus vietos, regioniniu ar nacionaliniu lygiu.

([72]) Komisijos sprendimai dėl valstybės pagalbos N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628 ir SA.36787 bylose.

Pagalbos intensyvumas

(345) Pagalba ir bet kokios kitos už žalą gautos išmokos, įskaitant draudimo išmokas, neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

1.2.1.2 Žalos, patirtos dėl nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kompensavimo pagalba

(346) Komisija laikys, kad žalos, patirtos dėl nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kompensavimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks bendruosius principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(347) Šis skirsnis taikomas pagalbai, kuria siekiama kompensuoti žalą, patirtą dėl nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kaip apibrėžta šių gairių (35) punkto 31 papunktyje. Jis skirsnis taikomas tik pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(348) Pagal šį skirsnį teikiama pagalba turi atitikti šias sąlygas:

(a) atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija oficialiai pripažino, kad įvykis yra nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, pobūdžio

ir

(b) nepalankus klimato reiškinys, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, ir įmonės patirta žala tiesiogiai susiję.

(349) Prireikus valstybės narės gali iš anksto nustatyti kriterijus, kuriais remiantis laikoma, kad (348) punkto a papunktyje nurodytas oficialus pripažinimas suteiktas.

(350) *Ex-ante* schemų atveju valstybės narės turi laikytis (728) punkte nustatyto įpareigojimo teikti pranešimus.

(351) Pagalba turi būti tiesiogiai mokama žalą patyrusiai žemės ūkio įmonei arba gamintojų grupei, kuriai ta žemės ūkio įmonė priklauso. Jei pagalba mokama gamintojų grupei, pagalbos suma neturi viršyti pagalbos sumos, kuri galėtų būti mokama tai įmonei.

(352) Pagalbos schemos turi būti įdiegiamos per trejus metus nuo dienos, kurią įvyko nepalankus klimato reiškinys, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei. Pagalba turi būti išmokama per ketverius metus nuo tos dienos.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(353) Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su žala susijusios išlaidos, kurios yra tiesioginė nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, pasekmė; tokių išlaidų vertinimą atlieka valdžios institucija, pagalbą teikiančios institucijos pripažintas nepriklausomas ekspertas arba draudimo įmonė.

(354) Žala apima:

(a) pastatams, įrangai, mašinoms, atsargoms ir gamybos priemonėms padarytą materialinę žalą;

(b) dėl sunaikintos visos arba dalies žemės ūkio produkcijos ir žemės ūkio gamybos priemonių prarastas pajamas.

(355) Žala, patirta dėl nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, turi būti apskaičiuojama individualaus pagalbos gavėjo lygiu.

(356) Materialinė žala, patirta dėl nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, turi būti apskaičiuojama remiantis remonto išlaidomis arba turto, kuriam padaryta žala, ekonomine verte prieš nepalankų klimato reiškinį, kuris gali būti prilygintas gaivalinei nelaimei. Ji neturi viršyti remonto išlaidų arba nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, sukelto tikrosios rinkos vertės sumažėjimo, t. y. turto vertės iš karto prieš nepalankų klimato reiškinį, kuris gali būti prilygintas gaivalinei nelaimei, ir po jo skirtumo.

(357) Kai (354) punkto b papunktyje nurodytas pagalbos gavėjo pajamų sumažėjimas apskaičiuojamas pasėlių ar gyvulių lygmeniu, atsižvelgiama tik į materialinę žalą, susijusią su tais pasėliais arba gyvuliais.

(358) Prarastos pajamos turi būti apskaičiuojamos arba metinės ūkio produkcijos lygmeniu, arba pasėlių, arba gyvulių lygmeniu:

(a) sumą, gautą žemės ūkio produktų, pagamintų nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, metais arba kiekvienais vėlesniais metais, kuriais sunaikintos visos gamybos priemonės ar jų dalis, kiekį padauginus iš tais metais gautos vidutinės pardavimo kainos,

atimant iš

(b) sumos, gautos vidutinį metinį žemės ūkio produktų, pagamintų per trejų metų laikotarpį iki nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, kiekį arba trejų metų vidurkį, apskaičiuotą remiantis penkerių metų laikotarpiu prieš įvykstant nepalankiam klimato reiškiniui, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, išskyrus didžiausią ir mažiausią registruotas vertes, padauginus iš gautos vidutinės pardavimo kainos.

(359) Ta suma gali būti padidinta įtraukiant kitas išlaidas, kurias pagalbos gavėjas patyrė dėl nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei. Ta suma turi būti sumažinta atėmus iš jos visas išlaidas, kurios nebuvo patirtos dėl nepalankaus klimato reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, ir kurias pagalbos gavėjas vis tiek būtų patyręs.

(360) Pagalbos gavėjo metinei žemės ūkio produkcijai apskaičiuoti gali būti naudojami indeksai, jeigu skaičiavimo metodas yra toks, kad galima nustatyti atskiro pagalbos gavėjo faktinius nuostolius tam tikrais metais.

(361) Komisija pritars kitiems žalos apskaičiavimo metodams, jeigu bus įrodyta, kad jie yra tipiniai, nėra pagrįsti pernelyg dideliais produkcijos kiekiais ir dėl jų taikymo pagalbos gavėjams neskiriama pernelyg didelė kompensacija. Žalos masto skaičiavimas gali būti pritaikytas prie kiekvienos rūšies produkto konkrečių ypatybių naudojant:

(a) biologinius rodiklius (prarastas biomasės kiekis) arba lygiaverčius prarasto derliaus kiekio rodiklius, nustatytus ūkio, vietos, regioniniu ar nacionaliniu lygiu, arba

(b) meteorologinius rodiklius (įskaitant lietaus kiekį ir temperatūrą), nustatytus vietos, regioniniu ar nacionaliniu lygiu.

Pagalbos intensyvumas

(362) Pagalba ir kitos išmokos, gautos už žalą, įskaitant išmokas pagal kitas nacionalines ar Sąjungos schemas arba draudimo išmokas už žalą, kuriai kompensuoti skiriama pagalba, neturi viršyti 80 % tinkamų finansuoti išlaidų. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas iki 90 % vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių.

(363) Pagal šį skirsnį teikiama pagalba turi būti sumažinama 50 %, išskyrus tuos atvejus, kai ji teikiama gavėjams, kurie yra apdraudę ne mažiau kaip 50 % savo vidutinės metinės produkcijos arba su produkcija susijusių pajamų ir yra apsidraudę nuo valstybėje narėje arba regione, kuriuose teikiamas toks draudimas, statistiškai dažniausios su meteorologiniais reiškiniais susijusios rizikos. Nukrypti nuo minėtos sąlygos leidžiama tik tada, jei valstybė narė galės įtikinamai įrodyti, kad, nepaisant visų tinkamų pastangų, žalos padarymo metu nebuvo galimybės apsidrausti nuo valstybėje narėje arba regione statistiškai dažniausios su meteorologiniais reiškiniais susijusios rizikos.

1.2.1.3 Pagalba, kurios lėšomis kompensuojama gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų prevencija, kontrolė ir likvidavimas ar išnaikinimas, ir pagalba, skirta gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų padarytai žalai kompensuoti

(364) Komisija laikys, kad pagalba, kurios lėšomis kompensuojama gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų prevencija, kontrolė ir likvidavimas ar išnaikinimas, ir pagalba, skirta gyvūnų ligų ar augalų kenkėjų padarytai žalai kompensuoti, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(365) Šis skirsnis taikomas pagalbai, kuri skiriama įmonėms, vykdančioms pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą.

(366) Pagalba gali būti išmokama tik toliau nurodytais atvejais:

(a) jei ji susijusi su gyvūnų ligomis arba augalų kenkėjais, nurodytais galiojančiose Sąjungos arba nacionalinėse taisyklėse, nustatytose įstatymais ar kitais teisės aktais; ir

(b) pagal

(i) nacionaliniu arba regioniniu mastu taikomą Sąjungos viešąją atitinkamos gyvūnų ligos ar augalų kenkėjo prevencijos, kontrolės arba likvidavimo ar išnaikinimo programą; arba

(ii) kompetentingos institucijos įvestą nepaprastąją priemonę arba

(iii) augalų kenkėjų išnaikinimo arba plitimo sustabdymo priemones, įgyvendinamas pagal 2000 m. gegužės 8 d. Tarybos direktyvą 2000/29/EB dėl apsaugos priemonių nuo augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje ([73]).

(367) (366)(b) punkte nurodytose programose ir priemonėse turi būti aprašomos atitinkamos prevencijos, kontrolės ir likvidavimo ar išnaikinimo priemonės.

(368) Pagalba neturi būti susijusi su priemonėmis, dėl kurių patirtas išlaidas pagal Sąjungos teisės aktus padengia pagalbos gavėjas, nebent tokių pagalbos priemonių taikymo išlaidos yra visiškai padengiamos privalomomis pagalbos gavėjams nustatytomis rinkliavomis.

(369) Pagalba turi būti tiesiogiai mokama žalą patyrusiai įmonei arba gamintojų grupei ar organizacijai, kuriai ta įmonė priklauso. Jei pagalba mokama gamintojų grupei ar organizacijai, pagalbos suma neturi viršyti pagalbos sumos, kuri galėtų būti mokama tai įmonei.

(370) Jei nustatoma, kad liga ar augalų kenkėjų antplūdis sukelti dėl tyčinių arba aplaidžių pagalbos gavėjo veiksmų, jam individuali pagalba neturėtų būti teikiama.

(371) Su gyvūnų ligomis susijusi pagalba gali būti teikiama tik dėl ligų, kurios nurodytos Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos sudarytame gyvūnų ligų sąraše, arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 652/2014 ([74]) I ir II prieduose išvardytų gyvūnų ligų ir zoonozių.

(372) Pagalbos schemos turi būti pradėtos taikyti per trejus metus nuo dienos, kurią dėl gyvūnų ligų ar augalų kenkėjų buvo patirta išlaidų ar padaryta žala. Pagalba turi būti išmokama per ketverius metus nuo tos dienos.

(373) *Ex-ante* schemų atveju valstybės narės turi laikytis (728) punkte nustatyto įpareigojimo teikti pranešimus.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(374) Jei taikomos prevencijos priemonės, iš pagalbos lėšų turi būti kompensuojamos šios tinkamos finansuoti išlaidos:

(a) sveikatos patikrų išlaidos;

(b) analizės, įskaitant *in vitro* diagnostiką, išlaidos;

(c) tyrimų ir kitų patikrinimo priemonių (įskaitant USE ir GSE tyrimus) išlaidos;

([73]) 2000 m. gegužės 8 d. Tarybos direktyva 2000/29/EB dėl apsaugos priemonių nuo augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje (OL L 169, 2000 7 10, p. 1).

([74]) 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 652/2014, kuriuo nustatomos išlaidų, susijusių su maisto grandine, gyvūnų sveikata ir gerove bei Europos augalų sveikata ir augalų dauginamąja medžiaga, valdymo nuostatos ir iš dalies keičiami Tarybos direktyvos 98/56/EB, 2000/29/EB ir 2008/90/EB, reglamentai (EB) Nr. 178/2002, (EB) Nr. 882/2004 ir (EB) Nr. 396/2005, Direktyva 2009/128/EB ir Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 ir panaikinami Tarybos sprendimai 66/399/EEB, 76/894/EEB ir 2009/470/EB (OL L 189, 2014 6 27, p. 1).

(d) skiepų, vaistų, gyvūnų sveikatos priežiūros medžiagų ir augalų apsaugos produktų įsigijimo, laikymo, naudojimo ir platinimo išlaidos;

(e) prevencinio gyvūnų skerdimo ar žudymo, ar gyvūninių produktų ir augalų sunaikinimo, valdos ir įrangos valymo ir dezinfekavimo išlaidos.

(375) Jei taikomos kontrolės ir likvidavimo ar išnaikinimo priemonės, iš pagalbos lėšų turi būti kompensuojamos šios tinkamos finansuoti išlaidos:

(a) tyrimų ir kitų patikrinimo priemonių gyvūnų ligų atveju (įskaitant USE ir GSE tyrimus) išlaidos;

(b) skiepų, vaistų, gyvūnų sveikatos priežiūros medžiagų ir augalų apsaugos produktų įsigijimo, laikymo, naudojimo ir platinimo išlaidos;

(c) gyvūnų skerdimo ar žudymo bei sunaikinimo ir su jais susijusių produktų arba augalų sunaikinimo, įskaitant žuvusius arba sunaikintus juos paskiepijus ar jiems pritaikius kitas kompetentingų institucijų nustatytas priemones, taip pat patalpų bei įrangos valymo ir dezinfekavimo išlaidos.

(376) Pagalba, susijusi su (374) ir (375) punktuose nurodytomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, turi būti teikiama natūra ir turi būti mokama prevencijos ir likvidavimo ar išnaikinimo priemonių taikytojui; toks reikalavimas netaikomas tinkamoms finansuoti išlaidoms, nurodytoms (374)(d) ir (375)(b) punktuose, ir tinkamoms finansuoti išlaidoms, nurodytoms (374)(e) ir (375)(c) punktuose (augalų kenkėjų atveju), valdos bei įrangos valymo ir dezinfekavimo išlaidoms.

(377) Jei pagalba skiriama siekiant kompensuoti gyvūnų ligų arba augalų kenkėjų padarytą žalą, kompensacija turi būti apskaičiuojama tik atsižvelgiant į:

(a) rinkos vertę gyvūnų, kurie buvo paskersti, nužudyti, ar nugaišo, arba su jais susijusių produktų ar augalų, kurie buvo sunaikinti:

(i) dėl gyvūnų ligos arba augalų kenkėjo;

(ii) taikant šių gairių (366)(b) punkte nurodytą viešąją programą arba priemonę;

(b) pajamas, prarastas dėl karantino įpareigojimų, sunkumų įsigyjant naujus gyvulius arba persodinant augalus ir privalomos sėjomainos, kurie yra (366)(b) punkte nurodytos viešosios programos arba priemonės dalis.

(378) Ta suma turi būti sumažinta atėmus iš jos visas išlaidas, kurios nebuvo tiesiogiai patirtos dėl gyvūno ligos ar augalų kenkėjo ir kurias pagalbos gavėjas vis tiek būtų patyręs.

(379) (377) punkto a papunktyje nurodyta rinkos vertė nustatoma remiantis gyvūnų, produktų ir augalų verte prieš pat kylant bet kokiam įtarimui apie gyvūnų ligą arba augalų kenkėją arba prieš pat tą įtarimą patvirtinant.

(380) (377) punkte nurodyta pagalba neturi būti didesnė nei išlaidos, susijusios su gyvūnų ligomis ir augalų kenkėjais, ir jų padaryta žala, jei kompetentinga institucija:

(a) oficialiai pripažino gyvūnų ligos protrūkį arba

(b) oficialiai pripažino, kad esama augalų kenkėjų.

(381) Išskirtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais Komisija gali pritarti išlaidoms, patirtoms įgyvendinant būtinas priemones, kurios nenurodytos šiame skirsnyje.

Pagalbos intensyvumas

(382) Pagalba ir bet kokios kitos pagalbos gavėjo gaunamos išmokos (įskaitant išmokas pagal kitą nacionalinę ar Sąjungos priemonę, pagal kuria kompensuojamos tokios pačios tinkamos finansuoti išlaidos) neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

1.2.1.4 Kritusių gyvulių pagalba

(383) Komisija laikys, kad kritusių gyvulių pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(384) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

Su tinkamomis finansuoti išlaidomis susijęs pagalbos intensyvumas:

(385) Toliau nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų atžvilgiu taikomas toks pagalbos intensyvumas:

(a) pagalba padengiama iki 100 % kritusių gyvulių pašalinimo išlaidų ir 75 % tokių kritusių gyvulių sunaikinimo išlaidų; pagalba, kuria kompensuojamos draudimo įmokos, susijusios su kritusių gyvulių pašalinimo ir sunaikinimo išlaidomis, gali būti skirta vadovaujantis šių gairių II dalies 1.2.1.6 skirsnio nuostatomis;

(b) pagalba, kuria padengiama iki 100 % kritusių gyvulių pašalinimo ir sunaikinimo išlaidų, jei ji finansuojama iš mokesčių ar privalomų įnašų, skirtų tokių kritusių gyvulių pašalinimui ir sunaikinimui finansuoti, jeigu tokie mokesčiai ar įnašai yra taikomi tiesiogiai ir tik mėsos sektoriuje;

(c) pagalba, kuria padengiama 100 % kritusių gyvulių pašalinimo ir sunaikinimo išlaidų, jei taikomas įpareigojimas atlikti atitinkamų kritusių gyvulių USE tyrimus arba šių gairių (371) punkte minimos gyvūnų ligos protrūkio atveju.

(386) Pagalba turi būti teikiama tik jei valstybėje narėje vykdoma nuosekli stebėsenos programa, kuria užtikrinama, kad visi toje valstybėje narėje kritę gyvuliai būtų saugiai pašalinti.

(387) Pagalba turi būti teikiama natūra ir neturi apimti tiesioginių išmokų pagalbos gavėjams, išskyrus atvejus, kai pagalbą gaunantis gyvulių augintojas kartu yra paslaugų teikėjas.

(388) Siekiant palengvinti pagalbos administravimą, pagalba gali būti mokama ekonominės veiklos vykdytojams ar įstaigoms, kurie:

(a) veikia žemesnėje grandyje nei gyvulininkystės sektoriuje veiklą vykdančios įmonės ir

(b) teikia paslaugas, susijusias su kritusių gyvulių pašalinimu ir sunaikinimu.

(389) Dėl kritusių gyvulių ir skerdyklų atliekų Komisija ir toliau laikysis politikos netvirtinti su kritusiais gyvuliais susijusios pagalbos subjektams, vykdantiems veiklą žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos sektoriuje, ir pagalbos, kuria kompensuojamos skerdyklų atliekų šalinimo išlaidos. Valstybės pagalba investicijoms, susijusioms su skerdyklų atliekų šalinimu, bus vertinama laikantis investicinei pagalbai taikomų atitinkamų taisyklių.

1.2.1.5 Saugomų gyvūnų padarytos žalos kompensavimo pagalba

(390) Vis didesnį susirūpinimą kelia saugomų gyvūnų daroma žala įrangai, infrastruktūrai, gyvūnams ir augalams. ES apsaugos politikos sėkmė iš dalies priklauso nuo veiksmingo saugomų gyvūnų ir ūkininkų konfliktų valdymo. Todėl Komisija, vadovaudamasi proporcingumo principu, laikys, kad saugomų gyvūnų padarytos žalos kompensavimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(391) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(392) Siekiant sušvelninti konkurencijos iškraipymo riziką ir paskatinti kuo labiau mažinti riziką, iš pagalbos gavėjų reikalaujama minimalaus įnašo. Šis įnašas – tai pagrįstos prevencinės priemonės (pavyzdžiui, jei įmanoma, saugos užtvarai, gyvulius saugantys šunys), kurios yra proporcingos saugomų gyvūnų padaromos žalos rizikai atitinkamoje vietovėje. Jeigu taikyti pagrįstų prevencinių priemonių neįmanoma, atitinkama valstybė narė turėtų įrodyti, kad tokių prevencinių priemonių neįmanoma imtis – tai yra pagalbos laikymo suderinama su vidaus rinka sąlyga.

(393) Valstybė narė turi nustatyti tiesioginį priežastinį patirtos žalos ir saugomo gyvūno elgesio ryšį.

(394) Pagalba turi būti mokama tiesiogiai žalą patyrusiai įmonei arba gamintojų grupei ar organizacijai, kuriai ta įmonė priklauso. Jei pagalba mokama gamintojų grupei ir organizacijai, pagalbos suma neturi viršyti pagalbos sumos, kuri galėtų būti mokama tai įmonei.

(395) Pagalbos schema turi būti įdiegiama per trejus metus nuo dienos, kurią įvyko žalą padaręs įvykis. Pagalba turi būti išmokama per ketverius metus nuo tos dienos.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(396) Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su žala susijusios išlaidos, kurios yra tiesioginė žalą padariusio įvykio pasekmė; tokių išlaidų vertinimą atlieka valdžios institucija, pagalbą teikiančios institucijos pripažintas nepriklausomas ekspertas arba draudimo įmonė.

(397) Žala gali apimti:

(a) žalą, susijusią su nužudytais gyvūnais arba sunaikintais augalais: tinkamos finansuoti išlaidos grindžiamos saugomų gyvūnų nužudyto gyvūno ar sunaikintų augalų rinkos verte;

(b) netiesiogines išlaidas: veterinaro išlaidas, susijusias su sužeistų gyvūnų gydymu, ir darbo jėgos išlaidas, susijusias su dingusių gyvūnų paieška;

(c) materialinę žalą šiam turtui: ūkio įrangai, mašinoms, ūkio pastatams ir atsargoms; materialinės žalos apskaičiavimas turi būti grindžiamas remonto išlaidomis arba turto, kuriam padaryta žala, ekonomine verte iki žalą padariusio įvykio; žala neturi viršyti remonto išlaidų arba žalą padariusio įvykio sukelto tikrosios rinkos vertės sumažėjimo, t. y. turto vertės prieš pat įvykį ir iš karto po jo skirtumo.

(398) Ta suma turi būti sumažinta atėmus iš jos visas išlaidas, kurios nebuvo patirtos dėl žalą padariusio įvykio ir kurias pagalbos gavėjas vis tiek būtų patyręs.

(399) Žala turi būti apskaičiuojama atskiro pagalbos gavėjo lygmeniu.

(400) Investicijos, susijusios su saugumų gyvūnų daromos žalos prevencijos priemonėmis, gali būti remiamos, laikantis šių gairių II dalies 1.1.1.1 skirsnio dėl investicinės pagalbos žemės ūkio valdoms sąlygų.

Pagalbos intensyvumas

(401) Kompensacija gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(402) Netiesioginių išlaidų kompensacija turi būti proporcinga tiesioginėms išlaidoms ir neturi viršyti 80 % visų netiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų.

(403) Pagalba ir kitos išmokos, gautos už žalą, įskaitant išmokas pagal kitas nacionalines ar Sąjungos schemas arba draudimo išmokas už žalą, kuriai kompensuoti skiriama pagalba, neturi viršyti 100 % tiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų ir 80 % netiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų.

1.2.1.6 Draudimo įmokų mokėjimo pagalba

(404) Daugeliu atvejų draudimas yra labai naudinga rizikos ir krizių valdymo priemonė. Dėl šios priežasties ir atsižvelgdama į tai, kad ūkininkų finansavimo galimybės dažnai yra mažesnės, Komisija teigiamai vertina valstybės pagalbą, kuria kompensuojamos draudimo įmokos, kai draudimas susijęs su pirmine žemės ūkio produktų gamyba.

(405) Komisija laikys, kad draudimo įmokų mokėjimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(406) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(407) Pagalba neturi tapti kliūtimi draudimo paslaugų vidaus rinkai veikti. Visų pirma, pagalba neturi būti teikiama tik draudimo paslaugoms, kurias teikia viena draudimo bendrovė arba bendrovių grupė, arba teikiama tik su sąlyga, kad draudimo sutartis turi būti pasirašyta su toje valstybėje narėje įsteigta bendrove.

(408) Perdraudimo sistemos bus vertinamos kiekvienu konkrečiu atveju.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(409) Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos, susijusios su draudimo įmokomis draudžiantis nuo žalos, patirtos dėl gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių, nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų, kritusių gyvulių pašalinimo ir sunaikinimo, dėl saugomų gyvūnų padarytos žalos, kaip nurodyta 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2. 1.4 ir 1.2.1.5 skirsniuose, taip pat nuo žalos, patirtos dėl kitų nepalankių klimato reiškinių, ir (arba) žalos, kurią sukėlė su aplinka susiję įvykiai.

(410) Draudimu gali būti padengiamos tik (409) punkte nurodytos žalos kompensavimo išlaidos ir negali būti reikalaujama nurodyti būsimos gamybos rūšies ar kiekio.

(411) Kai pagalba skiriama siekiant kompensuoti draudimo įmokas draudžiantis nuo nuostolių, kuriuos sukelia su aplinka susiję įvykiai, turi būti įvykdytos šios papildomos sąlygos: su aplinka susijusio įvykio faktą turi būti oficialiai pripažinusi atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija. Prireikus valstybės narės gali iš anksto nustatyti kriterijus, kuriais remiantis laikoma, kad toks oficialus pripažinimas suteiktas. (360) ir (361) punktuose nurodyti indeksai gali būti naudojami apskaičiuojant metinę pagalbos gavėjo žemės ūkio produkciją ir nuostolių mastą.

Pagalbos intensyvumas

(412) Bendrasis pagalbos intensyvumas neturi viršyti 65 % draudimo įmokos išlaidų, išskyrus kritusių gyvulių pašalinimo ir sunaikinimo pagalbą, kurios atveju pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % draudimo įmokos išlaidų, kai draudimo įmokos susijusios su kritusių gyvulių pašalinimu, ir 75 % draudimo įmokos išlaidų, kai draudimo įmokos susijusios su tokių kritusių gyvulių sunaikinimu.

(413) Valstybės narės gali apriboti draudimo įmoką, už kurią galima skirti pagalbą, taikydamos atitinkamas viršutines ribas.

1.2.1.7 Finansinių įnašų į tarpusavio pagalbos fondus kompensavimo pagalba

(414) Komisija laikys, kad finansinių įnašų į tarpusavio pagalbos fondus kompensavimo pagalba, siekiant išmokėti kompensacijas ūkininkams už nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų padarytą žalą, kaip nurodyta 1.2.1.2 ir 1.2.1.3 skirsniuose, ir (arba) su aplinka susijusių įvykių padarytą žalą, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(415) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(416) Atitinkamas tarpusavio pagalbos fondas turi būti:

(a) akredituotas kompetentingos institucijos pagal nacionalinę teisę;

(b) taikyti skaidrią įmokų į fondą ir išmokų iš jo politiką;

(c) turėti aiškias taisykles dėl atsakomybės už susidariusias skolas.

(417) Valstybės narės turi nustatyti tarpusavio pagalbos fondų sukūrimo ir valdymo taisykles, visų pirma susijusias su kompensacinių išmokų skyrimu ir su tokių taisyklių laikymosi administravimu bei stebėsena. Valstybės narės turi užtikrinti, kad fondo taisyklėse būtų numatytos sankcijos, taikytinos įmonės aplaidumo atvejais.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(418) Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos išlaidos, susijusios su finansiniais įnašais į tarpusavio pagalbos fondus siekiant ūkininkams kompensuoti nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų padarytą žalą, kaip nurodyta 1.2.1.2 ir 1.2.1.3 skirsniuose, ir (arba) su aplinka susijusių įvykių padarytą žalą. Finansiniai įnašai gali būti susiję tik su sumomis, kurias tarpusavio pagalbos fondai moka kaip finansinę kompensaciją pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms.

(419) Tais atvejais, kai skiriama finansinių įnašų į tarpusavio pagalbos fondus kompensavimo pagalba, taikomos šios papildomos sąlygos: su aplinka susijusio įvykio faktą turi būti oficialiai pripažinusi atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija. Prireikus valstybės narės gali iš anksto nustatyti kriterijus, kuriais remiantis laikoma, kad toks oficialus pripažinimas suteiktas. (360) ir (361) punktuose nurodyti indeksai gali būti naudojami apskaičiuojant metinę pagalbos gavėjo žemės ūkio produkciją ir nuostolių mastą.

Pagalbos intensyvumas

(420) Pagalba neturi viršyti 65 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(421) Valstybės narės gali apriboti pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančias išlaidas, taikydamos:

(a) viršutines ribas fondui;

(b) tinkamas viršutines ribas fondo nariui ar filialui.

1.2.2. *Gamybos pajėgumų atsisakymo pagalba*

(422) Šis skirsnis taikomas visam žemės ūkio sektoriui ([75]).

1.2.2.1 Pajėgumų atsisakymas dėl gyvūnų, augalų ar žmonių sveikatos, sanitarijos, etinių ar su aplinka susijusių priežasčių

(423) Komisija laikys, kad pajėgumų atsisakymo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(424) Pajėgumų atsisakoma dėl gyvūnų, augalų ar žmonių sveikatos, sanitarijos, etinių ar su aplinka susijusių priežasčių (pavyzdžiui, mažinamas bendras gyvūnų tankumas).

(425) Pagalbos gavėjas turi prisiimti pakankamą įsipareigojimą. Šis įsipareigojimas turėtų būti galutinis ir neatšaukiamas sprendimas sumažinti arba galutinai atsisakyti atitinkamų gamybos pajėgumų. Tai reikštų, kad atitinkama įmonė arba galutinai atsisako pajėgumų, arba tinkamai pagrįstais atvejais pajėgumų atsisako iš dalies. Pagalbos gavėjas turi teisiškai įsipareigoti galutinai ir neatšaukiamai atsisakyti atitinkamų gamybos pajėgumų ir nepradėti tos pačios veiklos kitur. Šių įsipareigojimų privalės laikytis ir bet kuris būsimas atitinkamos žemės ar įrenginio pirkėjas.

(426) Pagalba gali būti skiriama tik toms įmonėms, kurios iš tikrųjų vykdė gamybinę veiklą, ir tik tokiems gamybiniams pajėgumams, kurie iš tikrųjų buvo nuolatos naudojami per pastaruosius penkerius metus iki pajėgumų atsisakymo. Kai tokių gamybinių pajėgumų jau buvo galutinai atsisakyta arba kai toks atsisakymas yra neišvengiamas, pagalbos gavėjas nebegali prisiimti įsipareigojimo, todėl pagalba negali būti išmokama.

(427) Komisija pasilieka sau teisę nustatyti papildomas pagalbos tvirtinimo sąlygas.

(428) Pagalbos skyrimo reikalavimus atitinka tik Sąjungos standartus tenkinančios įmonės. Sąjungos standartų nesilaikančioms įmonėms, kurios bet kokiu atveju būtų priverstos nutraukti gamybą, pagalba neteikiama.

(429) Siekiant išvengti erozijos ir kitokio neigiamo poveikio aplinkai, gamybai nebenaudojama žemės ūkio paskirties žemė per dvejų metų laikotarpį paprastai turi būti apželdinta mišku arba paversta gamtos teritorija taip, kad būtų išvengta neigiamo poveikio aplinkai. Nenaudojama žemės ūkio paskirties žemė gali būti iš naujo pradėta naudoti praėjus 20 metų nuo faktinio pajėgumų atsisakymo. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 VI antraštinės dalies I skyrių ir pagal atitinkamas įgyvendinimo taisykles iki tol turi būti išsaugota gera tokios žemės ūkio paskirties žemės agrarinė ir aplinkosaugos būklė. Įrenginių, kuriems taikoma 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/EB ([76]), eksploatavimas turi būti nutraukiamas pagal tos direktyvos 11 ir 22 straipsnius, kuriuose reikalaujama imtis reikiamų priemonių bet kokios taršos grėsmei išvengti ir atkurti patenkinamą eksploatavimo vietos būklę.

([75]) Žr. žemės ūkio sektoriaus apibrėžtį šių gairių (35) punkto 2 papunktyje.

([76]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

(430) Pagal pagalbos schemą skiriama pagalba turi būti prieinama visoms pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančioms įmonėms.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(431) Pagalba apima kompensaciją už prarastą turto vertę, apskaičiuojamą kaip einamoji turto pardavimo vertė.

(432) Už pajėgumų atsisakymą dėl su aplinka susijusių priežasčių gali būti ne tik kompensuojama prarasta turto vertė, bet ir skirta skatinamoji išmoka, neviršijanti 20 % turto vertės.

(433) Taip pat gali būti skiriama gamybos pajėgumų sunaikinimo išlaidų kompensacija.

(434) Pagalba taip pat gali būti išmokama siekiant padengti įgyvendinant sprendimą dėl pajėgumų atsisakymo atsirandančias privalomas socialines išlaidas.

(435) Miškų įveisimo ir žemės pertvarkymo į gamtos teritorijas pagalba turi būti skiriama laikantis II dalies 2.1.1 ir 2.1.2 skirsniuose nustatytų taisyklių ir negamybinių investicijų taisyklių, nustatytų II dalies 1.1.1.1 skirsnyje.

Pagalbos intensyvumas

(436) Didžiausios pagalbos sumos:

(a) iki 100 %, kai kompensuojamas turto vertės praradimas, kai kompensuojamos gamybos pajėgumų sunaikinimo išlaidos ir įgyvendinant sprendimą dėl pajėgumų atsisakymo atsirandančios privalomos socialinės išlaidos;

(b) iki 120 %, kai kompensuojamas turto vertės praradimas pajėgumų atsisakymo dėl su aplinka susijusių priežasčių atveju.

1.2.2.2 Pajėgumų atsisakymas dėl kitų priežasčių

(437) Komisija laikys, kad pagalba, kuria kompensuojamas pajėgumų atsisakymas dėl kitų priežasčių nei nustatytosios 1.2.2.1 skirsnyje, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(438) Pajėgumų turi būti atsisakoma dėl sektoriaus restruktūrizavimo, veiklos įvairinimo ar ankstyvo išėjimo į pensiją.

(439) Turi būti įvykdytos (425)–(429)punktuose nustatytos sąlygos.

(440) Pagalba, kuri galėtų kliudyti bendro žemės ūkio rinkų organizavimo mechanizmams, negali būti teikiama. Pagalbos schemos sektoriams, kuriems taikomi gamybos apribojimai arba kvotos, bus vertinamos kiekvienu konkrečiu atveju.

(441) Pagalba turi būti numatoma programoje, kurioje nustatyti tikslai ir konkretus tvarkaraštis, susijęs su sektoriaus restruktūrizavimu, veiklos įvairinimu ar ankstyvu išėjimu į pensiją.

(442) Siekiant užtikrinti greitą poveikį rinkoje, pajėgumams atsisakyti skirtų pagalbos schemų trukmė paprastai turėtų būti ribota – ne daugiau kaip šeši mėnesiai skiriami dalyvių paraiškoms priimti, o dar dvylikos mėnesių laikotarpis skiriamas tam, kad būtų faktiškai atsisakyta pajėgumų. Komisija nepatvirtins pagalbos schemų, kurių taikymo trukmė viršija trejus metus, nes iš patirties matyti, kad dėl to gali būti užvilkinti reikalingi pokyčiai.

(443) Visiems atitinkamo sektoriaus ekonominės veiklos vykdytojams turėtų būti suteiktos galimybės naudotis pagalbos schema tomis pačiomis sąlygomis. Tam, kad būtų pasiektas didžiausias įmanomas poveikis, valstybė narė turėtų taikyti skaidrią prašymų dalyvauti konkursuose sistemą, kai visos potencialiai suinteresuotos įmonės yra viešai kviečiamos dalyvauti konkursuose; kartu pagalbos schemos įgyvendinimas turi būti organizuojamas taip, kad netaptų konkurenciją varžančių susitarimų arba suderintų veiksmų tarp atitinkamų įmonių pagrindu arba tam nesudarytų palankių sąlygų.

Tinkamos finansuoti išlaidos ir pagalbos intensyvumas

(444) Taikomos šių gairių II dalies 1.2.2.1 skirsnio nuostatos dėl tinkamų finansuoti išlaidų ir pagalbos intensyvumo, išskyrus (432) punkte nurodytas išlaidas.

1.3. **Kitų rūšių pagalba žemės ūkio sektoriuje**

1.3.1. *Pagalba gyvulininkystės sektoriui*

(445) Komisija palankiai vertina pagalbą, kuri padeda išsaugoti ir gerinti Sąjungos gyvulių genetinę kokybę. Todėl ji laikys, kad gyvulininkystės sektoriui skiriama pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei tokia pagalba tenkins šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo kriterijus ir toliau nurodytas sąlygas.

(446) Šis skirsnis taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms MVĮ. Komisija nepatvirtins valstybės pagalbos, kuria siekiama kompensuoti didelių įmonių išlaidas, nurodytas šiame skirsnyje.

(447) Pagalba turėtų būti teikiama natūra ir neturėtų apimti tiesioginių išmokų pagalbos gavėjams.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(448) Pagalba skiriama ūkinių gyvūnų kilmės knygoms rengti ir tvarkyti, taip pat trečiųjų šalių atliekamiems (arba trečiųjų šalių vardu atliekamiems) tyrimams, kuriais siekiama nustatyti ūkinių gyvūnų genetinę kokybę arba produktyvumą, išskyrus ūkinių gyvūnų savininko vykdomą kontrolę ir įprastą pieno kokybės kontrolę.

(449) Tinkamos finansuoti išlaidos yra:

(a) šios administracinės (448) punkte nurodytų ūkinių gyvūnų kilmės knygų rengimo ir tvarkymo išlaidos:

(i) duomenų apie gyvūnus (pavyzdžiui, gyvūno kilmė, gimimo data, apvaisinimo data, nugaišimo data ir priežastys) rinkimo ir administravimo, duomenų, kurie būtini ūkinių gyvūnų kilmės knygoms parengti ir tvarkyti, ekspertinio vertinimo, atnaujinimo ir apdorojimo išlaidos;

(ii) administracinių darbų, susijusių su atitinkamų duomenų apie gyvūnus registravimu ūkinių gyvūnų kilmės knygose, išlaidos;

(iii) ūkinių gyvūnų kilmės knygų duomenims tvarkyti naudojamos programinės įrangos atnaujinimo išlaidos;

(iv) informacijos apie ūkinių gyvūnų kilmės knygas ir tose knygose pateiktų duomenų skelbimo internete išlaidos arba

(v) kitos susijusios administracinės išlaidos;

(b) toliau nurodytos išlaidos, susijusios su tyrimais, kuriais siekiama nustatyti ūkinių gyvūnų genetinę kokybę arba produktyvumą, kaip nurodyta (448) punkte:

(i) tyrimų arba kontrolės išlaidos;

(ii) susijusios tokių tyrimų ir kontrolės duomenų rinkimo ir vertinimo siekiant pagerinti gyvulių sveikatos būklę ir aplinkos apsaugos lygį išlaidos;

(iii) susijusios tokių tyrimų ir kontrolės duomenų rinkimo ir vertinimo siekiant įvertinti gyvulių genetinę kokybę, kad būtų galima taikyti pažangesnius veisimo metodus ir išlaikyti genetinę įvairovę, išlaidos, arba

(iv) kitos susijusios išlaidos.

Pagalbos intensyvumas

(450) Gali būti leidžiama teikti pagalbą, kuria padengiama iki 100 % administracinių išlaidų, susijusių su ūkinių gyvūnų kilmės knygų rengimu ir tvarkymu.

(451) Bus leidžiama teikti pagalbą, kuria padengiama iki 70 % tyrimų, kuriais siekiama nustatyti ūkinių gyvūnų genetinę kokybę arba produktyvumą ir kuriuos atlieka trečiosios šalys ar kurie atliekami jų vardu, išlaidų.

1.3.2. *Pagalba žemės ūkio produktų pardavimo skatinimo priemonėms*

(452) Komisija laikys, kad pagalba žemės ūkio produktų pardavimo skatinimo priemonėms yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(453) Šis skirsnis taikomas visam žemės ūkio sektoriui ([77]). (464) punkto a papunktyje nurodytą pagalbą konkursams, prekybos mugėms arba parodoms organizuoti gali gauti tik MVĮ.

(454) Pardavimo skatinimo veikla turi būti siekiama informuoti visuomenę apie žemės ūkio produktų ypatybes (pavyzdžiui, organizuojant konkursus, dalyvaujant prekybos mugėse ir viešųjų ryšių veikloje, skleidžiant mokslo žinias, leidžiant leidinius su faktine informacija) arba skatinti ekonominės veiklos vykdytojus ar vartotojus pirkti tam tikrą žemės ūkio produktą rengiant pardavimo skatinimo kampanijas.

(455) Pardavimo skatinimo kampanija turi būti pirmiausia skirta produktams, kuriems taikomos kokybės sistemos, kaip nurodyta (282) punkte, arba būti bendro pobūdžio ir būti naudinga visiems tam tikro produkto gamintojams.

(456) Pardavimo skatinimo kampanija turi atitikti Direktyvos 2000/13/EB ([78]) 2 straipsnį ir, kai tinkama, specialias ženklinimo taisykles.

(457) Pranešdamos apie pagalbą arba pagalbos schemą, taikomą pardavimo skatinimo kampanijai, valstybės narės turi atsiųsti reprezentatyvius informacinės medžiagos pavyzdžius. Jei tuomet, kai siunčiamas pranešimas, tokios medžiagos neturima, turėtų būti įsipareigojama pateikti šią medžiagą vėliau ir bet kuriuo atveju prieš pardavimo skatinimo kampanijos pradžią.

(458) Apie pardavimo skatinimo kampanijas, kurių organizavimo išlaidos viršija (37) punkto b papunktyje nurodytą pranešimo ribą, turi būti pranešama atskirai.

(459) Pardavimo skatinimo priemones gali taikyti gamintojų grupės arba kitos organizacijos, nepriklausomai nuo jų dydžio. Kai pardavimo skatinimo priemones taiko gamintojų grupės arba kitos organizacijos, galimybė dalyvauti taikant tas priemones neturi priklausyti nuo narystės šiose grupėse arba organizacijose, o bet koks įnašas mokant grupės arba organizacijos administravimo mokesčius neturi viršyti pardavimo skatinimo priemonių taikymo išlaidų.

(460) Pagalba turi būti teikiama:

(a) natūra arba

(b) kompensuojant pagalbos gavėjo patirtas faktines išlaidas.

(461) Nukrypstant nuo (460) punkto, pagalba pardavimo skatinimo kampanijoms turi būti teikiama tik natūra kaip subsidijuojamos paslaugos.

(462) Kai pagalba teikiama natūra, pagalba neturi apimti tiesioginių išmokų pagalbos gavėjams, o turi būti mokama pardavimo skatinimo priemones taikančiam subjektui.

(463) Pagalba už (464)(a) punkto v papunktyje nurodytus simbolinius prizus gali būti mokama pardavimo skatinimo priemonę taikančiam subjektui tik tuo atveju, jeigu prizas buvo faktiškai įteiktas ir pateiktas jo įteikimo įrodymas.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(464) Išlaidos, kurioms kompensuoti gali būti skirta žemės ūkio produktų pardavimo skatinimo Sąjungoje pagalba, yra:

(a) kai organizuojami konkursai, prekybos mugės ar parodos ir juose dalyvaujama, ir kai pagalba yra prieinama visiems atitinkamos vietovės pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkantiems subjektams (remiantis objektyviai nustatytomis sąlygomis):

(i) dalyvavimo mokesčiai;

(ii) kelionės išlaidos ir gyvūnų vežimo išlaidos;

([77]) Žr. žemės ūkio sektoriaus apibrėžtį šių gairių (35) punkto 2 papunktyje.

([78]) 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių maisto produktų ženklinimą, pateikimą ir reklamavimą, derinimo (OL L 109, 2000 5 6, p. 29).

(iii) išlaidos leidiniams ir interneto svetainėms, kuriuose skelbiama apie renginį;

(iv) patalpų bei stendų nuomos ir stendų sumontavimo bei išmontavimo išlaidos;

(v) išlaidos simboliniams prizams: vienam konkurso nugalėtojui skirto vieno prizo vertė negali būti didesnė kaip 1 000 EUR;

(b) išlaidos spausdintiniams ir elektroniniams leidiniams, interneto svetainėms ir elektroninės žiniasklaidos, radijo ar televizijos programų intarpams, kuriais siekiama pateikti faktinę informaciją apie pagalbos gavėjus iš atitinkamo regiono arba gaminančius atitinkamą produktą, su sąlyga, kad informacija yra neutrali ir kad visiems pagalbos gavėjams suteiktos lygios galimybės būti paminėtiems taip skelbiant informaciją;

(c) išlaidos, patirtos skleidžiant mokslo žinias ir faktinę informaciją apie:

(i) (282) punkte nurodytas kokybės sistemas, kurios gali būti taikomos kitų valstybių narių ir trečiųjų šalių žemės ūkio produktams;

(ii) bendrinius žemės ūkio produktus ir jų maistinę vertę bei siūlomą vartojimo paskirtį;

(d) išlaidos, susijusios su vartotojams skirtomis pardavimo skatinimo kampanijoms žiniasklaidoje arba mažmeninės prekybos vietose, taip pat su visa pardavimo skatinimo kampanijos medžiaga, kuri dalijama tiesiogiai vartotojams.

Nuoroda į tam tikrą įmonę, prekės ženklą ar kilmę

(465) Vykdant (464) punkto c papunktyje nurodytą pardavimo skatinimo veiklą ir (464) punkto d papunktyje nurodytas pardavimo skatinimo kampanijas, visų pirma bendro pobūdžio pardavimo skatinimo veiklą, kuri naudinga visiems tos rūšies produkto, su kuriuo susijusi pardavimo skatinimo veikla, gamintojams, neturi būti minimas jokios konkrečios įmonės, prekės ženklo pavadinimas ar nurodoma konkreti kilmė. (464) punkto d papunktyje nurodytos pardavimo skatinimo kampanijos neturi būti skirtos vienos ar kelių konkrečių bendrovių produktams.

(466) Tačiau su kilmės nuoroda susijęs apribojimas netaikomas (464) punkto c ir d papunkčiuose nurodytai pardavimo skatinimo veiklai ir pardavimo skatinimo kampanijoms, daugiausia susijusioms su produktais, kuriems taikomos (282) punkte nurodytos kokybės sistemos, tačiau turi būti įvykdytos šios sąlygos:

(a) jei vykdant pardavimo skatinimo veiklą daugiausia dėmesio skiriama Sąjungos pripažintiems pavadinimams, galima nurodyti produktų kilmę, jei ši nuoroda tiksliai atitinka Sąjungos registruotąją;

(b) kai veikla susijusi su produktais, kuriems taikomos kitos kokybės sistemos nei Sąjungos pripažintiems pavadinimams taikomos sistemos, produktų kilmė gali būti paminėta su sąlyga, kad tokia informacija bus šalutinė. Vertindama, ar kilmė iš tiesų minima kaip šalutinė informacija, Komisija atsižvelgs į bendrą teksto apimtį ir (arba) simbolio (įskaitant paveikslėlius) dydį, taip pat į bendrą kilmės pristatymą – tai bus lyginama su tekstu ir (arba) simboliu, kuriais daroma nuoroda į pagrindinius pardavimo argumentus, t. y. pardavimo skatinimo kampanijos dalį, nesusijusią su produkto kilme.

Pagalbos intensyvumas

(467) (464) punkto a–c papunkčiuose nurodytoms tinkamoms finansuoti išlaidoms skirtos pagalbos intensyvumas neturės viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(468) (464) punkto d papunktyje ir (455) punkte nurodytoms pardavimo skatinimo kampanijoms, kurios daugiausia susijusios su produktais, kuriems taikomos kokybės sistemos, skirtos pagalbos intensyvumas negali viršyti 50 % tinkamų finansuoti kampanijos išlaidų. Jei sektoriaus lėšomis (bet kokia forma) padengiama bent 50 % išlaidų (pavyzdžiui, taikomi specialūs mokesčiai), pagalbos intensyvumas gali siekti 100 % ([79]).

(469) (464) punkto d papunktyje ir (455) punkte nurodytoms bendro pobūdžio pardavimo skatinimo kampanijoms skirtos pagalbos intensyvumas gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

([79]) 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Prancūzija prieš Komisiją*, T-139/09.

Pardavimo skatinimas trečiosiose šalyse

(470) Komisija įvertins valstybės pagalbą pardavimo skatinimui trečiosiose šalyse ir pripažins, kad ji suderinama su Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu, jeigu ta pagalba atitiks Reglamente (EB) Nr. 3/2008 nustatytas sąlygas. Tačiau Komisija nepripažins, pardavimo skatinimui skiriamos valstybės pagalbos suderinama su vidaus rinka, jei:

(a) ji suteikiama konkrečioms įmonėms arba komerciniams prekių ženklams;

(b) yra rizika, kad ji kelia grėsmę prekybai kitų valstybių narių produktais arba juos nuvertina.

1.3.3. *Pagalba atokiausiems regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms*

(471) Komisija laikys, kad pagalba atokiausiems regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(472) Šis skirsnis taikomas visam žemės ūkio sektoriui ([80]).

(473) Atokiausių regionų atveju pagal Reglamento (ES) Nr. 228/2013 23 straipsnio 4 dalį Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai netaikomi toliau išvardytų rūšių pagalbai, kurią valstybės narės skyrė pagal tą reglamentą:

(a) priemonėms vietos žemės ūkio produkcijai pagal to reglamento IV skyrių;

(b) pagalbai, kurią Prancūzija skyrė cukraus sektoriui pagal to reglamento 23 straipsnio 3 dalį;

(c) pagalbai, skirtai augalų sveikatos programoms pagal to reglamento 24 straipsnį, ir

(d) pagalbai, kurią Ispanija skyrė tabako gamybai Kanarų salose pagal to reglamento 28 straipsnį.

(474) Išskyrus minėtus atvejus, priemonėms, susijusioms su atokiausiais regionais, valstybės pagalbos taisyklės taikomos, laikantis tokios ypatingos tvarkos: Reglamento (ES) Nr. 228/2013 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Komisija gali leisti teikti veiklos pagalbą Sutarties I priede nurodytus žemės ūkio produktus, kuriems taikomi Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai, gaminančiuose, perdirbančiuose ir parduodančiuose sektoriuose, kad būtų sušvelnintos konkrečios ūkininkavimo atokiausiuose regionuose kliūtys, atsirandančios dėl tų regionų izoliuotumo, nuošalumo ir ypatingo atokumo.

(475) Egėjo jūros salų atveju pagal Reglamento (ES) Nr. 229/2013 17 straipsnio 3 dalį Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai netaikomi išmokoms, kurias pagal to reglamento III ir IV skyrius išmokėjo Graikija, laikydamasi to reglamento.

(476) Išskyrus minėtus atvejus, priemonėms, susijusioms su mažosiomis Egėjo jūros salomis, valstybės pagalbos taisyklės taikomos, laikantis tokios ypatingos tvarkos: Reglamento (ES) Nr. 229/2013 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Komisija gali leisti teikti veiklos pagalbą Sutarties I priede nurodytus žemės ūkio produktus, kuriems taikomi Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai, gaminančiuose, perdirbančiuose ir parduodančiuose sektoriuose, kad būtų sušvelnintos konkrečios ūkininkavimo mažosiose Egėjo jūros salose kliūtys, atsirandančios dėl tų salų izoliuotumo, mažo dydžio, kalnuoto reljefo ir klimato, jų ekonominės priklausomybės nuo nedaugelio produktų ir atokumo nuo rinkų.

([80]) Žr. žemės ūkio sektoriaus apibrėžtį šių gairių (35) punkto 2 papunktyje.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(477) Papildomos žemės ūkio produktų, pagamintų atokiausiuose regionuose ir mažosiose Egėjo jūros salose, vežimo išlaidos gali būti kompensuojamos laikantis šių sąlygų:

(a) pagalbos gavėjai savo gamybos veiklą vykdo atokiausiuose regionuose arba mažosiose Egėjo jūros salose;

(b) pagalbą galima iš anksto objektyviai kiekybiškai įvertinti pagal nustatytą sumą arba koeficientą už toną / kilometrą, arba pagal bet kurį kitą atitinkamą vienetą;

(c) apskaičiuojant papildomas vežimo išlaidas remiamasi duomenimis apie reisą, kuriuo produktai atitinkamos valstybės narės viduje vežami pagalbos gavėjui pigiausiai kainuojančia transporto priemone, atsižvelgiant į su aplinka susijusias išorines išlaidas;

(d) atokiausių regionų atveju tinkamos finansuoti papildomos vežimo išlaidos gali apimti žemės ūkio produktų vežimo iš jų gamybos vietos į vietas atokiausiose vietovėse, kur jie perdirbami.

(478) Pasiūlymus teikti valstybės pagalbą kitoms išlaidoms nei papildomos vežimo išlaidos padengti, kuria siekiama patenkinti atokiausių regionų ir mažųjų Egėjo jūros salų poreikius, Komisija vertins atsižvelgdama į kiekvieną konkretų atvejį, remdamasi tiems regionams taikomais bendraisiais vertinimo principais ir konkrečiomis teisinėmis nuostatomis, taip pat atsižvelgdama, jei taikoma, į atitinkamų priemonių suderinamumą su minėtiems regionams skirtomis kaimo plėtros programomis bei jų poveikį konkurencijai tuose regionuose ir kitose Sąjungos teritorijos dalyse.

1.3.4. *Žemės ūkio reikmėms naudojamos žemės konsolidavimo pagalba*

(479) Komisija laikys, kad žemės ūkio reikmėms naudojamos žemės konsolidavimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(480) Tinkamos finansuoti išlaidos turi apimti tik teisines, administracines ir tyrimų išlaidas, susijusias su žemės konsolidavimu.

Pagalbos intensyvumas

(481) Pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % patirtų faktinių išlaidų.

1.3.5. *Sunkumų patiriančių įmonių sanavimo ir restruktūrizavimo pagalba*

(482) Sunkumus patiriančių žemės ūkio sektoriaus įmonių sanavimo ir restruktūrizavimo pagalba bus vertinama vadovaujantis Bendrijos gairėmis dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (su pakeitimais ar pakeistomis) ([81]).

(483) Tačiau, jei sanavimo ir restruktūrizavimo pagalba skiriama pirminę žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms, taikomos šios išimtys:

(a) nukrypdama nuo Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti 79 punkto, Komisija MVĮ skirtai pagalbai taip pat gali netaikyti reikalavimo apie kiekvieną pagalbos atvejį pranešti atskirai, jei MVĮ, kuriai skiriama pagalba, neatitinka nė vieno iš Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti 10 punkte išdėstytų kriterijų;

([81]) Gairių dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti projektas pateiktas svetainėje http://ec.europa.eu/competition/consultations/2013_state_aid_rescue_restructuring/index_en.html

(b) principas, pagal kurį sanavimo ir restruktūrizavimo pagalba turėtų būti skiriama tik vieną kartą, taip pat taikomas pirminės žemės ūkio produktų gamybos sektoriui; tačiau taikomas ne 10 metų laikotarpis, kaip nurodyta Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti 3.3 skirsnyje, o penkerių metų laikotarpis.

1.3.6. *Pagalba moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai žemės ūkio sektoriuje*

(484) Komisija laikys, kad pagalba moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai žemės ūkio sektoriuje yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(485) Šis skirsnis taikomas visam žemės ūkio sektoriui ([82]).

(486) Remiamas projektas turi būti svarbus visoms įmonėms, vykdančioms veiklą tam tikrame žemės ūkio sektoriuje ar atitinkamoje jo dalyje.

(487) Prieš pradedant įgyvendinti remiamą projektą, internete turi būti skelbiama ši informacija:

(a) kad remiamas projektas yra vykdomas;

(b) remiamo projekto tikslai;

(c) apytikslė remiamo projekto rezultatų skelbimo data;

(d) interneto adresas, kuriuo bus skelbiami remiamo projekto rezultatai;

(e) teiginys, kad rezultatai nemokamai prieinami visoms įmonėms, vykdančioms veiklą tam tikrame žemės ūkio sektoriuje arba atitinkamoje jo dalyje.

(488) Su remiamo projekto rezultatais internete turi būti įmanoma susipažinti nuo remiamo projekto pabaigos datos arba datos, kurią bet kokia informacija apie jo rezultatus pateikiama tos konkrečios organizacijos nariams, atsižvelgiant į tai, kuris įvykis pirmesnis. Su rezultatais internete turi būti įmanoma susipažinti mažiausiai penkerius metus nuo remiamo projekto pabaigos datos.

(489) Pagalba turi būti skiriama tiesiogiai mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijai. Priemonė neturi būti susijusi su pagalbos teikimu žemės ūkio sektoriuje veiklą vykdančioms įmonėms remiantis žemės ūkio produktų kaina.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(490) Tinkamos finansuoti išlaidos:

(a) išlaidos personalui, susijusios su projektui vykdyti įdarbintais tyrėjais, technikais ir kitais pagalbiniais darbuotojais;

(b) išlaidos priemonėms ir įrenginiams, atsižvelgiant į mastą ir laikotarpį, kuriuo jie naudojami projektui. Jei šios priemonės ir įrenginiai nenaudojami visą projekto trukmę, tik tos nusidėvėjimo išlaidos, kurios atitinka projekto trukmę ir yra apskaičiuotos pagal visuotinai priimtus apskaitos principus, laikomos tinkamomis finansuoti;

(c) išlaidos pastatams ir žemei, atsižvelgiant į mastą ir laikotarpį, kuriuo jie naudojami projektui. Tik tos su pastatais susijusios nusidėvėjimo išlaidos, kurios atitinka projekto trukmę ir yra apskaičiuotos pagal visuotinai priimtus apskaitos principus, laikomos tinkamomis finansuoti. Tinkamas finansuoti išlaidas žemei sudaro komercinio sandorio arba faktinės kapitalo sąnaudos;

([82]) Žr. žemės ūkio sektoriaus apibrėžtį šių gairių (35) punkto 2 papunktyje.

(d) išlaidos pagal sutartis vykdomiems moksliniams tyrimams, žinioms ir patentams, perkamiems arba įsigyjamiems pagal licenciją iš išorės šaltinių įprastomis rinkos sąlygomis, taip pat konsultavimo ir lygiaverčių paslaugų, naudojamų vien projektui, išlaidos;

(e) papildomos pridėtinės išlaidos ir kitos veiklos išlaidos, įskaitant išlaidas medžiagoms, reikmenims ir panašiems produktams, tiesiogiai susidariusios vykdant projektą.

Pagalbos intensyvumas

(491) Pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(492) Pagalba moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai žemės ūkio sektoriuje, neatitinkanti pirmiau nurodytų sąlygų, bus vertinama vadovaujantis Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistema ([83]).

2 skyrius. Pagalba miškų ūkio sektoriui, bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis, skiriama kaip papildomas tokių bendrai finansuojamų priemonių nacionalinis finansavimas arba skiriama tik kaip valstybės pagalba

(493) Miškų ūkio sektorius nepatenka į Sutarties 42 straipsnio ir jos I priedo taikymo sritį. Valstybės narėse miškų ūkio sektoriui skiriamai pagalbai taikomi Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai. Nors gamtinės kamštienos, žaliavinės, trupintos, granuliuotos arba maltos kamštienos, kamštienos atliekų (KN pozicija 4501) gamyba ir kaštainių (KN kodas 0802 41 00) gamyba patenka į Sutarties I priedo taikymo sritį, pagalba miškų ūkio veiklai, susijusiai su tais medžiais, gali patekti į šio gairių skyriaus taikymo sritį.

(494) Siekiant Sąjungos tikslo, nurodyto Reglamento (EB) Nr. 1305/2013 20 konstatuojamojoje dalyje, 4 ir 5 straipsniuose, tausaus ir klimatui palankaus žemės naudojimo pagalba apima miškų plotų plėtrą bei darnų miškų ūkio tvarkymą. Šiomis gairėmis siekiama užtikrinti derėjimą su Reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 ir jo įgyvendinimo bei deleguotaisiais aktais ir bendraisiais valstybės pagalbos principais. Tie principai daro poveikį šiose gairėse numatytoms tinkamoms finansuoti išlaidoms ir pagalbos intensyvumo normoms.

(495) Šių gairių 2 skyriaus nuostatomis nedaromas poveikis galimybei skirti valstybės pagalbą miškų ūkio sektoriui pagal Sąjungos taisykles, taikomas visiems arba prekybos ir pramonės sektoriams, kaip nurodyta šių gairių (34) punkte. Šių gairių II dalies 2 skyrius netaikomas pagalbai investicijoms į energijos taupymą ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją, nes tokia pagalba turėtų atitikti 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gaires (išskyrus atvejus, kai jai netaikomas įpareigojimas pranešti). Tačiau, laikantis Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 5 straipsnio 5 dalies c punkto, 21 straipsnio 1 dalies e punkto ir 26 straipsnio, šios gairės apima investicijas, susijusias su medienos kaip žaliavos ar energijos šaltinio naudojimu tik atliekant visus darbus iki pramoninio perdirbimo. Šios gairės netaikomos su mišku susijusioms pramonės šakoms.

(496) Pagal šį skyrių Komisija pripažins, kad valstybės pagalba miškų ūkio sektoriui yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitinka šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir 2.1–2.9 skirsniuose nustatytus konkrečius reikalavimus.

([83]) OL C 198, 2014 6 27, p. 1.

(497) Į šio skyriaus taikymo sritį patenka miškų ūkio sektoriaus pagalba, numatyta šių gairių (23) punkto b papunktyje.

(498) Miškų valdymo nuosavybės teise struktūra ir miškotvarka įvairiose Sąjungos šalyse skiriasi. Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 22–26 straipsniuose ir 34 straipsnyje nustatyti konkretūs apribojimai, susiję su potencialiais pagalbos pagal miškų ūkio sektoriaus priemones, bendrai finansuojamas iš EŽŪFKP lėšų, gavėjais. Miškininkystės priemonių, kurios įtrauktos į kaimo plėtros programą ir kurioms skiriama EŽŪFKP parama, atveju Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 nustatyti su potencialiais pagalbos gavėjais susiję apribojimai taikomi (išskyrus tropinius ar subtropinius miškus ir miškingas vietoves Azorų, Madeiros, Kanarų salų, mažųjų Egėjo jūros salų, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 229/2013, ir Prancūzijos užjūrio departamentų teritorijose) šių gairių II dalies 2.1.1–2.1.5 skirsniams. Siekiant papildyti ES kaimo plėtros politiką, apribojimai, susiję su potencialiais pagalbos gavėjais, netaikomi į kaimo plėtros priemones panašioms miškininkystės priemonėms, kurios finansuojamos tik nacionalinėmis lėšomis, taip pat netaikomi konkrečioms pagalbos priemonėms, numatytoms šių gairių II dalies 2.8 ir 2.9 skirsniuose. Tačiau investicijų į miškininkystės technologijas ir miško produktų perdirbimą, kaupimą ir prekybą bei gamintojų grupių veiklos pradžią, kaip nurodyta 2.1.5 ir 2.7 skirsniuose, atveju pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 26 ir 27 straipsnius turėtų būti visuomet taikomi su pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų dydžiu susiję apribojimai.

2.1. Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą

(499) Komisija laikys, kad pagalba investicijoms į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(500) Šis skirsnis susijęs su miškų veisimo ir miško plotų kūrimo pagalba, agrarinės miškininkystės sistemų kūrimo pagalba, miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, katastrofinių įvykių, klimato kaitos sukeltų įvykių, kenkėjų ir ligų protrūkio prevencijos ir jų miškams padarytos žalos likvidavimo pagalba, investicijomis, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė bei klimato kaitos švelninimo potencialas, taip pat investicijomis į miškininkystės technologijas ir miško produktų perdirbimą, kaupimą ir prekybą.

(501) 2011 m. gegužės 3 d. ES biologinės įvairovės strategijoje iki 2020 m. ([84]) raginama rengti miškotvarkos planus, siekiant užtikrinti miškų ūkio tvarumą; tai turėtų būti daroma tose srityse, kurios gali būti finansuojamos Sąjungos lėšomis. Todėl visais atvejais, kai Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 nustatytas toks reikalavimas į kaimo plėtros programą įtrauktai konkrečiai miškininkystės priemonei, valdoms, viršijančioms tam tikrą dydį, kurį valstybės narės turi nustatyti savo kaimo plėtros programose arba kituose dokumentuose, pagalba turi būti skiriama su sąlyga, kad pateikta reikiama informacija iš miškotvarkos plano arba lygiaverčio dokumento, atitinkančio darnaus miškų ūkio tvarkymo koncepciją, apibrėžtą 1993 m. Ministrų konferencijoje dėl Europos miškų apsaugos („darnaus miškų ūkio tvarkymo koncepciją“) ([85]). Šis reikalavimas netaikomas pagal šias gaires skiriamai miškų ūkio pagalbai, kuri finansuojama tik iš nacionalinio biudžeto lėšų.

([84]) Žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Biologinė įvairovė – mūsų gyvybės draudimas ir gamtinis turtas. ES biologinės įvairovės strategija iki 2020 m.“ (COM(2011) 244 *final*).

([85]) 1993 m. birželio 16–17 d. antroji Ministrų konferencija dėl Europos miškų apsaugos, Helsinkis, Suomija; „H1 rezoliucija. Bendrosios darniojo Europos miškų ūkio gairės“.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(502) Apyvartinis kapitalas neturėtų būti laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis, kai investuojama į miškų ūkio sektorių. Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 45 straipsnyje nurodytos šios įprastinės tinkamos finansuoti investicinės išlaidos:

(a) nekilnojamojo turto statybos, įsigijimo (įskaitant išperkamąją nuomą) arba atnaujinimo išlaidos; su įsigyta žeme susijusios išlaidos gali būti tinkamos finansuoti tik jei jos neviršija 10 % visų tinkamų finansuoti atitinkamo veiksmo išlaidų; išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais tas ribinis dydis gali būti padidintas ir viršyti su aplinkos išsaugojimu susijusiems veiksmams nustatytą procentinį dydį;

(b) mašinų ir įrangos pirkimo arba išperkamosios nuomos išlaidos, neviršijančios turto rinkos vertės;

(c) bendrosios išlaidos, susijusios su a ir b punktuose nurodytomis išlaidomis, pvz., atlygis architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokesčiai, susiję su konsultacijomis, kaip siekti aplinkosauginio ir ekonominio tvarumo, įskaitant galimybių studijas; išlaidos galimybių studijoms tinkamos finansuoti net ir tuo atveju, jei remiantis jų rezultatais nėra patiriama išlaidų pagal a ir b punktus;

(d) kompiuterių programinės įrangos įsigijimo ar kūrimo išlaidos ir patentų, licencijų, autorių teisių ir prekių ženklų įsigijimo išlaidos;

(e) miškotvarkos ir lygiaverčių priemonių rengimo išlaidos.

(f) kitos išlaidos, susijusios su išperkamosios nuomos sutartimis, pvz., nuomotojo pelnas, palūkanų perfinansavimo išlaidos, pridėtinės išlaidos ir draudimo mokesčiai, negali būti laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis.

(503) Be to, Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 numatytų miškininkystės priemonių tikslai ir pobūdis lemia tai, kurie veiksmai (įskaitant vienkartines intervencijas) gali būti laikomi atitinkančiais pagalbos skyrimo kriterijus. Siekiant užtikrinti derėjimą su Reglamentu (ES) Nr. 1305/2013, tinkamos finansuoti miškininkystės priemonių išlaidos, nurodytos šiose gairėse, dera su tinkamomis finansuoti išlaidomis, susijusiomis su konkrečia Reglamente (ES) Nr. 1305/2013 nurodyta miškininkystės priemone.

2.1.1. *Miškų veisimo ir miško plotų kūrimo pagalba*

(504) Komisija laikys, kad miškų veisimo ir miško plotų kūrimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

Pagalbos gavėjai

(505) Įveisimo išlaidoms padengti skirta pagalba ir metinė priemoka gali būti skiriamos viešiems ir privatiems žemės turėtojams ir jų asociacijoms.

(506) Pagalba miško įveisimui valdžios institucijoms priklausančioje žemėje arba greitai augantiems medžiams teikiama tik įveisimo išlaidoms padengti. Valstybinės žemės atveju pagalba gali būti skiriama tik tuo atveju, jei tokią žemę valdanti įstaiga yra privati įstaiga arba savivaldybė.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(507) Pagalba apima miškų ir miško plotų kūrimo žemės ūkio reikmėms ir ne žemės ūkio reikmėms naudojamoje žemėje išlaidas. Pagalba, teikiama kaip metinė priemoka už hektarą, taip pat gali būti teikiama padengti prarastas žemės ūkio pajamas ir priežiūros, įskaitant ankstyvuosius bei vėlyvuosius valymus, išlaidas ne ilgesniam kaip dvylikos metų laikotarpiui.

(508) Pagalba negali būti teikiama trumpos rotacijos želdiniams skirtiems medžiams, Kalėdų eglutėms arba energijai gaminti skirtiems greitai augantiems medžiams. Sodinamų augalų rūšys turi būti parenkamos pagal vietovės aplinkos bei klimato sąlygas ir atitikti būtiniausius aplinkos reikalavimus.

(509) Miškų veisimo ir miško plotų kūrimo priemonėms taikomi šie būtiniausi aplinkosaugos reikalavimai:

(a) pasirenkant sodintinas rūšis, plotus ir naudotinus metodus, turi būti užtikrinama, kad miškas nebūtų nederamai įveistas pažeidžiamose buveinėse, tokiose kaip durpynai ir šlapynės, ir kad nebūtų padarytas neigiamas poveikis didelės ekologinės vertės vietovėms, įskaitant didelės gamtinės vertės ūkininkavimo vietoves. Teritorijose, kurios pagal Tarybos direktyvą 92/43/EEB ([86]) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/147/EB ([87]) yra priskirtos „Natura 2000“ teritorijoms, įveisti mišką leidžiama, tik jei tai dera su atitinkamų teritorijų valdymo tikslais ir tik sutarus su valstybės narės institucija, atsakinga už programos „Natura 2000“ įgyvendinimą;

(b) pasirenkant medžių rūšis, veisles, ekotipus ir kilmės vietas, turi būti atsižvelgiama į atsparumo klimato kaitai ir gaivalinėms nelaimėms poreikį ir atitinkamos vietovės dirvožemio ir hidrologinę būklę, taip pat į vietos sąlygomis galinčias pasireikšti rūšių invazines savybes, kaip tai apibrėžta valstybių narių. Pagalbos gavėjas privalo saugoti mišką ir jį prižiūrėti bent laikotarpiu, už kurį mokama priemoka už prarastas žemės ūkio pajamas ir priežiūrą. Tai turi apimti tolesniam miško vystymuisi reikiamą priežiūrą, retinimą ar ganymą, konkurencijos su žoline augalija reguliavimą ir užtikrinimą, kad nesiformuotų tankus linkęs užsidegti pomiškis. Valstybės narės turi nustatyti trumpiausią ir ilgiausią laikotarpį, po kurio kertami greitai augančių rūšių medžiai. Trumpiausias laikotarpis turi būti ne trumpesnis kaip 8 metai, o ilgiausias laikotarpis – ne ilgesnis kaip 20 metų;

(c) tais atvejais, kai dėl sudėtingų aplinkos ar klimato sąlygų, įskaitant aplinkos būklės blogėjimą, negalima tikėtis, kad sodinant daugiamečius miško augalus pavyks suformuoti taikomuose nacionalinės teisės aktuose apibrėžtą miško dangą, valstybė narė gali leisti pagalbos gavėjui suformuoti kitokią sumedėjusios augmenijos dangą. Tokiu atveju pagalbos gavėjas turi vykdyti tokią pačią, kaip miškams taikomą priežiūrą ir apsaugą;

(d) tuo atveju, kai miško įveisimo veiksmais sukuriamas miškas, kurio dydis viršija tam tikrą valstybių narių nustatytiną ribą, vykdant tą veiksmą turi būti:

(i) sodinamos tik prie aplinkos prisitaikiusios rūšys ir (arba) toje biogeografinėje vietovėje klimato kaitai atsparios rūšys, kurios, kaip nustatyta atlikus poveikio vertinimą, nekelia grėsmės biologinei įvairovei ir ekosistemos funkcijoms ar neturi neigiamo poveikio žmogaus sveikatai; arba

(ii) sodinami skirtingų rūšių medžiai: plačialapiais medžiais apsodinama bent 10 % ploto, arba sodinami bent trijų rūšių ar veislių medžiai, kurių pačia negausiausia rūšimi ar veisle apsodinama bent 10 % ploto.

(510) Vietovėms, kuriose sunku įveisti mišką dėl nepalankių dirvožemio ir klimato sąlygų, pagalba gali būti teikiama už kitų rūšių daugiamečių miško augalų, kaip antai vietos sąlygoms tinkančių krūmokšnių arba krūmų, sodinimą.

(511) Komisijai skirtame pranešime turėtų būti pateiktas išsamus apibūdinimas, iš kurio būtų akivaizdu, kad įvykdytos (509) punkto sąlygos, ir, jeigu taikoma kokia nors išimtis, nurodytos priežastys.

Pagalbos intensyvumas

(512) Pagalba gali siekti iki 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

2.1.2. *Agrarinės miškininkystės sistemų kūrimo pagalba*

(513) Komisija laikys, kad agrarinės miškininkystės sistemų kūrimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

([86]) 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7) (Buveinių direktyva).

([87]) 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7) (Paukščių direktyva).

(514) Pagalba gali būti skirta tais atvejais, kai kuriamos žemės naudojimo sistemos, kurias taikant toje pačioje žemėje auginami medžiai ir vystomas žemės ūkis, kaip apibrėžta šių gairių (35)punkto 65 papunktyje.

Pagalbos gavėjai

(515) Pagalba gali būti skiriama privatiems žemės valdytojams, savivaldybėms ir jų asociacijoms.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(516) Pagalba finansuojamos įveisimo išlaidos; ne ilgesniam kaip penkerių metų laikotarpiui gali būti skiriamos metinės priemokos už hektarą siekiant padengti priežiūros išlaidas.

(517) Valstybės narės nustato mažiausią ir didžiausią viename hektare sodinamų medžių skaičių atsižvelgdamos į vietos dirvožemio ir klimato bei aplinkos sąlygas, miškų rūšis ir būtinybę užtikrinti, kad žemė būtų naudojama žemės ūkio reikmėms darniai.

Pagalbos intensyvumas

(518) Pagalba gali būti ne didesnė nei 80 % tinkamų finansuoti investicinių agrarinės miškininkystės sistemų kūrimo išlaidų ir ne didesnė nei 100 % metinės priemokos sumos.

2.1.3. *Miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kitų nepalankių klimato reiškinių, augalų kenkėjų ir katastrofinių įvykių prevencijos ir jų miškams padarytos žalos likvidavimo pagalba*

(519) Komisija laikys, kad miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kitų nepalankių klimato reiškinių, augalų kenkėjų ir katastrofinių įvykių prevencijos ir jų miškams padarytos žalos likvidavimo pagalba pagal Sutarties 107 straipsnio 2 dalies b punktą arba, prireikus, pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą yra suderinama su vidaus rinka, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

Pagalbos gavėjai

(520) Pagalba gali būti skiriama privatiems ir valstybiniams miškų turėtojams bei kitoms privačioms ir viešosioms įstaigoms bei jų asociacijoms.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(521) Pagalba padengiamos išlaidos, susijusios su:

(a) apsauginės infrastruktūros kūrimu; miško priešgaisrinių juostų atveju pagalba gali būti skiriama ir priežiūros išlaidoms finansuoti; pagalba negali būti skiriama su žemės ūkiu susijusiai veiklai vykdyti vietovėse, kuriose taikomi agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimai;

(b) vietos lygmens mažos apimties gaisrų arba kitų gamtinių pavojų prevencijos, įskaitant ganomų gyvulių naudojimą, išlaidos;

(c) miškų gaisrų, kenkėjų ir ligų stebėsenos bei pranešimo apie juos įrangos diegimu ir gerinimu;

(d) dėl gaisrų, gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kitų nepalankių klimato reiškinių, augalų kenkėjų, katastrofinių įvykių ir klimato kaitos sukeltų įvykių sumažėjusio miško potencialo atkūrimo išlaidos.

(522) Miško potencialo atkūrimo, nurodyto (521)(d) punkte, atveju pagalba turi būti skiriama, jei valstybės narės kompetentingos institucijos oficialiai pripažino minėto įvykio faktą ir tai, kad dėl to įvykio arba dėl priemonių, kurių imtasi pagal Direktyvą 2000/29/EB siekiant kovoti su kenksmingais organizmais, juos išnaikinti ar neleisti jiems plisti, buvo sunaikinta ne mažiau kaip 20 % atitinkamo miško potencialo.

(523) Jei teikiama pagalba augalų kenkėjų miškui padarytos žalos prevencijai, augalų kenkėjų tikimybės rizika turi būti pagrįsta moksline informacija ir ją turi būti pripažinusi viešoji mokslo organizacija. Atitinkamais atvejais pranešime turi būti pateikiamas kenksmingų organizmų, kurie gali nulemti augalų kenkėjo atsiradimą, sąrašas.

(524) Tinkamos finansuoti išlaidos turi atitikti valstybių narių parengtą miškų apsaugos planą. Jei priemonė bendrai finansuojama iš EŽŪFKP lėšų, valdoms, viršijančioms tam tikrą dydį, kurį valstybės narės turi nustatyti savo kaimo plėtros programose, pagalba turi būti skiriama su sąlyga, kad bus pateikta atitinkama informacija iš miškotvarkos plano arba lygiaverčio dokumento su išdėstytais prevenciniais tikslais, atitinkančio darnaus miškų ūkio tvarkymo koncepciją, apibrėžtą 1993 m. Ministrų konferencijoje dėl Europos miškų apsaugos.

(525) Tik miškų plotai, kurie pagal valstybių narių parengtą miškų apsaugos planą yra priskiriami vidutinės–didelės miškų gaisrų rizikos plotams, atitinka pagalbos miškų gaisrų prevencijai skyrimo kriterijus.

(526) Pagalba negali būti skiriama siekiant kompensuoti dėl gaisrų, gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kitų nepalankių klimato reiškinių, augalų kenkėjų, katastrofinių įvykių ir klimato kaitos sukeltų įvykių prarastas pajamas.

Pagalbos intensyvumas

(527) Pagalba gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(528) Pagalba, skirta siekiant kompensuoti tinkamas finansuoti išlaidas, nurodytas (521)(d) punkte, ir bet kokios kitos pagalbos gavėjo gaunamos išmokos, įskaitant išmokas pagal kitą nacionalinę ar Sąjungos priemonę, ar draudimo išmokas, kuriomis kompensuojamos tokios pačios tinkamos finansuoti išlaidos, neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

2.1.4. *Pagalba investicijoms, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė*

(529) Komisija laikys, kad pagalba investicijoms, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

Pagalbos gavėjai

(530) Pagalba gali būti skiriama fiziniams asmenims, privatiems ir valstybiniams miškų turėtojams bei kitoms privačioms ir viešosioms įstaigoms bei jų asociacijoms.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(531) Investicijomis turėtų būti siekiama įgyvendinti įsipareigojimus, prisiimtus siekiant aplinkosaugos tikslų arba norint užtikrinti ekosistemų funkcijas ir (arba) didinti atitinkamos vietovės miškų ir miškingos žemės visuomeninę vertę arba ekosistemų klimato kaitos švelninimo potencialą, neišskiriant ilgalaikės ekonominės naudos.

Pagalbos intensyvumas

(532) Pagalba gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

2.1.5. *Pagalba investicijoms į miškų ūkio technologijas ir miško produktų perdirbimą, kaupimą bei prekybą*

(533) Komisija laikys, kad pagalba investicijoms, kuriomis didinamas miško potencialas arba kurios susijusios su miško produktams pridėtinės vertės suteikiančiu perdirbimu, kaupimu ir prekyba, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(534) Valstybės narės turi nustatyti, kad parama su energijos vartojimu ir gamyba susijusioms investicijoms į atsinaujinančiosios energijos infrastruktūrą teikiama tik jei užtikrinama atitiktis būtiniausiems energijos vartojimo efektyvumo standartams, jei šie yra nustatyti nacionaliniu lygmeniu.

(535) Investicijos į įrenginius, kurių pagrindinė paskirtis – gaminti elektros energiją iš biomasės, neatitinka pagalbos skyrimo reikalavimų, nebent panaudojama valstybių narių nustatytina mažiausia procentinė šiluminės energijos dalis.

(536) Pagalba bioenergijos projektams teikiama tik jei bioenergija atitinka Sąjungos teisės aktuose, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB 17 straipsnio 2–6 dalis, nustatytus taikytinus tvarumo kriterijus.

Pagalbos gavėjai

(537) Pagalba gali būti skiriama privačių miškų turėtojų, savivaldybių ir jų asociacijų bei MVĮ investicijoms finansuoti. Azorų, Madeiros, Kanarų salų, mažųjų Egėjo jūros salų, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93, ir Prancūzijos užjūrio departamentų teritorijose pagalba gali būti skiriama ir toms įmonėms, kurios nėra MVĮ.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(538) Pagalba gali būti skiriama investicijoms, kuriomis didinamas miško potencialas arba kurios susijusios su miško produktams pridėtinės vertės suteikiančiu perdirbimu, kaupimu ir prekyba.

(539) Su miškų ekonominės vertės didinimu susijusios investicijos turi būti pateisinamos, kai siekiama gerinti miško būklę vienoje ar daugiau valdų, ir gali apimti investicijas į dirvožemiui nekenksmingą ir išteklių vartojimo atžvilgiu efektyvią medyno kirtimo įrangą ir praktiką.

(540) Investicijos, susijusios su medienos kaip žaliavos arba energijos šaltinio naudojimu, turi apimti tik iki pramoninio perdirbimo atliekamus visus darbus.

Pagalbos intensyvumas

(541) Pagalbos intensyvumas neturi viršyti:

(a) 75 % tinkamų finansuoti išlaidų atokiausiuose regionuose;

(b) 75 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosiose Egėjo jūros salose;

(c) 50 % tinkamų finansuoti išlaidų mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir visuose regionuose, kuriuose BVP vienam gyventojui 2007 m. sausio 1 d.–2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu buvo mažesnis nei 75 % ES-25 valstybių vidurkio ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kuriuose BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 75 % BVP vidurkio ES-27 valstybėse;

(d) 40 % tinkamų finansuoti išlaidų kituose regionuose.

2.1.6. *Pagalba investicijoms į infrastruktūrą, susijusią su miškų ūkio plėtra, modernizavimu arba pritaikymu*

(542) Komisija laikys, kad pagalba investicijoms į infrastruktūrą, susijusią su miškų ūkio plėtra, modernizavimu arba pritaikymu, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(543) Pagalba siekiama kompensuoti investicijas į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusias su miškų plėtros, modernizavimo ar pritaikymo infrastruktūra, įskaitant prieigą prie miškų žemės, žemės konsolidavimą ir gerinimą, energijos ir vandens tiekimą bei taupymą.

Pagalbos intensyvumas

(544) Negamybinių investicijų, investicijų, kuriomis siekiama tik didinti miškų aplinkosauginę vertę, ir investicijų į miško kelius, kuriais visuomenė gali naudotis nemokamai ir kurie padeda užtikrinti miško funkcijų įvairovę, atveju pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(545) Pagalbos investicijoms, kuriomis siekiama trumpuoju arba ilguoju laikotarpiu padidinti miškų ekonominį potencialą, intensyvumas neturi viršyti:

(a) 75 % tinkamų finansuoti išlaidų atokiausiuose regionuose;

(b) 75 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosiose Egėjo jūros salose;

(c) 50 % tinkamų finansuoti išlaidų mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir visuose regionuose, kuriuose BVP vienam gyventojui 2007 m. sausio 1 d.–2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu buvo mažesnis nei 75 % ES-25 valstybių vidurkio ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kuriuose BVP vienam gyventojui yra didesnis kaip 75 % BVP vidurkio ES-27 valstybėse;

(d) 40 % tinkamų finansuoti išlaidų kituose regionuose.

2.2. Išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ miškų plotais, kompensavimo pagalba

(546) Komisija laikys, kad išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ miškų plotais, kompensavimo pagalba, yra suderinama su Sutarties 107 straipsnio 3 dalis c punktu, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

Pagalbos gavėjai

(547) Pagalba gali būti skiriama privatiems miškų turėtojams bei privačių miško turėtojų asociacijoms.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(548) Pagalba pagal šią priemonę turi būti skiriama kasmet už miško hektarą siekiant kompensuoti dėl sunkumų, atitinkamose vietovėse susijusių su Buveinių direktyvos ir Paukščių direktyvos įgyvendinimu, pagalbos gavėjų patirtas papildomas išlaidas ir prarastas pajamas.

(549) Pagalbos skyrimo reikalavimus gali atitikti šie plotai:

(a) pagal Buveinių direktyvą ir Paukščių direktyvą tinklui „Natura 2000“ priskirti miško plotai;

(b) kitos nustatytų ribų gamtos apsaugos teritorijos, kuriose miškams taikomi aplinkosaugos apribojimai, kuriais prisidedama prie Buveinių direktyvos 10 straipsnio įgyvendinimo; jeigu priemonė bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis kaip kaimo plėtros priemonė, kiekvienos kaimo plėtros programos atveju tie plotai neviršija 5 % tinklui „Natura 2000“ priskirtų teritorijų, įtrauktų į tos programos teritorinę taikymo sritį; jeigu pagalbos priemonės finansuojamos tik nacionalinėmis lėšomis, šis teritorinis apribojimas netaikomas.

Pagalbos suma

(550) Pagalba neturi viršyti šių didžiausių sumų: 500 EUR už hektarą per metus pradiniu laikotarpiu, neviršijančiu penkerių metų, ir 200 EUR už hektarą per metus vėlesniu laikotarpiu. Tinkamai pagrįstais atvejais šias didžiausias sumas galima padidinti, atsižvelgiant į specifines aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos kaimo plėtros programose ar kituose dokumentuose (jeigu priemonė finansuojama tik nacionalinėmis lėšomis).

2.3. Miškų aplinkosaugos, klimato paslaugų ir miškų išsaugojimo pagalba

(551) Komisija laikys, kad miškų aplinkosaugos, klimato paslaugų ir miškų išsaugojimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(552) Pagalba pagal šią priemonę turi būti skiriama už hektarą miško. Valdoms, viršijančioms tam tikrą dydį, kurį valstybės narės nustato savo kaimo plėtros programose, pagalba turi būti skiriama, jei pateikta atitinkama informacija iš miškotvarkos plano arba lygiaverčio dokumento, atitinkančio darnaus miškų ūkio tvarkymo koncepciją, apibrėžtą 1993 m. Ministrų konferencijoje dėl Europos miškų apsaugos.

(553) Pagalba skiriama, kai savanoriškas (-i) įsipareigojimas (-ai) viršija atitinkamus privalomus reikalavimus, nustatytus nacionaliniu miškų ūkio teisės aktu arba kitais susijusiais nacionalinės teisės aktais. EŽŪFKP bendrai finansuojamos kaimo plėtros priemonės atveju atitinkamas privalomas reikalavimas turėtų būti aiškiai nustatytas ir apibūdintas kaimo plėtros programoje. Pagalbos priemonių, kurios finansuojamos tik nacionalinėmis lėšomis, atveju atitinkamas privalomas reikalavimas turėtų būti nustatytas ir apibūdintas Komisijai skirtame pranešime apie valstybės pagalbą.

(554) Įsipareigojimai turi būti prisiimami laikotarpiui nuo penkerių iki septynerių metų. Tačiau, jei būtina ir tinkamai pagrindžiama, valstybės narės gali nustatyti ilgesnį konkrečių tipų įsipareigojimų laikotarpį. EŽŪFKP bendrai finansuojamos kaimo plėtros priemonės atveju tai turėtų būti nurodyta kaimo plėtros programoje. Pagalbos priemonių, kurios finansuojamos tik nacionalinėmis lėšomis, atveju tai turėtų būti nurodyta pranešime apie valstybės pagalbą.

(555) Tais atvejais, kai tinkama, turėtų būti užtikrinta atitiktis su plotu susijusias išmokas reglamentuojančioms taisyklėms, nustatytoms Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 47 straipsnyje ir to reglamento deleguotajame akte.

Pagalbos gavėjai

(556) Pagalba gali būti skiriama valstybiniams ir privatiems miškų turėtojams bei kitoms privačioms ir viešosioms įstaigoms bei jų asociacijoms. Valstybinių miškų atveju pagalba gali būti skiriama tik jei tokį mišką valdanti įstaiga yra privati įstaiga arba savivaldybė.

(557) Viešieji ir privatieji subjektai gali gauti pagalbą miško genetinių išteklių išsaugojimo ir naudojimo skatinimo veiksmams, kurie nenurodyti šiame skirsnyje.

Tinkamos finansuoti išlaidos ir pagalbos sąlygos

(558) Iš pagalbos lėšų kompensuojamos visos vykdant įsipareigojimus patirtos papildomos pagalbos gavėjų išlaidos ir prarastos pajamos arba jų dalis. Jei būtina, iš pagalbos lėšų taip pat gali būti kompensuojamos sandorių išlaidos – iki 20 % pagalbos priemokos, skirtos už miško aplinkosaugos įsipareigojimus, sumos.

(559) Tinkamai pagrįstais atvejais pagalba su aplinkos išsaugojimu susijusiems veiksmams, susieta su įsipareigojimais atsisakyti naudoti medžius bei miškus komerciniais tikslais, gali būti skiriama kaip fiksuoto dydžio arba vienkartinė išmoka už vienetą, apskaičiuota remiantis papildomomis patirtomis išlaidomis ir prarastomis pajamomis.

(560) Pagalba gali būti numatoma miško genetinių išteklių išsaugojimo ir naudojimo skatinimo veiksmams, kuriems netaikomos šio skirsnio ankstesnių punktų nuostatos.

(561) Veiksmai, kuriais siekiama išsaugoti miškų ūkio genetinius išteklius, turi apimti:

(a) tikslinius veiksmus: veiksmus, kuriais skatinamas miškų ūkio genetinių išteklių išsaugojimas *in situ* ir *ex situ*, jų apibūdinimas, rinkimas ir naudojimas, įskaitant šiuo metu *in situ* saugojamų genetinių išteklių (įskaitant miško valdoje saugojamą genetinę medžiagą) bei *ex situ* rinkinių ir duomenų bazių internetinių aprašų sudarymą;

(b) suderintus veiksmus: veiksmus, kuriais valstybių narių kompetentingos organizacijos skatinamos keistis informacija siekiant išsaugoti, apibūdinti, rinkti ir naudoti Sąjungos miškų ūkio genetinius išteklius;

(c) papildomus veiksmus: informavimą, informacijos platinimą ir konsultavimo veiklą, kurioje dalyvauja nevyriausybinės organizacijos ir kitos susijusios suinteresuotosios šalys, mokymo kursus ir techninių ataskaitų rengimą.

Pagalbos suma

(562) |Pagalba, išskyrus pagalbą genetinių išteklių išsaugojimo veiksmams, nurodyta (560) punkte, neturi viršyti didžiausios 200 EUR už hektarą per metus sumos. Tinkamai pagrįstais atvejais šią sumą galima padidinti, atsižvelgiant į specifines aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos kaimo plėtros programose arba Komisijai skirtame pranešime.

(563) Miško genetinių išteklių išsaugojimo pagalba neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

2.4. Pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai miškų ūkio sektoriuje

(564) Komisija laikys, kad pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai miškų ūkio sektoriuje yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(565) Pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai, teikiama miškų sektoriuje veiklą vykdantiems asmenims, turėtų atitikti taikytinas atitinkamas sąlygas, nustatytas II dalies 1.1.10.1 skirsnyje (išskyrus (294) punkte nustatytas sąlygas), (298) punkte nurodytą didžiausią pagalbos sumą ir (296) punkte nurodytą galimybę mokėti pagalbą tiesiogiai pagalbos gavėjui.

(566) Pagalba gali būti skirta trumpalaikiams miškų valdytojų apsikeitimams ir apsilankymams miškuose remti.

(567) Miškų valdytojų trumpalaikių apsikeitimo schemų ir apsilankymų miškuose trukmė ir turinys turi būti apibūdinti kaimo plėtros priemonėje, jei priemonė bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis, o jei tai iš nacionalinių lėšų finansuojama schema – Komisijai skirtame pranešime. Vykdant tokias schemas ir rengiant tokius apsilankymus daugiausia dėmesio, visų pirma, turi būti skiriama tvariems miškininkystės ir (arba) technologijoms, naujų verslo galimybių ir naujų technologijų kūrimui bei miškų atsparumo didinimui.

2.5. Miškų ūkio sektoriaus konsultavimo paslaugų teikimo pagalba

(568) Komisija laikys, kad miškų ūkio sektoriaus konsultavimo paslaugų teikimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(569) Miškų turėtojams skirta konsultavimo paslaugų miškų sektoriuje pagalba turi būti teikiama pagal taikytinas susijusias šių gairių II dalies 1.1.10.2 punkto nuostatas, ir papildomai taikomos šios su miškų ūkiu susijusios nuostatos:

Tinkamos finansuoti išlaidos

(570) Pagalba bus teikiama siekiant padėti miškų turėtojams pasinaudoti konsultavimo paslaugomis ir padidinti savo valdų, įmonių ir (arba) investicijų ekonominį ir aplinkosauginį veiksmingumą, palankumą klimatui ir atsparumą jo kaitai.

(571) Miškų turėtojams teikiamos konsultacijos turi apimti bent informaciją apie atitinkamus įpareigojimus, nustatytus Buveinių direktyvoje, Paukščių direktyvoje ir Vandens pagrindų direktyvoje. Jos taip pat gali apimti su miško valdos ekonominiais ir aplinkosauginiais rezultatais susijusius klausimus.

2.6. Bendradarbiavimo miškų ūkio sektoriuje pagalba

(572) Komisija laikys, kad bendradarbiavimo miškų ūkio sektoriuje pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ta pagalba atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(573) Pagalba bent dviejų subjektų bendradarbiavimui miškų ūkio sektoriuje ar miškų ir žemės ūkio sektoriuose turi būti skiriama vadovaujantis II dalies 1.1.11. skirsnyje nustatytomis sąlygomis.

(574) Miškų ūkio sektoriui taikomos toliau išdėstytos papildomos nuostatos.

Tinkamos finansuoti išlaidos ir pagalbos intensyvumas

(575) Nedarant poveikio išlaidoms, nurodytoms šių gairių II dalies 1.1.11 skirsnyje, pagalba bendradarbiavimui miškų ūkio sektoriuje taip pat gali būti susijusi su miškotvarkos planų ar lygiaverčių dokumentų rengimu.

(576) Tiesioginės išlaidos, nurodytos (321)(d) punkte, ir tiesioginės konkrečių projektų, susijusių su miškotvarkos plano ar lygiaverčio dokumento įgyvendinimu, išlaidos turi būti atitikti tik tinkamas finansuoti išlaidas ir didžiausią investicinės pagalbos miškų ūkio sektoriuje intensyvumą, kaip nurodyta šių gairių II dalies 2.1 skirsnyje dėl investicinės pagalbos.

(577) Bendradarbiavimo miškų ūkio sektoriuje pagalba taip pat gali būti susijusi su horizontaliu ir vertikaliu tiekimo grandinės dalyvių bendradarbiavimu tvariai tiekiant biomasę energijos gamybai ir pramoniniams procesams, laikantis šių gairių II dalies 3.10 skyriaus.

2.7. Miškų ūkio sektoriaus gamintojų grupių ir organizacijų veiklos pradžios pagalba

(578) Komisija laikys, kad miškų ūkio sektoriaus gamintojų grupių ir organizacijų veiklos pradžios pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus ir toliau nurodytas sąlygas.

(579) Pagalba gali būti teikiama tik toms gamintojų grupėms arba organizacijoms, kurias atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija pripažino remdamasi pateiktu verslo planu. Pagalba turi būti teikiama valstybei narei įsipareigojus patikrinti, kad per penkerius metus nuo gamintojų grupės ar organizacijos pripažinimo verslo plano tikslai buvo įgyvendinti.

(580) Gamintojų grupės ar organizacijos susitarimai, sprendimai ir suderinta praktika turi atitikti atitinkamas konkurencijos teisės aktų nuostatas, visų pirma Sutarties 101 ir 102 straipsnius.

(581) Pagalba neturi būti teikiama:

(a) gamybos organizacijoms (subjektams ir įstaigoms), pvz., bendrovėms arba kooperatyvams, kurių tikslas – valdyti vieną arba kelias miškų ūkio valdas ir kurie dėl to iš esmės yra pavieniai gamintojai;

(b) kitoms miškų ūkio asociacijoms, kurios atlieka užduotis (pavyzdžiui, abipusės paramos, miškų ūkio valdymo paslaugų teikimo užduotis) narių valdoje, tačiau nedalyvauja bendrai pritaikant pasiūlą prie rinkos poreikių.

Pagalbos gavėjai

(582) Pagalba gali būti skiriama tik MVĮ statusą turinčioms gamintojų grupėms ir organizacijoms. Komisija nepatvirtins valstybės pagalbos, kuria siekiama kompensuoti didelių įmonių išlaidas, nurodytas šiame skirsnyje.

(583) Užuot skyrus pagalbą gamintojų grupėms ar organizacijoms, tos pačios bendros sumos neviršijanti pagalba per pirmuosius penkerius metus po grupės sukūrimo gali būti išmokėta tiesiogiai gamintojams, siekiant kompensuoti jų įnašus į grupių ar organizacijų veiklos išlaidas.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(584) Prie tinkamų finansuoti išlaidų priskiriamos tinkamų patalpų nuomos išlaidos, biuro įrangos, įskaitant kompiuterinę techniką ir programinę įrangą, įsigijimo išlaidos, išlaidos administracijos darbuotojams, pridėtinės išlaidos, mokesčiai už teisines ir administracines paslaugas. Jeigu įsigyjamos patalpos, tinkamos finansuoti išlaidos patalpoms įsigyti neturi viršyti nuomos išlaidų pagal rinkos įkainius.

(585) Pagalba turi būti teikiama kaip fiksuoto dydžio pagalba ir išmokama metinėmis dalinėmis išmokomis per pirmuosius penkerius metus nuo tos dienos, kurią gamintojų grupę ar organizaciją, remdamasi verslo planu, oficialiai pripažino kompetentinga institucija.

(586) Paskutinę dalinę išmoką valstybės narės turi išmokėti tik patikrinusios, ar verslo planas teisingai įgyvendintas.

Pagalbos intensyvumas

(587) Pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(588) Bendra pagalbos suma neturi viršyti 500 000 EUR. Pagalba turi būti teikiama mažėjančia tvarka.

2.8. Kita pagalba miškų ūkio sektoriui, kuria siekiama ekologinių, apsaugos ir rekreacinių tikslų

(589) Siekdama prisidėti prie miškų priežiūros ir jų būklės gerinimo, taip pat puoselėti jų ekologines, apsaugos ir rekreacines funkcijas, vadovaudamasi savo 2007 m. sausio 1 d. –2013 m. gruodžio 31 d. politika, Komisija laikys, kad valstybės pagalbos priemonės, kurių pirminė paskirtis – išsaugoti, pagerinti ar atkurti ekologines, apsaugos, ir rekreacines miškų funkcijas, biologinę įvairovę ir sveiką miškų ekosistemą, yra suderinamos su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei įvykdytos toliau nurodytos sąlygos.

(590) Valstybės narės turėtų įrodyti, kad priemonės tiesiogiai padeda išlaikyti arba atkurti ekologines, apsaugos, ir rekreacines miškų funkcijas, biologinę įvairovę ir sveiką miškų ekosistemą.

(591) Pagal šį skirsnį pagalba negali būti skiriama su mišku susijusioms pramonės šakoms, komerciškai perspektyviai, medienos gavybai, medienos vežimui, medienos ar kitų miškininkystės išteklių perdirbimui į produktus ar energijos gamybai.. Pagalba negali būti skiriama medžių kirtimui, kurio pirminis tikslas yra komerciškai perspektyvi medienos gavyba, arba miškų atželdinimui, kai vietoje nukirstų medžių sodinami lygiaverčiai medžiai.

Pagalbos intensyvumas

(592) Pagalbos visoms šiame skirsnyje apibūdintoms priemonėms intensyvumas gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

Pagalbos gavėjai

(593) Pagalba gali būti skiriama miškų ūkio sektoriuje veikiančioms įmonėms.

2.8.1. *Pagalba konkretiems miškininkystės veiksmams ir intervencijai, kurių pirminė paskirtis – padėti išsaugoti arba atkurti miškų ekosistemą ir biologinę įvairovę ar tradicinį kraštovaizdį*

(594) Komisija laikys, kad pagalba medžių ar kitokių augalų sodinimo, genėjimo, retinimo ir kirtimo eksploatuojamuose miškuose, išvirtusių medžių šalinimo veiksmams ir tokių priemonių planavimo išlaidos yra suderinamos su Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu, jei jos atitiks bendruosius vertinimo principus ir bendrąsias nuostatas, taikytinas šių gairių II dalies 2.8 skirsniui, o pirminė tokių priemonių paskirtis turi būti – padėti išsaugoti arba atkurti miškų ekosistemą ir biologinę įvairovę ar tradicinį kraštovaizdį.

2.8.2. *Dirvožemio kokybės užtikrinimo ir gerinimo bei subalansuoto ir sveiko medžių augimo užtikrinimo miškų ūkio sektoriuje pagalba*

(595) Komisija laikys, kad dirvožemio kokybės užtikrinimo ir gerinimo bei subalansuoto ir sveiko medžių augimo užtikrinimo miškų ūkio sektoriuje pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II skirsnio 2.8 skirsniui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(596) Pagalba gali būti skiriama siekiant išlaikyti ir pagerinti dirvožemio kokybę miškuose, taip pat užtikrinti subalansuotą ir sveiką medžių augimą.

(597) Tokios priemonės gali būti dirvožemio gerinimas jį tręšiant ar kitaip apdorojant tam, kad būtų išsaugota jo natūrali pusiausvyra, per didelio augalų tankumo mažinimas ir pakankamo aprūpinimo vandeniu ir gero drenažo užtikrinimas. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad priemonėmis nemažinama biologinė įvairovė, neskatinamas maistingųjų medžiagų išplovimas arba nėra daromas neigiamas poveikis natūralioms vandens ekosistemoms ar vandens apsaugos zonoms.

(598) Pagalba gali būti skiriama tokių priemonių planavimo išlaidoms padengti.

2.8.3. *Natūralių miško takų, gamtovaizdžio elementų ir savybių bei natūralaus gyvūnų arealo atkūrimas bei priežiūra miškų ūkio sektoriuje*

(599) Komisija laikys, kad natūralių miško takų, gamtovaizdžio elementų ir savybių bei natūralaus gyvūnų arealo atkūrimas bei priežiūra miškų ūkio sektoriuje yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikytinas šių gairių II dalies 2.8 skirsniui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(600) Pagalba gali būti skirta natūralių miško takų, gamtovaizdžio elementų ir savybių bei natūralaus gyvūnų arealo atkūrimui bei priežiūrai (įskaitant planavimo išlaidas).

(601) Priemonės, kuriomis siekiama įgyvendinti Buveinių direktyvą ir Paukščių direktyvą, nėra finansuojamos iš šios pagalbos lėšų, nes jos turėtų būti taikomos laikantis šių gairių II dalies 2.2. skirsnyje nustatytų sąlygų.

2.8.4. *Pagalba kelių priežiūrai, siekiant išvengti miško gaisrų*

(602) Komisija laikys, kad kelių priežiūros pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II dalies 2.8 skirsniui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(603) Kelių priežiūros pagalba turėtų būti siekiama užtikrinti miškų gaisrų prevenciją. Komisijai skirtame pranešime turėtų būti pateikta pagalbos tikslo ir kelių priežiūros sąsajos įrodymų.

2.8.5. *Teisės aktais reglamentuojamų gyvūnų padarytai žalai miškuose atitaisyti skirta pagalba*

(604) Komisija laikys, kad teisės aktais reglamentuojamų gyvūnų padarytai žalai miškuose atitaisyti skirta pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II dalies 2.8 skirsniui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(605) Miškų ūkio sektoriuje teisės aktais reglamentuojami gyvūnai apima saugomus gyvūnus, apibrėžtus (35) punkto 28 papunktyje, ir rūšis, kurioms taikomi konkretūs nacionalinės teisės aktai, jei įrodyta, kad egzistuoja rūšies populiacijos išsaugojimo interesas.

(606) Siekiant sušvelninti konkurencijos iškraipymo riziką ir paskatinti kuo labiau mažinti riziką, iš pagalbos gavėjų reikalaujama minimalaus įnašo. Šis įnašas – tai pagrįstos prevencinės priemonės (pavyzdžiui, jei įmanoma, saugos užtvarai ir pan.), kurios yra proporcingos teisės aktais reglamentuojamų gyvūnų padaromos žalos rizikai atitinkamame miško plote. Jeigu taikyti pagrįstų prevencinių priemonių neįmanoma, atitinkama valstybė narė Komisijai skirtame pranešime turėtų pateikti įrodymų, kad tokių prevencinių priemonių neįmanoma imtis – tai pagalbos laikymo suderinama su vidaus rinka sąlyga.

(607) Turi būti nustatytas tiesioginis priežastinis patirtos žalos ir gyvūnų elgesio ryšys.

(608) Su konkrečiu žalą padariusiu įvykiu susijusios pagalbos schemos turi būti įdiegiamos per trejus metus nuo dienos, kurią įvyko žalą padaręs įvykis. Pagalba turi būti išmokama per ketverius metus nuo tos dienos.

(609) Žala turi būti apskaičiuojama atskiro pagalbos gavėjo lygmeniu.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(610) Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos su žala susijusios išlaidos, kurios yra tiesioginė žalą padariusio įvykio pasekmė; tokių išlaidų vertinimą atlieka valdžios institucija, pagalbą teikiančios institucijos pripažintas nepriklausomas ekspertas arba draudimo įmonė.

(611) Žala gali apimti:

(a) žalą gyviems medžiams. Pagalba gali būti skiriama siekiant kompensuoti prarastas miško atsargas ir padengti miško atželdinimo išlaidas, neviršijant miško atsargų, kurias sunaikino teisės aktais reglamentuojami gyvūnai, rinkos vertės. Apskaičiuojant negauto prieaugio rinkos vertę, galima atsižvelgti į potencialų sunaikintų atsargų vertės prieaugį iki įprasto kirtimo amžiaus;

(b) kitas išlaidas, kurias pagalbos gavėjas patyrė dėl žalą padariusio įvykio, pavyzdžiui, išlaidas, susijusias su apdorojimo priemonėmis, įskaitant dirvožemio paruošimą persodinimui, ir su produktais, prietaisais ir medžiagomis, reikalingais tokiems veiksmams atlikti;

(c) materialinę žalą šiam turtui: miškininkystės įrangai, mašinoms ir pastatams. Materialinės žalos apskaičiavimas turi būti grindžiamas remonto išlaidomis arba turto, kuriam padaryta žala, ekonomine verte iki žalą padariusio įvykio. Žala neturi viršyti remonto išlaidų arba žalą padariusio įvykio sukelto tikrosios rinkos vertės sumažėjimo, t. y. turto vertės prieš pat žalą padariusį įvykį ir iš karto po jo skirtumo.

(612) Ta suma turi būti sumažinta atėmus iš jos visas išlaidas, kurios nebuvo patirtos dėl žalą padariusio įvykio ir kurias pagalbos gavėjas vis tiek būtų patyręs.

(613) Prevencinės priemonės, taikomos siekiant išvengti gyvūnų daromos žalos miškuose, gali būti remiamos pagal šių gairių II dalies 2.1.4 skirsnį kaip buveinių apsaugos ir su biologine įvairove susiję veiksmai.

(614) Pagalba, skirta nacionalinės teisės reglamentuojamų gyvūnų padarytai žalai miškuose atitaisyti, gali būti skiriama, jei įvykdytos 2.1.3 skirsnio sąlygos.

Pagalbos intensyvumas

(615) Kompensacija gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(616) Pagalba ir kitos išmokos, gautos už žalą, įskaitant išmokas pagal nacionalines ar Sąjungos priemones arba draudimo išmokas, neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

2.8.6. *Miškotvarkos planų rengimo pagalba*

(617) Komisija laikys, kad miškotvarkos planų rengimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II dalies 2.8 skirsniui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(618) Kadangi pagal 2014–2020 m. kaimo plėtros politiką miškotvarkos planai ar lygiavertūs dokumentai laikomi išankstine pagalbos skyrimo pagal kelias priemones sąlyga, siekdama veiksmingesnio kaimo plėtros tikslų įgyvendinimo, Komisija ir toliau laikysis tos pačios politikos, t. y. pagalba galės būti skiriama miškotvarkos planų rengimui.

(619) Pagalba turi atitikti miškų ūkio sektoriaus konsultavimo paslaugų teikimo pagalbos sąlygas, nustatytas II dalies (288), (289), (299) ir (303)–(306) punktuose.

2.9. **Pagalba miškų ūkio sektoriui, suderinta su žemės ūkio pagalbos priemonėmis**

(620) Anksčiau Komisija laikėsi politikos, kad konkrečių, mažiau konkurenciją iškraipančių pagalbos priemonių atveju žemės ir miškų ūkio sektoriams taikomos bendros taisyklės.

(621) Laikydamasi tendencijos tais atvejais, kai pagalba laikoma mažiau iškraipančia konkurenciją, derinti žemės ūkio ir miškų ūkio srityse taikomą politiką, Komisija laikys, kad pagalba moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai miškų ūkio sektoriuje ir miškų ūkio paskirties žemės konsolidavimo pagalba yra suderinamos su vidaus rinka, jei įvykdytos konkrečios šių skirsnių sąlygos.

(622) Didžiausias pagalbos intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

2.9.1. *Pagalba moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai miškų ūkio sektoriuje*

(623) Komisija laikys, kad pagalba moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai miškų ūkio sektoriuje yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107straipsnio 3 dalį, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, 2.9 skirsnyje nustatytą sąlygą ir toliau nurodytas sąlygas.

(624) Remiamas projektas turėtų būti svarbus visoms įmonėms, vykdančioms veiklą tam tikruose miškų ūkio sektoriuose ar atitinkamose jų dalyse.

(625) Prieš pradedant įgyvendinti remiamą projektą, internete turi būti skelbiama ši informacija:

(a) faktas, kad turi būti vykdomas remiamas projektas;

(b) remiamo projekto tikslai;

(c) apytikslė tikėtinų remiamo projekto rezultatų skelbimo data;

(d) interneto adresas, kuriuo bus skelbiami tikėtini remiamo projekto rezultatai;

(e) teiginys, kad remiamo projekto rezultatai nemokamai prieinami visoms įmonėms, vykdančioms veiklą miškų ūkio sektoriuje arba atitinkamoje jo dalyje.

(626) Su remiamo projekto rezultatais internete turi būti įmanoma susipažinti nuo remiamo projekto pabaigos datos arba datos, kurią bet kokia informacija apie jo rezultatus pateikiama tos konkrečios organizacijos nariams, atsižvelgiant į tai, kuris įvykis pirmesnis. Su rezultatais internete turi būti įmanoma susipažinti mažiausiai penkerius metus nuo remiamo projekto pabaigos datos.

(627) Pagalba turėtų būti skiriama tiesiogiai mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijai ir neturėtų būti susijusi su pagalbos teikimu miškų ūkio sektoriuje veiklą vykdančioms įmonėms remiantis miškų ūkio produktų kaina.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(628) Iš pagalbos lėšų turi būti kompensuojamos tik šios tinkamos finansuoti išlaidos:

(a) išlaidos personalui, susijusios su projektui vykdyti įdarbintais tyrėjais, technikais ir kitais pagalbiniais darbuotojais;

(b) išlaidos priemonėms ir įrenginiams, atsižvelgiant į mastą ir laikotarpį, kuriuo jie naudojami projektui. Jei šios priemonės ir įrenginiai nenaudojami visą projekto trukmę, tik tos nusidėvėjimo išlaidos, kurios atitinka projekto trukmę ir yra apskaičiuotos pagal visuotinai priimtus apskaitos principus, laikomos tinkamomis finansuoti;

(c) išlaidos pastatams ir žemei, atsižvelgiant į mastą ir laikotarpį, kuriuo jie naudojami projektui. Tik tos su pastatais susijusios nusidėvėjimo išlaidos, kurios atitinka projekto trukmę ir yra apskaičiuotos pagal visuotinai priimtus apskaitos principus, laikomos tinkamomis finansuoti. Tinkamas finansuoti išlaidas žemei sudaro komercinio sandorio arba faktinės kapitalo sąnaudos;

(d) išlaidos pagal sutartis vykdomiems moksliniams tyrimams, žinioms ir patentams, perkamiems arba įsigyjamiems pagal licenciją iš išorės šaltinių įprastomis rinkos sąlygomis, taip pat konsultavimo ir lygiaverčių paslaugų, naudojamų vien projektui, išlaidos;

(e) papildomos pridėtinės išlaidos ir kitos veiklos išlaidos, įskaitant išlaidas medžiagoms, reikmenims ir panašiems produktams, tiesiogiai susidariusios vykdant projektą.

2.9.2. *Miškų ūkio paskirties žemės konsolidavimo pagalba*

(629) Komisija laikys, kad miškų ūkio paskirties žemės konsolidavimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, 2.9 skirsnyje nustatytą sąlygą ir toliau nurodytas sąlygas.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(630) Tinkamos finansuoti išlaidos turi apimti tik patirtas faktines teisines, administracines ir tyrimų išlaidas, susijusias su žemės konsolidavimu.

3 skyrius. Pagalba kaimo vietovėms, bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis arba teikiama kaip papildomas tokių bendrai finansuojamų priemonių nacionalinis finansavimas

Šių gairių II dalies 3 skyriui taikytinos bendros nuostatos

(631) Pagalba, numatyta šių gairių II dalies 3 skyriuje, turėtų atitikti šią bendrą sąlygą: pagalba turi būti skiriama pagal kaimo plėtros programą, laikantis Reglamento (ES) Nr. 1305/2013, ir ji skiriama arba kaip pagalba, bendrai finansuojama EŽŪFKP lėšomis, arba kaip papildomas nacionalinis tokios pagalbos finansavimas.

(632) 3 skyriaus nuostatomis nedaromas poveikis galimybei skirti valstybės pagalbą kaimo vietovėms pagal Sąjungos taisykles, kurios bendros arba visiems sektoriams, arba prekybai ir pramonei.

(633) Kai investicijos susijusios su šių gairių II dalies 3 skyriaus 3.1, 3.2, 3.6 ir 3.10 skirsniais, pagalba turi atitikti toliau pateikiamas bendrąsias nuostatas, išdėstytas (634)–(639) punktuose.

(634) Investicijoms į energijos taupymą ir atsinaujinančiąją energiją šių gairių II dalies 3 skyrius netaikomas. Tokia pagalba turi atitikti 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės, išskyrus atvejus, kai jai netaikomas įpareigojimas pranešti.

Šių gairių II dalies 3 skyriaus taikymo sričiai priskirtų investicijų tinkamos finansuoti išlaidos

(635) Tinkamos finansuoti išlaidos, patiriamos taikant šių gairių II dalies 3 skyriaus taikymo sričiai priskirtas investicinės pagalbos priemones, turi apimti tik toliau nurodytas išlaidas:

(a) nekilnojamojo turto statybos, įsigijimo (įskaitant išperkamąją nuomą) arba atnaujinimo išlaidos; su įsigyta žeme susijusios išlaidos gali būti tinkamos finansuoti tik jei jos neviršija 10 % visų tinkamų finansuoti atitinkamo veiksmo išlaidų; tačiau išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais su aplinkos išsaugojimu susijusiems veiksmams gali būti taikomas didesnis procentinis dydis.

(b) mašinų ir įrangos pirkimo arba išperkamosios nuomos išlaidos, neviršijančios turto rinkos vertės;

(c) bendrosios išlaidos, susijusios su (635) punkto a ir b papunkčiuose nurodytomis išlaidomis, pavyzdžiui, atlygis architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokesčiai, susiję su konsultacijomis, kaip siekti aplinkosauginio ir ekonominio tvarumo, įskaitant galimybių studijas; išlaidos galimybių studijoms tinkamos finansuoti net ir tuo atveju, jei remiantis jų rezultatais nėra patiriama išlaidų pagal (635) punkto a ir b papunkčius;

(d) investicijos į nematerialųjį turtą: kompiuterių programinės įrangos įsigijimo ar kūrimo ir patentų, licencijų, autorių teisių, prekių ženklų įsigijimo išlaidos.

(636) Kitos nei (635) punkte nurodytos išlaidos, susijusios su išperkamosios nuomos sutartimis, pvz., nuomotojo pelnas, palūkanų perfinansavimo išlaidos, pridėtinės išlaidos ir draudimo mokesčiai, nebus laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis.

(637) Apyvartinis kapitalas nelaikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal II dalies 3 skyrių.

Pagalbos intensyvumas, taikytinas šių gairių II dalies 3 skyriuje numatytoms investicinėms priemonėms

(638) Pagalbos intensyvumas neturi viršyti:

(a) mažiau išsivysčiusiuose regionuose:

(i) 50 % tinkamų finansuoti investicijų išlaidų regionuose, kuriuose BVP vienam gyventojui yra mažesnis nei 45 % ES-27 valstybių vidurkio;

(ii) 35 % tinkamų finansuoti investicijų išlaidų regionuose, kuriuose BVP vienam gyventojui yra 45–60 % ES-27 valstybių vidurkio;

(iii) 25 % tinkamų finansuoti investicijų išlaidų regionuose, kuriuose BVP vienam gyventojui yra 60 % ES-27 valstybių vidurkio;

(b) atokiausiuose regionuose: a punkte nustatytą didžiausią pagalbos intensyvumą galima padidinti ne daugiau kaip 20 procentinių punktų atokiausiuose regionuose, kurių BVP vienam gyventojui nesiekia 75 % arba yra lygus 75 % ES-27 vidurkio, arba ne daugiau kaip 10 procentinių punktų kituose atokiausiuose regionuose;

(c) c punkto vietovėse:

(i) 15 % tinkamų finansuoti išlaidų, patirtų investuojant retai apgyvendintuose regionuose ir NUTS 3 lygmens regionuose arba jų dalyse, turinčiuose bendrą sausumos sieną su šalimi, kuri nėra EEE ar Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) narė;

(ii) 10 % tinkamų finansuoti išlaidų, patirtų investuojant iš anksto nenustatytose c punkto vietovėse;

(iii) ankstesnėse a punkto vietovėse pagalbos intensyvumas 2014 m. liepos 1 d.–2017 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu gali būti padidintas ne daugiau kaip 5 procentiniais punktais;

(iv) jei c punkto vietovė yra gretima a punkto vietovei, didžiausias pagalbos intensyvumas NUTS 3 lygmens regionuose arba NUTS 3 lygmens regionų dalyse, kurios yra gretimos a punkto vietovėms, gali būti padidintas tiek, kiek būtina, kad abiejų regionų pagalbos intensyvumo skirtumas neviršytų 15 procentinių punktų;

(d) išskyrus pagalbą, skirtą dideliems investiciniams projektams, (a)–(c) punktuose nustatytas didžiausias pagalbos intensyvumas gali būti padidintas ne daugiau kaip 10 procentinių punktų vidutinėms įmonėms, o labai mažoms ir mažoms įmonėms – ne daugiau kaip 20 procentinių punktų;

(e) visose kitose vietovėse: 10 % tinkamų finansuoti investicinių išlaidų sumos – vidutinėms įmonėms, o labai mažoms ir mažoms įmonėms – 20 % tinkamų finansuoti investicinių išlaidų;

(f) didžiausias pagalbos intensyvumas dideliems investiciniams projektams turi būti sumažintas iki pakoreguotos pagalbos sumos, kaip apibrėžta šių gairių (35)punkte.

(639) Individualiai pagalbai, teikiamai pagal schemą, apie kurią pranešta, ir toliau taikomas Sutarties 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas įpareigojimas pranešti apie pagalbą, jei pagalba iš visų šaltinių viršija pranešimo ribą, kaip nurodyta (37)punkto c papunktyje.

3.1. Pagalba investicijoms, susijusioms su žemės ūkio produktų perdirbimu į ne žemės ūkio produktus, su medvilnės gamyba, arba investicijoms į ne žemės ūkio veiklos kūrimą ir vystymą

(640) Komisija laikys, kad pagalba investicijoms, susijusioms su žemės ūkio produktų perdirbimu į ne žemės ūkio produktus, su medvilnės gamyba, arba investicijoms į ne žemės ūkio veiklos kūrimą ir vystymą yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, kurios taikomos šių gairių II skirsnio 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(641) Pagalba pagal šią priemonę teikiama investicijoms į materialųjį ir nematerialųjį turtą.

(642) Šis skirsnis taikomas pagalbai, kuri skiriama:

(a) žemės ūkio produktų perdirbimui, kai gamybos proceso rezultatas yra ne žemės ūkio produktas;

(b) medvilnės gamybai, įskaitant medvilnės valymą;

(c) investicijoms į ne žemės ūkio veiklą, kurios skiriamos ūkininkams ar ūkininko namų ūkio nariams, kurie įvairina vykdomą veiklą imdamiesi ne žemės ūkio veiklos, taip pat labai mažoms ir mažoms įmonėms, ir fiziniams asmenims kaimo vietovėse.

3.2. Pagrindinių paslaugų ir kaimų atnaujinimo kaimo vietovėse pagalba

(643) Komisija laikys, kad pagrindinių paslaugų [88] ir kaimų atnaujinimo kaimo vietovėse pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c ir d punktus, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, kurios taikomos šių gairių II dalies 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(644) Pagal šią priemonę pagalba yra skirta:

(a) kaimo vietovių savivaldybių bei kaimų ir jų pagrindinių paslaugų plėtros planų ir su NATURA 2000 teritorijomis bei kitomis didelės gamtinės vertės vietovėmis susijusių apsaugos ir valdymo planams rengti ir atnaujinti;

(b) investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūros, apibrėžtos (35) punkto 48 papunktyje, kūrimą, tobulinimą arba plėtimą, išskyrus investicijas į atsinaujinančiųjų išteklių energiją, energijos taupymą ir plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą;

(c) investicijoms į kaimo gyventojams skirtų pagrindinių vietos paslaugų, įskaitant laisvalaikio ir kultūros paslaugas, ir susijusios infrastruktūros kūrimą, tobulinimą arba plėtimą;

(d) viešojo naudojimo investicijoms į laisvalaikio infrastruktūrą, turistų informavimą ir mažos apimties turizmo infrastruktūrą;

(e) tiriamosioms studijoms ir investicijoms, susijusioms su kaimų, kaimo kraštovaizdžių ir didelės gamtinės vertės vietovių kultūros ir gamtos paveldo išlaikymu, atkūrimu ir atnaujinimu, įskaitant susijusius socialinius bei ekonominius aspektus, taip pat informuotumo aplinkosaugos srityje didinimo veiklai;

(f) investicijoms, kuriomis siekiama perkelti veiklą ir pertvarkyti kaimo gyvenvietėse arba netoli jų esančius pastatus ar kitus įrenginius, kad būtų pagerinta gyvenimo kokybė gyvenvietėje arba padidintas jos aplinkosauginis veiksmingumas.

(645) Investicijos pagal šią priemonę atitinka reikalavimus pagalbai gauti, jei atitinkami veiksmai įgyvendinami pagal kaimo vietovių savivaldybių bei kaimų ir jų pagrindinių paslaugų plėtros planus (jei tokie planai yra); ir turi atitikti atitinkamą vietos plėtros strategiją.

(646) (644) punkto e papunktyje nurodyta pagalba turėtų būti skiriama siekiant padėti išsaugoti paveldą, kurį valstybės narės kompetentingos institucijos oficialiai pripažino kultūros arba gamtos paveldu.

---

[88] Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai taikomi pagalbai pagrindinėms paslaugoms, jei ji yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta Sutarties 107 straipsnio 1 dalyje, taip pat atsižvelgiant į valstybės pagalbos išaiškinimą, pateiktą būsimame Komisijos pranešime apie pagalbos sąvoką.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(647) Netinkamos finansuoti išlaidos:

(a) išlaidos, patiriamos rengiant ir atnaujinant plėtros ir valdymo planus, susijusius su kaimo vietovėmis ir jų pagrindinėmis paslaugomis bei didelės gamtinės vertės vietovėmis;

(b) investicinės išlaidos į materialųjį ir nematerialųjį turtą;

(c) išlaidos, patiriamos rengiant tyrimus, susijusius su kultūros ir gamtos paveldu, kaimo kraštovaizdžiais ir didelės gamtinės vertės vietovėmis; išlaidos, susijusios su aplinkosaugos srities informavimo veikla;

(d) kapitalinių darbų išlaidos taip pat gali būti tinkamos finansuoti iš (644) punkto e papunktyje nurodytos pagalbos lėšų.

Pagalbos intensyvumas

(648) Pagalbos (644) punkto a ir b papunkčiuose nurodytai veiklai intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(649) Pagalbos (644) punkto c, d ir e papunkčiuose nurodytai veiklai intensyvumas neturi viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų. Grynosios pajamos iš tinkamų finansuoti išlaidų atskaitomas *ex ante* arba taikant lėšų susigrąžinimo mechanizmą.

(650) Pagalbos (644) punkto f papunktyje nurodytai veiklai intensyvumas neturi viršyti šių sumų:

(a) jei veiklos perkėlimo arba pastatų ar kitų įrenginių pertvarkymo veikla apima esamų įrenginių išmontavimą, pašalinimą ir perstatymą – 100 % patirtų faktinių tokios veiklos išlaidų;

(b) jeigu perkėlus veiklą arba pertvarkius pastatus ar kitus įrenginius esami įrenginiai ne tik išmontuojami, pašalinami ir perstatomi, kaip nurodyta (650) punkto a papunktyje, bet dar ir modernizuojami, arba padidėja gamybos pajėgumas – (638) punkte nustatytas investicinės pagalbos intensyvumas turėtų būti taikomas įrenginių modernizavimo ar gamybos pajėgumo didinimo išlaidų atžvilgiu.

(651) Taikant (650) punkto b papunktį, modernizavimu nebus laikomas paprastas esamo pastato arba įrenginių pakeitimas nauju šiuolaikiniu pastatu ar įrenginiais iš esmės nepakeičiant gamybos ar naudojamos technologijos pobūdžio.

3.3. Ne žemės ūkio verslo pradžios kaimo vietovėse pagalba

(652) Komisija laikys, kad ne žemės ūkio verslo pradžios kaimo vietovėse pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, kurios taikomos šių gairių II dalies 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(653) Pagalba gali būti teikiama ūkininkams arba jų namų ūkio nariams, kurie įvairina vykdomą veiklą imdamiesi ne žemės ūkio veiklos, labai mažoms bei mažoms įmonėms ir fiziniams asmenims kaimo vietovėse. Pagalba, kuria siekiama skatinti pradėti teikti ūkių valdymo, ūkininkų pavadavimo ir jų konsultavimo paslaugas, taip pat miškų ūkio konsultavimo paslaugas, įskaitant Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 12–14 straipsniuose nurodytos ūkių konsultavimo sistemos diegimą, gali būti taip pat skiriama kaimo vietovėse veikiančioms vidutinėms ir didelėms įmonėms.

(654) Pagalba turi būti skiriama tik pateikus verslo planą. Verslo planas turi būti pradėtas įgyvendinti per devynis mėnesius nuo sprendimo skirti pagalbą dienos.

(655) Verslo plane turi būti apibūdinti bent toliau nurodyti dalykai:

(a) pirminė ekonominė pagalbos gavėjo, parašančio pagalbos, padėtis;

(b) naujos pagalbos gavėjo veiklos plėtojimo pagrindiniai ir tarpiniai tikslai;

(c) informacija apie veiksmus, kurių reikia pagalbos gavėjo veiklai plėtoti, pavyzdžiui, apie investicijas, mokymą, konsultacijas ar bet kokią kitą veiklą.

(656) Pagalba turi būti mokama mažiausiai dviem dalimis per ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį. Dalinės išmokos gali būti proporcingai mažinamos. Paskutinė dalinė išmoka turi būti išmokama tik po to, kai teisingai įgyvendinamas verslo planas.

(657) Nustatydamos pagalbos sumą valstybės narės taip pat turi atsižvelgti į programos įgyvendinimo teritorijos socialinę ekonominę padėtį.

Pagalbos suma

(658) Pagalbos suma vienai įmonei neturi viršyti 70 000 EUR. Valstybės narės, nustatydamos pagalbos sumą, taip pat turi atsižvelgti į socialinę ir ekonominę padėtį atitinkamoje vietovėje.

3.4. Agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų vykdymo pagalba kitiems žemės valdytojams ir veiklos žemės ūkio sektoriuje nevykdančioms kaimo vietovių įmonėms

(659) Komisija laikys, kad agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų vykdymo pagalba kitiems žemės valdytojams ir veiklos žemės ūkio sektoriuje nevykdančioms kaimo vietovių įmonėms yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II dalies 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(660) Pagalba turi būti skiriama laikantis taikytinų atitinkamų sąlygų, nustatytų šių gairių II dalies 1.1.5.1 skirsnyje, taip pat toliau nurodytų papildomų nuostatų dėl kitų žemės valdytojų.

(661) Agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų vykdymo pagalba gali būti skiriama žemės ūkio sektoriuje veiklą vykdančių įmonių ir kitų žemės valdytojų grupėms, kurios savanoriškai įsipareigoja žemės ūkio reikmėms naudojamoje žemėje, kurią turi apibrėžti valstybės narės ir kuri gali apimti šių gairių punkto (35) punkto 50papunktyje apibrėžtą žemės ūkio paskirties žemę, atlikti veiksmus pagal vieną ar kelis agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimus.

(662) Tinkamai pagrįstais atvejais, kai tai būtina aplinkosaugos tikslams pasiekti, agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų įgyvendinimo pagalba gali būti skiriama kitiems žemės valdytojams ar kitų žemės valdytojų grupėms.

(663) Pagalba veiklos žemės ūkio sektoriuje nevykdančioms kaimo vietovių įmonėms gali būti skiriama žemės ūkio genetinių išteklių išsaugojimo, tausaus naudojimo ir plėtojimo veiksmams, kuriems netaikomos šių gairių II dalies 1.1.5.1 skirsnio (208)–(219) punktų nuostatos.

3.5. Kitiems žemės valdytojams skirta išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ teritorijomis, kompensavimo pagalba

(664) Komisija laikys, kad kitiems žemės valdytojams skirta išlaidų, patiriamų dėl sunkumų, susijusių su tinklo „Natura 2000“ teritorijomis, kompensavimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II skirsnio 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(665) Pagalba gali būti skiriama kitiems žemės valdytojams tik tinkamai pagrįstais atvejais.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(666) Pagalba gali būti skiriama siekiant kompensuoti kitų žemės valdytojų papildomas išlaidas ir pajamas, prarastas dėl sunkumų atitinkamose vietovėse, atsiradusių įgyvendinant Buveinių direktyvą ir Paukščių direktyvą.

(667) Pagalbos skyrimo reikalavimus atitinka priemonės, kurios taikomos tik toliau nurodytose teritorijose:

(a) pagal Buveinių direktyvą ir Paukščių direktyvą tinklui „Natura 2000“ priskirti žemės ūkio paskirties žemės plotai;

(b) kitos nustatytų ribų gamtos apsaugos teritorijos, kuriose ūkininkavimui taikomi aplinkosaugos apribojimai, kuriais prisidedama prie Buveinių direktyvos 10 straipsnio įgyvendinimo.

Pagalbos suma

(668) Pagalba neturi viršyti šių sumų: 500 EUR didžiausios sumos per metus už hektarą pirminiu ne ilgesniu kaip penkerių metų laikotarpiu; vėliau – ne daugiau kaip 200 EUR per metus už hektarą. Didžiausios 500 EUR ir 200 EUR sumos gali būti padidintos išimtiniais atvejais, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kurias būtina pagrįsti.

3.6. Pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai kaimo vietovėse

(669) Komisija laikys, kad pagalba žinių perdavimo ir informavimo veiklai kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II dalies 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(670) Pagalba pagal šią priemonę teikiama profesinio mokymo ir įgūdžių įgijimo veiklai, įskaitant mokymo kursus, seminarus ir patariamąją veiklą, taip pat parodomajai bei informavimo veiklai vykdyti. Pagalba taip pat gali būti skiriama konsultantų mokymui, susijusiam su konsultavimo paslaugomis, nurodytomis II dalies 1.1.10.2, 2.5 ir 3.7 skirsniuose.

(671) Pagalba gali būti skiriama maisto sektoriuje veiklą vykdantiems asmenims, kitiems žemės valdytojams nei žemės ūkio sektoriuje veiklą vykdančios įmonės ir MVĮ kaimo vietovėse. Pagalba konsultantų mokymui taip pat gali būti skiriama didelėms kaimo vietovėse veikiančioms įmonėms.

(672) Pagalba gali būti kompensuojamos šios tinkamos finansuoti išlaidos:

(a) žinių perdavimo arba informavimo veiklos organizavimo ir vykdymo išlaidos;

(b) parodomųjų projektų atveju pagalbos lėšomis taip pat gali būti padengiamos ir atitinkamos investicinės išlaidos;

(c) dalyvių kelionės, apgyvendinimo bei dienpinigių išlaidos.

(673) (672) punkto a ir b papunkčiuose nurodyta pagalba neturi apimti tiesioginių išmokų pagalbos gavėjams. Pagalba turi būti mokama mokymų paslaugų teikėjui arba kitokios žinių perdavimo ir informavimo veiklos vykdytojui.

(674) Pagalba turi būti prieinama visoms pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančioms įmonėms, vykdančioms veiklą atitinkamoje kaimo vietovėje, remiantis objektyviai nustatytomis sąlygomis.

(675) Žinių perdavimo ir informavimo veiklą vykdančios įstaigos turi turėti tinkamų pajėgumų (t. y. kvalifikuotų darbuotojų) ir reguliariai rengti mokymus, kad galėtų atlikti tokias užduotis.

Pagalbos intensyvumas

(676) Pagalbos intensyvumas neturi viršyti 50 % tinkamų finansuoti išlaidų, jei tai didelės įmonės, 60 %, jei tai vidutinės įmonės, ir 70 %, jei tai labai mažos ir mažos įmonės. Konsultantų mokymams skiriama pagalba neturi viršyti 200 000 EUR per trejus metus.

3.7. Konsultavimo paslaugų teikimo kaimo vietovėse pagalba

(677) Komisija laikys, kad konsultavimo paslaugų teikimo kaimo vietovėse pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II dalies 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(678) Pagalba turėtų būti skiriama siekiant padėti kitiems žemės valdytojams ir MVĮ kaimo vietovėse pasinaudoti konsultavimo paslaugomis, kad pagerintų savo įmonės ir (arba) investicijų ekonominius ir aplinkosaugos rodiklius, palankumą klimatui ir atsparumą jo kaitai.

(679) Mažosioms ir vidutinėms įmonėms kaimo vietovėse teikiamos konsultacijos gali apimti su pagalbos gavėjo ekonominiais ir aplinkosaugos rezultatais susijusius klausimus.

(680) Konsultacijos kitiems žemės valdytojams kaimo vietovėse turėtų apimti bent vieną iš elementų, nurodytų šių gairių II dalies 1.1.10.2 skirsnio (301)punkte. Taip pat gali būti konsultuojama kitais klausimais, kurie nurodyti (302) punkte.

(681) Pagalba neturi apimti tiesioginių išmokų pagalbos gavėjams. Pagalba turi būti mokama konsultavimo paslaugų teikėjui.

(682) Teikdami konsultavimo paslaugas konsultavimo paslaugų teikėjai turi laikytis Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų įpareigojimų neatskleisti informacijos.

(683) Pagrįstais ir tinkamais atvejais dalis konsultacijų gali būti teikiamos grupėms, atsižvelgiant į atskiro subjekto, kuriam teikiamos konsultavimo paslaugos, padėtį.

Pagalbos intensyvumas

(684) Pagalba neturi viršyti 1 500 EUR vienai konsultacijai.

3.8. Pagalba aktyviems ūkininkams, pirmą kartą dalyvaujantiems medvilnės ir maisto produktų kokybės sistemose

(685) Komisija laikys, kad pagalba aktyviems ūkininkams, pirmą kartą dalyvaujantiems medvilnės ir maisto produktų kokybės sistemose, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, kurios taikomos šių gairių II skirsnio 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(686) Pagalba teikiama aktyviems ūkininkams, kurie pirmą kartą dalyvauja vienos iš šių kategorijų kokybės sistemose:

(a) medvilnės arba maisto produktų kokybės sistemose, nustatytose Sąjungos teisės aktais;

(b) medvilnės arba maisto produktų kokybės sistemose, kurias valstybės narės pripažino kaip atitinkančias šiuos kriterijus:

(i) pagal tokias kokybės sistemas gaminamo galutinio produkto savitumo šaltinis turi būti aiškus įpareigojimas užtikrinti:

— specifines produkto savybes arba

— specifinius ūkininkavimo arba gamybos metodus, arba

— tokią galutinio produkto kokybę, kuri smarkiai pranoksta komercinių prekių standartus, susijusius su visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata, gyvūnų gerove ar aplinkos apsauga;

(ii) galimybę dalyvauti kokybės sistemoje turi turėti visi gamintojai;

(iii) į kokybės sistemą turi būti įtraukiamos privalomos galutinio produkto specifikacijos, o atitiktį joms turi tikrinti valdžios institucijos arba nepriklausoma tikrinimo įstaiga;

(iv) kokybės sistema turi būti skaidri ir tokia, kad būtų užtikrintas visiškas žemės ūkio produktų atsekamumas;

(c) savanoriškose žemės ūkio produktų sertifikavimo sistemose, kurias valstybės narės pripažino kaip atitinkančias Sąjungos žemės ūkio produktų savanoriško sertifikavimo sistemų taikymo gaires.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(687) Pagalba turi būti teikiama kaip metinė skatinamoji išmoka, kurios dydis nustatomas pagal fiksuotųjų dalyvavimo kokybės sistemose išlaidų dydį.

(688) Pagalba gali būti teikiama ne ilgiau kaip penkerius metus.

Pagalbos suma

(689) Pagalba neturi viršyti 3 000 EUR vienam pagalbos gavėjui per metus.

3.9. Pagalba informavimo ir pardavimo skatinimo veiklai, susijusiai su medvilne ir maisto produktais, kuriems taikoma kokybės sistema

(690) Komisija laikys, kad pagalba informavimo ir pardavimo skatinimo veiklai, susijusiai su medvilne ir maisto produktais, kuriems taikoma kokybės sistema, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, kurios taikomos šių gairių II dalies 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(691) Pagalba gali būti kompensuojamos informavimo ir pardavimo skatinimo veiklos, susijusios su medvilne ir maisto produktais, kuriems taikoma kokybės sistema ir kuriems taikoma pagalba pagal šių gairių II dalies 3.8 skirsnį, išlaidos.

(692) Pagalba gali būti teikiama informavimo ir pardavimo skatinimo veiklą vykdančių gamintojų grupėms.

(693) Pagalba gali būti padengiamos išlaidos, susijusios su toliau nurodytomis savybėmis pasižyminčiais veiksmais:

(a) jais siekiama paskatinti vartotojus pirkti maisto produktus arba medvilnę, kuriems taikoma kokybės sistema;

(b) jais atkreipiamas dėmesys į maisto produktų arba medvilnės ypatybes ar privalumus, ypač kokybę, specifinius gamybos metodus, aukštus gyvūnų gerovės standartus ir aplinkos apsaugą, susijusius su atitinkama kokybės sistema.

(694) Veiksmais, kurie nurodyti (693) punkte, vartotojai neturi būti neskatinami pirkti maisto produktų arba medvilnės dėl jų ypatingos kilmės, išskyrus tuos maisto produktus ir medvilnę, kuriems taikomos Reglamento (ES) Nr. 1151/2012 II antraštinėje dalyje numatytos kokybės sistemos.

(695) Tačiau maisto produkto arba medvilnės kilmė gali būti nurodyta, jei kilmės nuoroda nepateikiama kaip pagrindinė informacija.

(696) Informavimo ir pardavimo skatinimo veikla, susijusi su konkrečiomis įmonėmis arba komerciniais prekių ženklais, neatitinka pagalbos skyrimo reikalavimų.

(697) Pagalbos skyrimo kriterijus atitinka tik vidaus rinkoje vykdoma informavimo ir pardavimo skatinimo veikla.

Pagalbos intensyvumas

(698) Pagalbos intensyvumas neturi viršyti 70 % tinkamų finansuoti išlaidų.

3.10. Bendradarbiavimo kaimo vietovėse pagalba

(699) Komisija laikys, kad bendradarbiavimo kaimo vietovėse pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, kurios taikomos šių gairių II dalies 3 skyrius, ir toliau nurodytas sąlygas.

(700) Pagalba turėtų būti skiriama siekiant paskatinti žemės ūkio sektoriuje veiklą vykdančias įmones, maisto grandinėje dalyvaujančias įmones ir kitus subjektus, kurie padeda įgyvendinti kaimo plėtros politikos tikslus ir prioritetus (įskaitant gamintojų grupes, kooperatyvus ir tarpšakines organizacijas), bendradarbiauti, jei bendradarbiavimas naudingas kaimo vietovėms.

(701) Bendradarbiauti turi bent du subjektai, ir bendradarbiavimas gali visų pirma apimti:

(a) bendradarbiavimo strategijas;

(b) klasterių ir tinklų kūrimą;

(c) EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje veiklos grupių, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 56 straipsnyje, kūrimą ir veiklą.

(702) Pagalba gali būti skiriama bendradarbiavimui, susijusiam su tokia veikla:

(a) bandomaisiais projektais;

(b) naujų produktų, praktikos, procesų ir technologijų maisto sektoriuje plėtojimu;

(c) smulkių veiklos vykdytojų bendradarbiavimu organizuojant bendrus darbo procesus ir dalijantis įrenginiais bei ištekliais ir siekiant plėtoti su kaimo turizmu susijusias turizmo paslaugas ir (arba) vykdyti jų rinkodarą;

(d) tiekimo grandinės dalyvių horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu kuriant ir plėtojant trumpas tiekimo grandines ir vietos rinkas;

(e) vietos lygmens pardavimo skatinimo veikla, susijusia su trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų plėtojimu;

(f) bendrais veiksmais, kuriais siekiama sušvelninti klimato kaitą ar prisitaikyti prie jos;

(g) bendrai vykdomais aplinkosaugos projektais ir taikant esamą aplinkosaugos praktiką, įskaitant veiksmingą vandentvarką, atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą ir žemės ūkio kraštovaizdžių išsaugojimą;

(h) tiekimo grandinės dalyvių horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu tvariai tiekiant biomasę, skirtą naudoti maisto bei energijos gamybai ir pramoniniuose procesuose;

(i) Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 2 straipsnio 19 dalyje nenurodytų vietos plėtros strategijų, kuriomis siekiama vieno ar kelių Sąjungos kaimo plėtros prioritetų, įgyvendinimu, ypač kai jas įgyvendina viešųjų ir privačiųjų partnerių grupės, nenurodytos Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 32 straipsnio 2 dalies b punkte;

(j) ūkininkavimo veiklos įvairinimu, imantis veiklos, susijusios su sveikatos priežiūra, socialine integracija, bendruomenių remiama žemės ūkio veikla ir švietimu aplinkos ir maisto klausimais.

(703) Pagalba klasterių ir tinklų kūrimui gali būti skiriama tik tiems klasteriams ir tinklams, kurie yra naujai suformuoti arba kurie pradeda naują veiklą.

(704) Pagalba, skirta (702) punkto a papunktyje nurodytiems bandomiesiems projektams ir naujiems produktams, praktikai, procesams ir technologijoms maisto sektoriuje plėtoti, kaip nurodyta (702) punkto 2 papunktyje, taip pat gali būti teikiama individualiems subjektams, kai tokia galimybė numatyta kaimo plėtros programoje. (702) punkto a papunktyje nurodytų bandomųjų projektų ir (702) punkto b papunktyje nurodytos veiklos rezultatai turi būti išplatinami.

(705) Trumpo tiekimo grandinių kūrimo ir plėtojimo pagalba, nurodyta (702) punkto d ir e papunkčiuose, turi apimti tik tiekimo grandines, kuriose ūkininką nuo vartotojo skiria ne daugiau kaip vienas tarpininkas.

(706) Pagal šį skirsnį teikiama pagalba turi atitikti su ja susijusias konkurencijos teisės aktų nuostatas, visų pirma Sutarties 101 ir 102 straipsnius.

(707) Pagalba turi būti teikiama ne ilgiau kaip septynerius metus, išskyrus tinkamai pagrįstus kolektyvinių aplinkos veiksmų atvejus.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(708) Pagalba gali būti skiriama siekiant kompensuoti šias tinkamas finansuoti išlaidas:

(a) atitinkamos vietovės tyrimų, jos galimybių studijų išlaidas, verslo plano parengimo išlaidas arba Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 33 straipsnyje nenurodytos vietos plėtros strategijos išlaidas;

(b) atitinkamos vietovės aktyvaus pritaikymo, kad būtų galima įgyvendinti kolektyvinį teritorinį projektą arba projektą, kurį turi vykdyti EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srities veiklos grupė, nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 56 straipsnyje, išlaidas; klasterių atveju šis aktyvus pritaikymas taip pat gali būti susijęs su narių bendradarbiavimu tinkle ir naujų narių priėmimu;

(c) einamąsias bendradarbiavimo išlaidas, pavyzdžiui, koordinatoriaus atlyginimą;

(d) tiesiogines konkrečių projektų išlaidas, susijusias su verslo plano, aplinkosaugos plano, Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 29 straipsnyje nenurodytos vietos plėtros strategijos arba kitų veiksmų, kuriais siekiama diegti inovacijas (įskaitant bandymus), įgyvendinimu;

(e) pardavimo skatinimo veiklos išlaidas.

(709) (708) punkto d papunktyje nurodytos tiesioginės išlaidos turi apimti tik tinkamas finansuoti investicinės pagalbos išlaidas, nurodytas (635)–(636) punktuose, ir jos turi atitikti (634) punkte nurodytas specialias sąlygas.

Pagalbos intensyvumas

(710) (708) punkto a, b, c ir e papunkčiuose nurodytoms tinkamoms finansuoti išlaidoms skirtos pagalbos intensyvumas neturi viršyti 50 %.

(711) (708) punkto d papunktyje nurodytų tiesioginių išlaidų kompensavimo pagalbos intensyvumas neturi viršyti nurodytojo šių gairių (638) punkte (taip pat atsižvelgiant į didelių investicinių projektų pagalbos intensyvumo mažinimo mechanizmą). Pagalbos intensyvumas, kuris taikomas vietovei, kurioje atliekamos investicijos, bus taikomas visiems bendradarbiavimo projekte dalyvaujantiems pagalbos gavėjams. Jei investicija vykdoma dviejose ar keliose vietovėse, investicijai bus taikomas tas didžiausias pagalbos intensyvumas, kuris taikytinas vietovėje, kurioje patiriama daugiausia tinkamų finansuoti išlaidų.

(712) Pranešimo riba, nurodyta (639) punkte, taikoma pagalbai, kuria kompensuojamos (708) punkto d papunktyje nurodytos su investicijomis susijusios tiesioginės išlaidos.

3.11. Tarpusavio pagalbos fondų steigimo pagalba

(713) Komisija laikys, kad tarpusavio pagalbos fondų steigimo pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jei ji atitiks šiose gairėse nustatytus bendruosius vertinimo principus, bendrąsias nuostatas, taikomas šių gairių II dalies 3 skyriui, ir toliau nurodytas sąlygas.

(714) Atitinkamas tarpusavio pagalbos fondas turi būti:

(a) akredituotas kompetentingos institucijos pagal nacionalinę teisę;

(b) taikyti skaidrią įmokų į fondą ir išmokų iš jo politiką;

(c) turi turėti aiškias taisykles dėl atsakomybės už susidariusias skolas;

(d) mokėti finansinį įnašą pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms įmonėms už nuostolius, kuriuos jos patyrė dėl nepalankių klimato reiškinių, kurie gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, gyvūnų ligų ir augalų kenkėjų, kaip nurodyta šių gairių II dalies 1.2.1.2 ir 1.2.1.3 skirsniuose, ir (arba) už nuostolius, kuriuos sukėlė su aplinka susiję įvykiai.

(715) Valstybės narės turi nustatyti tarpusavio pagalbos fondų sukūrimo ir valdymo taisykles, visų pirma susijusias su kompensacinių išmokų skyrimu ir su tokių taisyklių laikymosi administravimu bei stebėsena. Valstybės narės turi užtikrinti, kad fondo taisyklėse būtų numatytos sankcijos, taikytinos įmonės aplaidumo atvejais.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(716) Minėtoji pagalba gali būti susijusi tik su administracinėmis tarpusavio pagalbos fondo įsteigimo išlaidomis, paskirstytomis ne ilgesniu kaip trejų metų laikotarpiu proporcingo mažėjimo tvarka. Valstybės narės gali apriboti pagalbos skyrimo reikalavimus atitinkančias išlaidas, taikydamos kiekvienam fondui viršutines ribas.

(717) Pradinis kapitalas iš pagalbos lėšų negali būti finansuojamas.

Pagalbos intensyvumas

(718) Pagalba neturi viršyti 65 % tinkamų finansuoti išlaidų.

III SKYRIUS. PROCEDŪRINIAI KLAUSIMAI

1. *Pagalbos schemų taikymo trukmė ir vertinimas*

(719) Laikydamasi ankstesnėse gairėse nustatytos praktikos ir siekdama padidinti visų dabar taikomų pagalbos schemų skaidrumą ir užtikrinti, kad jos būtų reguliariai persvarstomos, Komisija leis taikyti tik ribotos trukmės pagalbos schemas. Schemų, susijusių su valstybės pagalba priemonėms, kurios pagal Reglamentą (ES) Nr.-1305/2013 taip pat gali būti bendrai finansuojamos EŽŪFKP lėšomis, taikymo trukmė turėtų būti ne ilgesnė nei 2014–2020 m. programavimo laikotarpis. Tais atvejais, kai tai leidžiama pagal Sąjungos teisę, laikydamosi joje nustatytų sąlygų, valstybės narės gali ir toliau prisiimti naujus kaimo plėtros įsipareigojimus pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 ir jo įgyvendinimo reglamentą. Todėl Komisija šias gaires taip pat taikys naujiems įsipareigojimams. Kitos pagalbos schemos neturėtų būti taikomos ilgiau nei septynerius metus.

(720) Siekdama užtikrinti, kad konkurencijos ir prekybos iškraipymai būtų kuo mažesni, Komisija gali reikalauti, kad būtų apribotas tam tikrų schemų taikymo laikotarpis (paprastai tai ketveri metai ar trumpesnis laikotarpis) ir atliekamas (40) punkte nurodytas vertinimas. Vertinamos bus tos schemos, kurių iškraipomasis poveikis gali būti itin didelis, t. y. kuriomis gali būti labai suvaržyta ar iškraipyta konkurencija, jei jų įgyvendinimas nebus laiku persvarstytas.

(721) Atsižvelgiant į vertinimo tikslus ir siekiant išvengti neproporcingos naštos valstybėms narėms mažesnių pagalbos sumų atžvilgiu, vertinamos tik tos pagalbos schemos, kurių pagalbos biudžetai dideli, kurios turi naujoviškų bruožų ar kuriomis numatomi dideli rinkų, technologijų ar reglamentavimo pokyčiai. Vertinimą turi atlikti nuo pagalbą teikiančios institucijos nepriklausantis ekspertas, remdamasis bendra metodika; vertinimas turi būti viešinamas. Valstybės narės privalo kartu su atitinkama pagalbos schema pranešti apie vertinimo plano projektą, kuris bus neatsiejama Komisijos atliekamo schemos vertinimo dalis.

(722) Jeigu pagalbos schemoms bendrosios išimties reglamentas netaikomas vien dėl jų didelio biudžeto, jų suderinamumą Komisija vertins remdamasi tik vertinimo planu.

(723) Vertinimas turi būti pateikiamas Komisijai tinkamu laiku, kad ji galėtų įvertinti galimą pagalbos schemos galiojimo pratęsimą, ir bet kuriuo atveju – pasibaigus schemos galiojimui. Rengiant vėlesnes pagalbos priemones, kurių tikslas panašus, turi būti atsižvelgiama į vertinimo rezultatus.

2. ***Nuostata dėl peržiūros***

(724) Veiksmams, kurie įgyvendinami pagal šių gairių II dalies 1.1.5.1, 1.1.5.2., 1.1.8, 2.3. ir 3.4 skirsnius, turėtų būti numatyta nuostata dėl peržiūros, kuria siekiama užtikrinti, kad tuos veiksmus būtų galima pakoreguoti, jei būtų iš dalies pakeisti tuose skirsniuose nurodyti atitinkami privalomi standartai, reikalavimai arba įpareigojimai, kuriuos turi viršyti tuose skirsniuose nurodyti įsipareigojimai.

(725) Pagal II dalies 1.1.5.1, 1.1.5.2, 1.1.8, 2.3 bei 3.4 skirsnius įgyvendinamiems veiksmams, kurie tęsiasi ir pasibaigus 2014–2020 m. kaimo plėtros programavimo laikotarpiui, turėtų būti numatyta nuostata dėl peržiūros, kad tuos veiksmus būtų galima pakoreguoti pritaikant prie kito programavimo laikotarpio teisinės sistemos.

(726) Jei pagalbos gavėjas nepritars (724) ir (725) punktuose nurodytoms korekcijoms arba jų neįgyvendins, įsipareigojimo galiojimas pasibaigs, o pagalbos suma turėtų būti sumažinta taip, kad neviršytų pagalbos sumos, atitinkančios laikotarpį iki įsipareigojimo galiojimo pabaigos.

3. ***Ataskaitų teikimas ir stebėsena***

(727) Pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999 ([89]) ir 2004 m. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 794/2004 ([90]) bei tų reglamentų vėlesnius pakeitimus valstybės narės Komisijai turi pateikti metines ataskaitas.

(728) Metinėje ataskaitoje taip pat turi būti pateikiama ir ši informacija:

(a) informacija atitinkamas gyvūnų ligas arba augalų kenkėjus – pagal 1.2.1.3 skirsnį;

(b) meteorologinė informacija apie meteorologinio reiškinio, kuris gali būti prilyginamas gaivalinei nelaimei, arba gaivalinės nelaimės tipą, laiką, santykinį dydį ir vietą – atitinkamai pagal 1.2.1.1 ir 1.2.1.2 skirsnius.

(729) Komisija pasilieka sau teisę kiekvienu konkrečiu atveju reikalauti papildomos informacijos apie esamas pagalbos sistemas, jei tai būtina, tam, kad ji galėtų vykdyti savo įsipareigojimus pagal Sutarties 108 straipsnio 1 dalį.

(730) Valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų saugomi išsamūs duomenys apie visas su pagalbos teikimu susijusias priemones. Tokiuose įrašuose turi būti nurodyta visa informacija, kurios reikia norint nustatyti, ar įvykdytos visos šiose gairėse nustatytos sąlygos dėl (kai taikytina) tinkamų finansuoti išlaidų ir didžiausio leidžiamo pagalbos intensyvumo. Šie įrašai turi būti saugomi 10 metų nuo pagalbos skyrimo dienos ir turi būti pateikti Komisijai, jei ji to paprašo.

4. ***Šių gairių taikymas***

(731) Komisija šias gaires taikys nuo 2014 m. liepos 1 d.

(732) Komisija šias gaires taikys visoms pagalbos priemonėms, apie kurias pranešta ir dėl kurių jos prašoma priimti sprendimą po 2014 m. liepos 1 d. – net jei apie pagalbą pranešta iki tos dienos. Tačiau pagal patvirtintas pagalbos schemas teikiama individuali pagalba, apie kurią pranešama Komisijai vykdant pareigą atskirai pranešti apie tokią pagalbą, bus vertinama remiantis gairėmis, kurios taikomos patvirtintai pagalbos schemai, kuria remiantis individuali pagalba teikiama.

(733) Neteisėta pagalba bus vertinama laikantis taisyklių, galiojusių pagalbos suteikimo dieną. Individuali pagalba, suteikta pagal neteisėtą pagalbos schemą, bus vertinama remiantis gairėmis, kurios taikomos neteisėtai pagalbos schemai individualios pagalbos suteikimo metu.

([89]) 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 3).

([90]) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 140, 2004 4 30, p. 1).

(734) Ankstesnės Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairės panaikinamos nuo tos dienos, kurią bus pradėtos taikyti šios gairės. EŽŪFKP lėšomis bendrai finansuojamų kaimo plėtros priemonių atveju, kai tai leidžiama pagal Sąjungos teisę, laikydamosi kaimo plėtros taisyklėse nustatytų sąlygų, valstybės narės gali ir toliau prisiimti naujus įsipareigojimus pagal ankstesnes Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gaires, laikydamosi tų gairių 189 punkto ([91]).

5. ***Pasiūlymai taikyti atitinkamas priemones***

(735) Atsižvelgdama į Sutarties 108 straipsnio 1 dalį, Komisija siūlo valstybėms narėms iš dalies pakeisti savo esamas pagalbos schemas, kad atitiktis šioms gairėms būtų užtikrinta ne vėliau kaip 2015 m. birželio 30 d. Šiam galutiniam terminui taikomos tokios išimtys:

(a) esamų pagalbos schemų, kurių suderinamumo vertinimą, numatytą Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairėse, Komisija yra atlikusi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1857/2006, atitiktis šioms gairėms turi būti užtikrinta ne vėliau kaip 2015 m. sausio 1 d.;

(b) esamų pagalbos schemų, susijusių su atitikties Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų ūkio sektoriuose gairių IV.E. poskyrio standartams užtikrinimu, ir pagalbos miško paskirties žemės, kuri naudojama kaip draustiniai, įsigijimui taikymas turi būti nutrauktas ne vėliau kaip 2016 m. birželio 30 d.;

(c) esamos pagalbos schemos, susijusios su atleidimu nuo mokesčių ir jų sumažinimu pagal Direktyvą 2003/96/EB, nurodytos Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairių VI.F poskyryje, turi atitikti taikytinas horizontaliąsias 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių taisykles ne vėliau kaip 2016 m. birželio 30 d., išskyrus atvejus, kai tokiai pagalbai netaikomas įpareigojimas pranešti;

(d) ankstyvo ūkininkų išėjimo į pensiją pagalbos schemų turėtų būti palaipsniui atsisakyta vėliausiai iki 2018 m. gruodžio 31 d.

(736) Valstybės narės raginamos per du mėnesius nuo šių gairių paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pareikšti aiškų besąlygišką pritarimą šioms pasiūlytoms tinkamoms priemonėms. Nesulaukusi jokio atsakymo, Komisija manys, kad atitinkama valstybė narė nesutinka su pasiūlytomis priemonėmis.

6. ***Galiojimo pabaiga***

(737) Šios gairės bus taikomos iki 2020 m. gruodžio 31 d. Šias gaires Komisija bet kada gali nuspręsti peržiūrėti arba iš dalies pakeisti, jei tai būtų reikalinga dėl priežasčių, susijusių su konkurencijos politika, arba siekiant atsižvelgti į kitas Sąjungos politikos sritis (pavyzdžiui, žemės ūkio, kaimo plėtros, žmonių ir gyvūnų sveikatos, augalų sveikatos ir aplinkos politiką) ir tarptautinius įsipareigojimus, arba dėl kitų pagrįstų priežasčių.

([91]) Su pataisymais, padarytais 2013 m. lapkričio 19 d, 2013 11 20, p. 1.

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT